Viața studențească

PRO DOMO

REVISTĂ A ASOCIAȚIILOR STUDENȚILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Nr. 23 ● Miercuri 5 VI 1968 ● 16 pagini ● 0,50 lei

Pe șantierele patriei

Între 1 și 20 iulie un număr de 240 de studenți ai Universității craiovene vor participa la recoltarea păioaselor în întreprinderile agricole de stat Brebeni, Redea (județul Olt), Segarcea, Cetate (județul Dolj). Încă 150 de studenți vor lucra pe șantierul Lainici — șoseaua Bumbești-Livezeni.

Un afiș sobru invită, după sesiune, pe toți acei care vor merge la muncă patriotică pe șantierele țării să participe la o întîlnire cu trei foști brigadieri de la Salva-Vișeu și Bumbești-Livezeni, actualmente profesorii lor: conferențiarul Botea Constantin — decanul Facultății de științe sociale; Barbu Constantin — lector la Economia agriculturii; Bădescu George — conferențiar la Studii economice.

Thalia face cuceriri și la Suceava

Deși sesiunea și-a făcut apariția, cîțiva studenți care au îndrăgit teatrul au prezentat nu de mult în fața colegilor lor și a unui numeros public o a doua premieră (după „Doctor fără voie" de Molière) cu piesa „E vinovată Corina?" de Laurențiu Fulga. Merită evidențiat jocul degajat al studenților Nicu Filipescu, Virginia Ciornei, Constantin Petcu, Vasile Panțiru, care au făcut ca spectacolul prezentat să stîrnească adeseori ropotele de aplauze binemeritate ale sucevenilor.

Nu peste mult timp studenții vor mai prezenta spectacole și în alte orașe ca Fălticeni, Gura Humorului, Botoșani.

Emil TALIANU

Sesiunea la ora H

A venit sesiunea, cu zăpușeală, cu flori de tei la ureche, cu mii de promisiuni pentru vacanță. „Zarurile" au fost, deci, aruncate. E ora H, ora cînd apar primele note în carnete, cînd bucuria succesului explodează chiar înainte de a închide după tine ușa sălii de examen și cînd regretele tîrzii încep să se strecoare, cu teamă, în sufletele celor care n-au ajuns la ultima pagină a cursului. Reportajul nostru își propune să prezinte cîțiva din acești fiori dintîi, cu toată trena lor de bucurii, supărări, neliniști și îndîrjiri...

(Continuare în pag. 4)

PULS

Convorbire cu președintele nostru, MIRCEA ANGELESCU, pe tema:

Studențimea la confluența unor noi răspunderi și exigențe

Desen de Radu VINCENZ

Recenta Plenară a Consiliului U.A.S.R. — care și-a desfășurat lucrările joi, 23 mai — a dezbătut pe larg modul în care se aplică măsurile decurgînd din Hotărîrea Plenarei C.C. al P.C.R. din 29 noiembrie—1 decembrie 1967 și sarcinile ce revin U.A.S.R. din Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului în țara noastră. Din multitudinea de aspecte abordate cu acest prilej am ales cîteva — de o deosebită însemnătate și de o stringentă actualitate — pe care le-am propus drept temă a convorbirii noastre cu tovarășul MIRCEA ANGELESCU, secretar al C.C. al U.T.C., președinte al U.A.S.R.

— Sfîrșitul anului universitar în curs marchează totodată și încheierea unei prime etape parcurse de organizațiile noastre în aplicarea Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. privitoare la îmbunătățirea muncii educative în rîndurile tineretului. V-am ruga să subliniați principalele aprecieri făcute de Plenara U.A.S.R. asupra modului în care s-a desfășurat în acest răstimp activitatea educativă a organizațiilor U.T.C. și asociațiilor.

— Deși perioada a fost relativ scurtă, se poate afirma că activitatea asociațiilor și organizațiilor U.T.C. a urmat în semestrul al doilea un curs nou. Lărgirea sferei de preocupări a organizațiilor U.T.C., răspunderea directă pentru organizarea activităților culturale, sportive, turistice, unele perfecționări aduse structurii, metodelor și formelor de muncă, au dus fără îndoială la întărirea prestigiului Uniunii Tineretului Comunist în învățămîntul superior, la creșterea capacității de influențare și mobilizare a studenților în toate domeniile. Schimbările survenite în viața organizațiilor U.T.C. din facultățile noastre, deși sînt încă la început, se bucură de o vie adeziune și apreciere din partea studenților, care au tot mai mult conștiința faptului că activitatea U.T.C. este propria lor activitate, a cărei reușită depinde de efortul, pasiunea, interesul și priceperea cu care se angajează ei s-o realizeze. In aceste condiții, inițiativa și fantezia, spiritul întreprinzător găsesc cîmp mai larg de acțiune în activitatea noastră, contribuind la îmbogățirea mijloacelor de educație, la sporirea atractivității și eficienței muncii U.T.C.

Pe fondul general al preocupărilor pentru promovarea înnoirilor în toate compartimentele activității U.T.C., atenția principală a organizațiilor noastre s-a îndreptat cu mai multă stăruință către cultivarea unei atitudini active față de învățătură, către stimularea înțelegerii mature de către fiecare student a îndatoririi de a-și însuși profesia aleasă în toată complexitatea ei, pe măsura exigențelor actuale și de perspectivă ale învățămîntului.

Semestrul în curs a marcat un pas înainte și în ceea ce privește preocuparea pentru educarea multilaterală — politică, ideologică și culturală — a studențimii. Au fost luate măsuri deosebite pentru perfecționarea sistemului de informare a studenților asupra problemelor vieții interne și internaționale, ale economiei, științei și culturii. Este o realitate constatată în practică de către studenți și consemnată chiar în paginile unor numere ale „Vieții studențești", că organizațiile U.T.C. din numeroase institute au reușit să răspundă cu mai multă promptitudine la întrebările și problemele care-i preocupă pe studenți, la cerințele de informare bogată și variată. In această perioadă au venit în centrele universitare numeroși activiști de partid și de stat, specialiști din știință și cultură, reprezentanți ai presei, care au angajat cu studenții un dialog adeseori pasionant, deosebit de util pentru cunoașterea și aprofundarea problemelor de stringentă actualitate și de maximă importanță în contextul vieții interne și internaționale.

Plenara U.A.S.R. a relevat pe bună dreptate, ca un fenomen îmbucurător, cristalizarea unor forme și modalități noi de concepere și desfășurare a activității de informare, dînd exemplu în acest sens ateneele studențești, similare universităților populare, în cadrul cărora se oferă posibilități de informare mai variată ca tematică și mod de organizare. De pe acum astfel de forme și modalități, care sînt în curs de generalizare, s-au conturat în unele institute din centrele universitare București, Timișoara, Tîrgu-Mureș.

De asemenea, înlăturîndu-se paralelismele existente anterior în activitatea organizațiilor U.T.C. și asociațiilor, s-a creat un climat favorabil afirmării unor căutări novatoare în conceperea manifestărilor destinate petrecerii timpului liber, s-a deschis un cîmp larg de acțiune inițiativelor studențești. O seamă de reușite — în domeniul artistic, turistic și sportiv — ar putea ilustra această afirmație.

REDACTOR

(Continuare în pag. 2)

PRO DOMO

Trei scrisori ne-au reținut cu precădere atenția dintre multele care ne sosesc în ultimul timp la redacție, marcînd și prin numărul lor mare interesul sporit manifestat de cititori față de revistă. Cu semnatarii lor vom și încerca să purtăm un dialog pe teme deopotrivă gazetărești și etice.

Mai întîi să-i dăm cuvîntul unui vechi cititor, I. Bălășoiu, în prezent profesor, preocupat cu toată solicitudinea de progresele revistei noastre.

Despre „garderoba" revistei „Viața studențească" vă rog, stimați tovarăși, să-mi dați voie a spune cîteva cuvinte acum cînd acest organ de presă pentru tineretul studios din patria noastră are altă „viață", cînd împlinește o adevărată menire de informație, de educație, de cultură. S-au schimbat multe și toate în bine atunci cînd este vorba de conținut. Dumneavoastră știți mai bine ca oricare alții ce eforturi, ce arderi și ce „pîrleazuri" au fost lăsate în urmă și pentru toate „primenelile" zău că meritați sincere felicitări". Dar...

După părerea mea forma de prezentare a „Vieții" suferă din cauza unor „croieli". Nu-i păcat să se uite mereu că forma grafică aduce reale servicii unei gazete ?

Pornite din asemenea considerente serioase, susținute de o asemenea călduroasă dragoste pentru revistă, observațiile inserate nu pot fi în mod evident trecute cu vederea. Nu numai cele concrete (cum e cazul celor referitoare la fotografii, care și-au „pierdut din inedit, fantezie și autenticitate", fiind făcute în ultima vreme prea „ca la fotograf") dar mai ales acelea de principiu. Neîntemeiat ni se pare reproșul la adresa desenului folosit la titlul unor rubrici, intenționat același tocmai pentru a da sobrietate și individualitate revistei, cum bine ați observat.

Evident „garderoba" noastră poate fi încă reînnoită și să sperăm că o vom face mai cu succes într-o perioadă apropiată, cînd aceste reînnoiri vor beneficia și de un suport material considerabil — o hîrtie mai bună.

Cea de a doua scrisoare, e a unui „microbist" după cum ține să ne comunice de la început : *Sînt un cititor pasionat al revistei „Viața studențească" și bineînțeles că pagina sportivă nu îmi scapă niciodată. Mă bucur că întotdeauna găsesc în această pagină articole în primul rînd principiale, bine documentate, cu amănunte foarte semnificative de cele mai multe ori. Poziția pe care dumneavoastră vă situații de fiecare dată cînd arătați neregulile care se mai petrec și astăzi pe terenurile de fotbal și prin toate comisiile care se ocupă de acest sport mie mi se pare a fi de o neutralitate demnă de invidiat. Pentru fiecare afirmație veniți de fiecare dată și cu dovezi.*

Pe semne, din cîte am înțeles, dv. dați cuvîntului „neutralitate" sensul de obiectivitate, căci altfel nu sîntem deloc neutri, îndeosebi cînd e vorba de neregulile amintite. Cît privește „neregula" concretă pe care o semnalați în ce privește „jocul pe hîrtie" al Progresului se pare că, cel puțin de data aceasta, la F.R.F. formația mult discutată a înregistrat un „regres", contestația înaintată în privința meciului cu Farul nefiind luată în seamă. Așa că puteți fi liniștit, tovarășe Vlăduț Nicolae : ulciorul nu merge de nouă ori la apă fără să se spargă. Și, în sfîrșit, cea de a treia scrisoare încearcă să reanime o dispută mai veche în legătură cu sesizarea apărută în urmă cu peste trei luni în paginile noastre, intitulată „Un cartof, doi cartofi", referitoare la una din principalele cantine clujene.

„Cantina „Complex" ai cărei abonați sîntem și noi — ne scriu studenții economiști Spînu Marian, Moșneag Mitrofan, Danciu Ion și Rajka Ioan — *este una din cantinele fruntașe, moderne din Cluj, cu care studențimea noastră se mîndrește nu numai pe plan local ci și în întreaga țară. La această cantină iau masa peste 3000 de studenți de la diferite facultăți."*

Împărtășim întru totul aprecierile pe care corespondenții noștri le fac și mîndria lor este de înțeles. De neînțeles însă ni se pare invocarea drept argument capital, contra semnalelor critice emise de un grup de studente, remarcile pozitive făcute nu de studenții înșiși ci de delegații din afară. Oare în virtutea acestui fapt putem contesta dreptul la opinie al unor oameni care cunosc cotidian o anumită realitate ?

Nu e deloc rău că vizitatorii sînt încîntați de această cantină cum, mai ales, nu e, de asemenea, rău faptul că stimulați pesemne și de criticile noastre tovarășii de la „Complex" au făcut ca deficiențele semnalate să rămînă cu totul de domeniul trecutului. Dacă totuși am mai revenit asupra chestiunii am făcut-o numai din considerente etice, „suplimentul" pe care au ținut să ni-l servească cei patru corespondenți de la Studii economice avînd prea mult un ton care se exersează la Drept. Pledoaria lor e subminată de propriile recunoașteri : *În luna decembrie 1967 (făcîndu-se unele economii pentru Revelion), mîncarea a fost, să zicem,* (observați ambiguitatea termenului — nota noastră) *nu chiar pe placul tuturor. Dar, începînd cu semestrul al doilea al anului universitar ea s-a îmbunătățit substanțial. Și, culmea, tocmai în această perioadă a căzut și articolul.*

Or, articolul nostru se referea la stări de lucruri exact din perioada cînd mîncarea, să zicem și noi dimpreună cu cei patru corespondenți clujeni, nu era chiar pe placul tuturor.

Quod erat demonstrandum !

Niculae STOIAN

Studențimea la confluența unor noi răspunderi și exigențe

(Urmare din pagina 1)

— S-ar cuveni, poate, să amintim de una din concluziile la care a ajuns Plenara U.A.S.R. și anume aceea că realizările din acest semestru, atîtea cîte au fost, au relevat cît de mare este potențialul studențesc, cînd e vorba de a organiza activități interesante, și au creat premise pentru obținerea unor reușite și mai numeroase și mai marcante în anul universitar următor.

— Desigur. O asemenea concluzie poate constitui un bun punct de plecare pentru organizațiile U.T.C. și asociații, ale căror sarcini sporesc considerabil în condițiile în care studențimea noastră se găsește la confluența unor noi răspunderi și exigențe privind atît pregătirea sa în profesie, cît și formarea sa multilaterală.

— Ajunși la acest punct al convorbirii noastre, poate ar fi nimerit să abordăm și problema cadrului în care se vor forma de acum înainte viitorii specialiști. V-am ruga, prin urmare, să vă referiți la modul în care au primit studenții Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului.

— Așa cum au subliniat toți cei care au luat cuvîntul în plenara noastră, amplul colocviu public ce s-a desfășurat pe marginea studiului privind dezvoltarea școlii superioare, ca și adoptarea Directivelor C.C. al P.C.R. și apoi a Legii învățămîntului, au fost urmărite și primite de către tineretul universitar cu deplină satisfacție și deosebit interes.

Pentru studențimea noastră, vital interesată în perfecționarea continuă a cadrului pregătirii și formării sale, capătă o semnificație deosebită faptul că noile măsuri vor realiza modernizarea școlii superioare românești, apropierea tot mai evidentă a acesteia de cerințele vieții, ale construcției socialiste, îmbunătățirea organizării învățămîntului și a conținutului său ideologic, înlăturarea balastului, a formelor învechite, perfecționarea metodelor pedagogice, dezvoltarea bazei materiale ș.a.m.d.

— Modificările în structura și trăsăturile procesului de învățămînt presupun, desigur, cu necesitate și schimbări radicale în concepția și atitudinea studenților față de învățătură.

— Nu numai că necesită astfel de schimbări, dar și creează premise reale pentru producerea lor. Este de la sine înțeles că, în asemenea condiții, definitorii pentru activitatea studentului nu pot fi decît efortul intelectual, atitudinea activă, creatoare față de ceea ce i se predă în facultate, astfel încît, o dată cu temeinicele cunoștințe de specialitate, el să dobîndească un mod propriu de a gîndi, capacitatea de a asimila și a aplica în practică cele mai noi cuceriri în domeniul respectiv. De aceea este cît se poate de firesc ca, în ansamblul preocupărilor profesionale ale studenților, locul central să-l ocupe munca individuală, lectura, contactul nemijlocit cu sursele de informare și documentare, străduința pentru însușirea unor metode și tehnici moderne de cercetare.

După cum s-a arătat de mai multe ori în Plenara U.A.S.R., organizațiile U.T.C. și asociațiile studenților pot și trebuie să militeze mai activ pentru ca o disciplină de muncă intelectuală serioasă și aprofundată să se încetățenească în viața tuturor colectivelor studențești, pentru cá fiecare student să fie conștient de faptul că nevoile de azi și mîine ale societății noastre cer un specialist cu pregătire solidă, multilaterală, receptiv la nou și capabil să-l promoveze în activitatea de zi cu zi.

Plenara noastră a discutat pe larg despre acțiunile ce le pot iniția organizațiile U.T.C. și asociațiile, împreună cu conducerile institutelor și corpul didactic, pentru stimularea activităților profesionale și de cercetare ale studenților și cu deosebire pentru îmbunătățirea radicală a activității cercurilor științifice. Pe această linie, s-a stabilit ca, pînă la începutul anului universitar următor, Comitetul Executiv al U.A.S.R., împreună cu Ministerul Învățămîntului, să studieze și să elaboreze măsurile concrete ce se impun pe baza unei largi consultări a studenților, cadrelor didactice și organizațiilor noastre. Printre altele, s-a vorbit în acest sens de conferințele naționale ale cercurilor științifice, care ar fi mai eficiente dacă s-ar transforma în reuniuni ale studenților pe specialități, cu o tematică lărgită, care să cuprindă pe lîngă lucrările științifice și dezbateri privind profilul specialiștilor în domeniul respectiv sau probleme ale procesului instructiv-educativ.

— Exprimînd profundul democratism ce caracterizează societatea noastră, rolul însemnat pe care organizațiile U.T.C. și asociațiile îl au în viața universitară, contribuția lor la rezolvarea problemelor legate de munca și viața studențimii, Legea învățămîntului consacră prezența reprezentanților acestor organizații în consiliile profesionale. Ce sarcini considerați că apar în această nouă situație ?

— Folosind noua posibilitate și înțelegîndu-și în mod just rolul, organizațiile U.T.C. și asociațiile, ca organisme reprezentative ale tuturor studenților, vor adopta o poziție activă față de problemele ce le ridică perfecționarea învățămîntului, se vor strădui să cunoască și să fie exponentul opiniilor studențești cu privire la organizarea procesului instructiv-educativ. Studiem în prezent mijloacele prin care organizațiile noastre să devină un sprijin activ în aplicarea măsurilor privitoare la perfecționarea învățămîntului.

În continuarea convorbirii noastre aș dori să subliniem, vorbind de sarcinile ce revin organizațiilor U.T.C. și asociațiilor, că acestea sînt chemate să-și sporească totodată contribuția la ridicarea nivelului ideologic al studențimii, să joace un rol mai activ în educarea viitorilor intelectuali în spiritul înaltelor idealuri ale societății noastre. Un obiectiv principal în acest sens îl constituie, fără îndoială, folosirea unor mijloace eficiente pentru a obișnui pe fiecare student cu consultarea largă și completă a lucrărilor de științe sociale, cu deprinderea de a pregăti și susține referate și dezbateri pe probleme politice, ideologice și filozofice. De altfel, este cît se poate de normal ca studenții să-și fundamenteze întreaga lor pregătire de specialitate pe o temeinică cultură marxistă, să dobîndească capacitatea de a aborda fiecare problemă a profesiei lor de pe poziția materialistă, să fructifice și să aplice cuceririle filozofiei marxiste în domeniul în care vor activa, să discearnă și să combată ideile retrograde și idealiste sub orice formă s-ar manifesta ele. Aceasta este o condiție fundamentală a progresului în orice știință, a posibilității de a folosi cele mai noi poziții ale științei și culturii în slujba progresului economic și spiritual al întregii noastre societăți socialiste.

Organizațiile U.T.C., împreună cu conducerile facultăților, pot răspunde într-o mai mare măsură interesului și preocupărilor variate ale studenților pentru cunoașterea și aprofundarea problemelor construcției socialismului, ale politicii interne și externe a partidului, pentru aspectele actuale ale vieții internaționale, ale filozofiei, științei, culturii și artei.

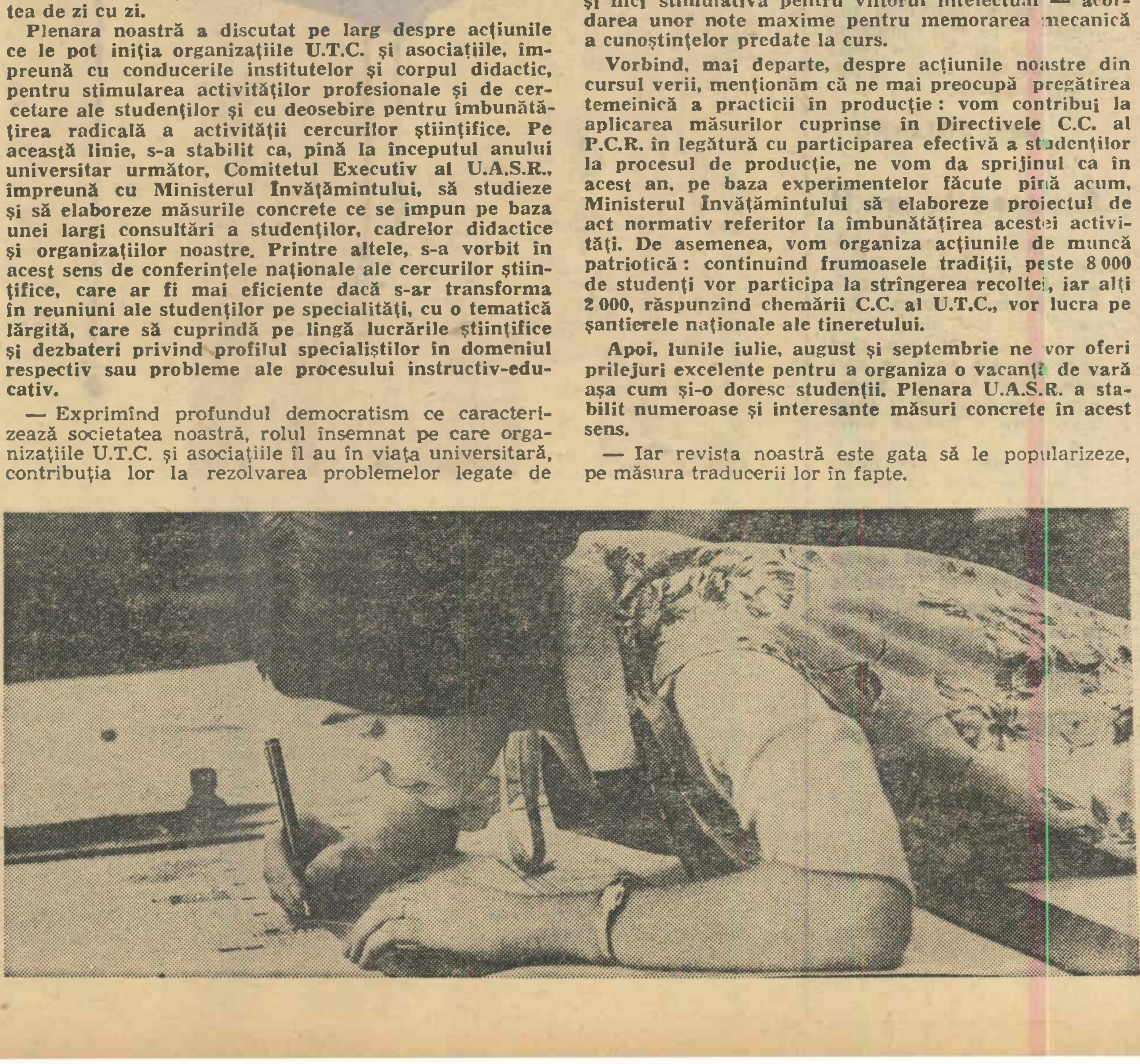
— Bineînțeles că asemenea probleme vor deveni de stringentă actualitate mai cu seamă la începutul anului universitar viitor. După cîte știm, pentru perioada imediat următoare Plenara U.A.S.R. a discutat măsurile privind organizarea activităților așa-zise de vară. Ne-ați putea insera principalele idei care stau la baza acestor măsuri ?

— Se înțelege că în luna aceasta atenția noastră a tuturor se îndreaptă spre buna pregătire și desfășurare a sesiunii de examene, organizațiile U.T.C. și asociațiile sprijinind activ conducerile institutelor și facultăților pentru asigurarea condițiilor necesare studiului. Plenara noastră a relevat, în același timp, necesitatea ca încă din această sesiune să fie traduse în viață o seamă de elemente cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului. Astfel, s-a subliniat necesitatea ca încă din sesiunea aceasta examinarea studenților să pună accent mai mare pe cunoașterea problemelor esențiale ale disciplinei respective, să urmărească nu atît simpla reproducere orală sau scrisă a notițelor, cît, mai ales, modul de gîndire al studenților. Cred că nu este firească — și nici stimulativă pentru viitorul intelectual — acordarea unor note maxime pentru memorarea mecanică a cunoștințelor predate la curs.

Vorbind, mai departe, despre acțiunile noastre din cursul verii, menționăm că ne mai preocupă pregătirea temeinică a practicii în producție : vom contribui la aplicarea măsurilor cuprinse în Directivele C.C. al P.C.R. în legătură cu participarea efectivă a studenților la procesul de producție, ne vom da sprijinul ca în acest an, pe baza experimentelor făcute pînă acum, Ministerul Învățămîntului să elaboreze proiectul de act normativ referitor la îmbunătățirea acestei activități. De asemenea, vom organiza acțiunile de muncă patriotică : continuînd frumoasele tradiții, peste 8 000 de studenți vor participa la strîngerea recoltei, iar alți 2 000, răspunzînd chemării C.C. al U.T.C., vor lucra pe șantierele naționale ale tineretului.

Apoi, lunile iulie, august și septembrie ne vor oferi prilejuri excelente pentru a organiza o vacanță de vară așa cum și-o doresc studenții. Plenara U.A.S.R. a stabilit numeroase și interesante măsuri concrete în acest sens.

— Iar revista noastră este gata să le popularizeze, pe măsura traducerii lor în fapte.

ISTORIE PARALELĂ

CONVORBIRI

De sus, din această lojă, situată deasupra scenei ca un balcon în raport cu o curte, orchestra pare lipsită de mister și religiozitate, iar sala este cea care devine imaterială, cu spectatorii ei transportați, atîția din ei ținîndu-și pedant fruntea în palme, într-o solemnitate care dacă n-ar fi departată ar fi puțin comică și în orice caz snobă. Dirijorul vede însă doar atita cît să audă. Sprijinită de speteaza fotoliului, mîna lui dublează bagheta dirijorului de pe scenă, palma explodează în zvîcnete dese, își strînge și destrînge degetele, apoi se destinde, imitînd parcă fîlfîitul și aterizarea unei păsări. La anumite pasaje brațul întreg vrea parcă să-și ia zborul, dar recade și el resemnat pe spetează. ANTONIN CIOLAN, artist al poporului, stă în această lojă zi de zi, repetiție de repetiție, spectacol de spectacol, și urechea lui sancționează fiecare sunet ieșit sub bolta Casei Universitarilor, ca un filtru obligatoriu. Din loja sa, pare un copil prodigios care își face din joc muncă și din muncă joc.

L-am abordat în mai multe rînduri, în pauzele acestor solemnități intime, cînd maestrul se retrage ca pentru deliberare în încăperea din spatele lojei directoriale.

— Ce autor și ce opere v-au plăcut cel mai mult în cei 85 de ani de viață, în cei 60 ani de carieră dirijorală ?

— N-am ales niciodată, mi-au plăcut în egală măsură autorii care au reușit să creeze o mișcare în public. Muzica trebuie, în accepția mea, doar să fie simțită și să realizeze ceea ce-și propune.

— Filarmonica din Cluj, nu mai e nevoie s-o spunem, a reușit să fie în ultimii ani o tribună a muzicii noi, a experimentelor celor mai valoroase. Căror factori atribuiți această emulație ?

— În primul rînd culturii și seriozității colectivului ei. În al doilea rînd culturii și seriozității publicului său. Tradiția muzicală este o noțiune care nu ține numai de muzician (acesta reușește prin studiu să i se racordeze cu relativă ușurință), ci mai ales de public. Un public bine instruit poartă pe creator și interpret, ca pe palme, înainte. Pentru acest public, care vine săptămînal la concerte ca într-o catedrală, mișcarea tinerilor compozitori este firească și se înscrie într-o ascendență a simțului muzical. Odată cu aceștia, spectatorul descoperă niște sonorități peste care trecuse cu prea mare ușurință pînă acum și care îi reflectă cu claritate niște trăsături ale agitației secolului său.

— Din această lojă puteți urmări reacția celor două „săli" ale Filarmonicii. Care vi se pare mai receptivă la nou : cea de sîmbătă seara („premiera") sau cea de duminică dimineața („reluarea pentru studenți") ?

— N-aș vrea să fac discriminări, dar parcă, într-o măsură, sala de duminică... Tinerii primesc mai ușor noul. Conștient sau inconștient, simțul lor muzical reacționează mai ușor. Pe ei nu-i șochează nimic.

— Prin vîrstă și formație, ați străbătut tocmai perioada de închegare a muzicii românești moderne. Cum ați caracteriza-o, după șase decenii de scrutare neîntreruptă a orizonturilor ei ?

— O perioadă prodigioasă, în care am recuperat secole de întîrziere, ajungînd de la sonoritățile bizantine, de strană, și populare, disprețuite, la nivelul cu adevărat mondial al compoziției contemporane, prin valorificarea acestor tradiții. O educație înțeleaptă ar mai trebui să aducă și publicul la acest nivel, iar semnele, cum spuneam înainte, se arată...

— Evocați-ne momente ale acestei dezvoltări, prin prisma propriei dv. biografii.

— Nu mi-ar plăcea să-mi evoc viața în public dacă într-adevăr n-aș găsi în momentele ei similitudini cu istoria noastră muzicală. La sfîrșitul secolului trecut eram la Iași, absolvent al Liceului Externat, în promoția Sadoveanu. Dacă în literatură se făcuseră uimitoare progrese, muzica era, încă, un domeniu lăsat la voia întîmplării, desconsiderat. Pentru un fiu de profesor ce mă aflam (și încă al unui profesor de filozofie foarte stimat) muzica instrumentală era un loc în care nu te puteai afirma decît „făcîndu-ți familia de rîs". Eram printre cei sortiți să devină ingineri, doctori, avocați. Ieșeanul vremii înțelegea prin „muzicant" doar pe lăutarul din tarafurile lui Ionică Barbu sau Mițu, ori pe suflătorii fanfarei militare ce ajunsese să cînte în antractele Teatrului Național muzica lui Flechtenmacher. Nu exista o orchestră cultă, în ciuda faptului că profesori precum Caudella și Musicescu preparau elemente de valoare. Ca elev al primului dintre acești dascăli am învățat, în paralel cu studiile „serioase", vioara și, cum erau la modă micile orchestre de elevi, am cîntat încă din clasa a VI-a într-o asemenea orchestră, în clasa a VII-a ajungînd dirijorul ei. În anul următor, deși înscris la facultatea de matematici și fizică, am format o nouă orchestră, la Seminarul Pedagogic. Auzindu-ne o dată Gavril Musicescu, i-a plăcut pe semne mult această formație ieșită ca din pămînt, pentru că — proaspăt director al Conservatorului — ne-a invitat să cîntăm sub egida instituției sale. Bucurie scurtă, căci peste un an maestrul murea, iar noi rămîneam din nou ai nimănui. A urmat o perioadă cînd am concertat în salonul unei școli primare, pus la dispoziție de un entuziast, Cezar Tăzlăuanu, și — noutate pentru vremea aceea ! — garnisit cu becuri, special pentru noi, din porunca unui alt pasionat care era directorul uzinei electrice. Astfel am ajuns să formăm așa zisa **Societate muzicală din Iași.**

Ochii însoțesc mereu vorbele cu ironie, iar vocea își ia mereu startul în potriveli șugubețe, moldovenești. Este evidentă pofta de glumă a povestitorului, dar prin ceața acestor amintiri el lasă mereu să se ghicească zbuciumul său abia astăzi devenit amuzant... După o scurtă perioadă „academistă", orchestra este readusă de vicisitudini în raza oprobriului filisin. Întrucît „băieții aveau nevoie de pitaci" („buzunarul cerea"), orchestra tinerilor platonici ajunge să înlocuiască fanfara militară în antractele teatrului.

— Cîștigam 50 de lei pe seară, de trei ori pe săptămînă, eram în număr de 22 și ne simțeam foarte fericiți. Pînă cînd, în timpul unui spectacol (n-o să uit cît voi trăi insinuarea din glasul acelui personaj), proaspătul proprietar al unei berării de pe **Lăpușneanu,** îmi propuse să ne mutăm în localul său, unde urma să avem aceeași sumă, dar seară de seară, plus cîte o masă gratuită. Orgoliul meu de muzician pur, de matematician, de fizician, de fiu al unei familii onorabile, trebui să lupte zile în șir cu băieții, care jurau în bloc pentru berăria „Ambrozie". Astfel că în cele din urmă cedai, dar cu condiția unui repertoriu semisimfonic și — culmea inventivității ! — a zidirii unei nișe, în sala de consumație, care să ne ascundă fizionomiile consacrate. Repetițiile le făceam în sufrageria părinților, care trebuiau să o ia la goană, pentru ca noi să putem cotrobăi după obiceiul ieșean prin chiselele cu dulceață. În această perioadă am promovat în orchestră pe actualul dirijor Jean Bobescu, „întîiul meu copil din flori, artistic", și pe regretatul pictor Ștefan Dimitrescu ; primul era violonist, al doilea cînta la violoncel. Trupa noastră era, în ciuda condițiilor nedemne, animată de cele mai intelectuale intenții. Și în scurtă vreme provocă adevărate cozi la restaurantul cu pricina. Criticii mei de pe stradă, care nu uitaseră să mă avertizeze adesea că „îmi nenorocesc familia", continuară printr-o tăcere complice și sfîrșiră prin a mă lăuda deschis, consolîndu-mă că, în lumea modernă, de tip american, „toți oamenii mari e obligatoriu, de fapt, să o pornească de jos"...

— Acum ar urma, maestre, faza a doua a muzicianului nostru : contactul cu străinătatea...

— Ați ghicit exact. Aici urma să sfîrșească (la 27 de ani !) faza bîlbîielilor. Era în 1910 și am plecat la Dresda să-mi încerc norocul. Dar ce credeți că m-a hotărît la aceasta ? Nu vreo ambiție deșartă, (lumea, în lipsă de precedente, continua să considere muzica o meserie neserioasă), ci faptul că un frate al meu (mai mic cu 6 ani decît mine) se înscrisese la politehnică în Germania. Orgoliul de frate mai mare și apelurile mezinului m-au pus față în față, într-o zi, cu Felix Draesecke, una din somitățile muzicale ale vremii. Profesorul de contrapunct, fugă și compoziție mi-a cerut, spre stupoarea mea, ca probă de admitere, să aduc într-o săptămînă un prim fragment de simfonie. Au urmat, ca în clasicele filme cu compozitori (dar înaintea lor !), zile întregi de zbucium pe străzile Dresdei... Nelipsita gazdă... vitrinele cu note muzicale privite cu jind... două nopți de chin al creației... și, în sfîrșit, după audierea productului, bătaia pe umăr a profesorului : „Rămîi. Ești muzicant"... Și modestia mea : „Dar eu nu știu nemțește". — „Vom vorbi franțuzește". — „Dar eu vreau să vorbim nemțește". — „Nu limba germană, ci instinctul dumitale mă va înțelege".

După cîțiva ani de studiu eram concert-maestru la **Mozartvereine.** Profesorul murise, am fost preluat între timp de emulul său, Jean-Louis Nicodé, dar desăvîrșirea unei cariere ce începea să-mi zîmbească a trebuit să facă încă un popas la... Bailovo, lîngă Sofia, în campania (propriu-zis sanitară !) a războiului din 1913. Scăpat din epidemia de holeră și abia restabilit, am pornit ca sublocotenent pe frontul din Carpați, unde am fost îngropat de viu, în 1916, de obuze. Atunci, în convalescență, l-am întîlnit pe George Enescu, împreună cu care am întemeiat orchestra simfonică ce avea să-i poarte numele și să se stabilească la Iasi. Orchestra reunea, în afara noastră, pe Alfred Alessandrescu, Mihail Jora, Mircea Bîrsan...

— Ar fi... a doua orchestră la fondarea căreia ați pus umărul. Și, gîndindu-ne la locul unde discutăm, nu ultima... În 1957 ați fost fondatorul Filarmonicii clujene.

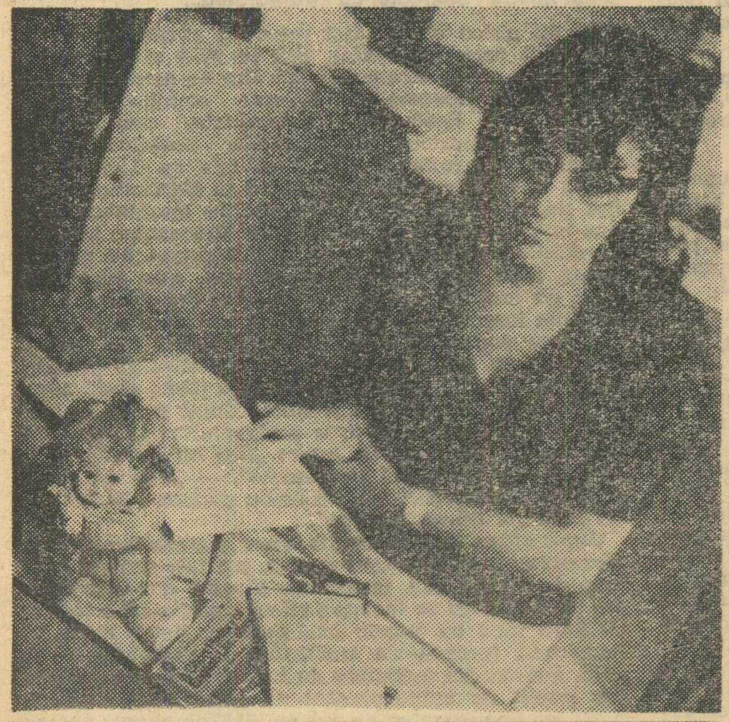
— Da, 40 de ani mai tîrziu am intrat, o dată cu muzica noastră, în cea mai deschisă și europeană fază a ei. Dacă orchestra de la „Ambrozie" ar constitui o preistorie, dacă orchestra de pe front, păstorită alături de marele Enescu, ar reprezenta momentul unității noastre moderne, această orchestră din Cluj, care e poate fructul cel mai scump al vieții mele, marchează totodată momentul cînd unitatea modernă erupe ca fenomen priceput de tot mai multă lume, ca efect al unei gîndiri muzicale largi, aproape popular acceptate...

Glasul dirijorului veteran este neobosit, iar mîna sa, atît de stilizat stăpînită pînă acum, descrie volute de emoție spontană. Mi se pare că am asistat la o biografie lirică, a sa și a muzicii noastre, la o simfonie neterminată, din care, ca o încheiere în descrescendo, flautul unui întîrziat silabisește pe coridoarele pustii ale teatrului fragmente patetice.

Romulus RUSAN

sesiunea la ora H

(Urmare din pagina 1)

Stația de autobuz de lîngă cofetăria „Lămîița". Institutul de artă teatrală și cinematografică e la trei pași.

Pe trotuar, două fete discută cu o gestică nemaipomenită. Apăsăm pe declanșator, apoi facem și prezentările. Sînt studente la Teatrologie. Smaranda Pop din anul IV tocmai a luat 10 la Critică teatrală și-i dă „lecții" Zoei Știrbu din anul II, care peste două zile are examen tot la Critică. „Dragă, e teribil de ușor, — zice Smaranda — dar dacă nu știi estetică, istoria filozofiei, artă, te-ai ars!" (Foto 1).

Institutul de petrol, gaze și geologie. La etajul I, pe coridorul care pare că duce drept spre infinit, așteaptă o grupă din anul IV al Facultății de foraj. Examen la Geologia de șantier. Adriana Vasilescu a pironit cu ochii un perete și gîndește, fără să-și dea seama, cu glas tare: „Doamne, fă să-mi cadă ceva din Depresiunea getică, fă să-mi cadă ceva din Depresiunea getică..." (Foto 2). Pe același coridor așteaptă studenții grupei 346 din anul III al Facultății de tehnologie și chimizarea țițeiului și gazelor. Examen la tehnologie. Pînă acum Cristian Nicolae a luat 10. Constantin Iacob — 9, Marilena Donovici, Ilinca Georgescu și Viorica Herciu — 8, Anca-Maria Gaciu — 7, iar Ilie Măglan — 5. Bine că n-a picat încă nici unul...

Institutul de limbi străine. Într-una din sălile de la etaj, anul I Engleză se luptă să treacă în anul II. Examen greu, dar frumos: Anglistica. Irina Șoim mai are „înainte" patru colegi. În așteptarea rîndului o descîntă pe Ramona, păpușa care-i poartă, zice, noroc întotdeauna. (Foto 3). „Dacă iau notă bună vă telefonez la redacție" — ne promite ea. (Într-adevăr la ora 13 a sunat; luase 10, iar Ramonei îi cumpărase garoafe...)

Intrăm în sala de examen unde, peste cîteva zeci de minute va intra și Irina. Cineva vorbește despre poezia lui Shelley, Liliana Aldea își pregătește de zor răspunsul, iar în banca din spate o brunetă agitată, picior peste picior, a uitat că poartă mini-jupă. Cît despre comisie, ea cîntărește imparțială tot ce se poate cîntări aici: „Care ar fi primul dicționar englez-român despre care merită să vorbim?", întreabă conf. univ. Leon Levițchi, „oferind" cu dărnicie unul din „obișnuitele" suplimente la bilet... (Foto 4).

Emoții, răspunsuri, note, multe, multe satisfacții. „Zarurile" sesiunii, despre care vorbeam la început, se rostogolesc... În numerele noastre viitoare vom reveni cu amănunte.

Foto-reportaj de H. DRAGOMIR

cafele... cafele... cafele...

S-a încetățenit obiceiul ca la orice masă „care se respectă" — în familie, la restaurant, în vizită la un prieten sau cunoscut — să se servească și o cafea.

De fapt, căror proprietăți îi datorează gloria această licoare fermecată? Cafeina conținută în cafea stimulează întregul sistem nervos central. Ea are o acțiune dominantă asupra scoarței cerebrale, mărind capacitatea de muncă intelectuală, crescînd acuitatea intelectuală, atenția și memoria, ameliorînd substanțial posibilitățile organismului legate de munca fizică și psihică.

Efectele sînt la fel de bune în caz de somnolență și, după substanțe medicamentoase liniștitoare, o ceașcă cu cafea îndepărtează senzația de somn.

La nivelul inimii, cafeina crește forța de contracție, dar aceasta se face neeconomicos, cu consum foarte mare de oxigen, care poate duce la epuizarea rezervelor energetice miocardice.

Are acțiune excitatorie și asupra funcției gastrice (se folosește într-o probă cu cafeină), asupra rinichiului (diureză ridicată), stimulînd în același timp musculatura striată cu creșterea capacității de muncă fizică, îndepărtînd senzația de oboseală.

După cantități mari apar și fenomene toxice propriu-zise, care se manifestă prin semne de excitabilitate centrală cu neliniște, agitație, neastîmpăr pînă la delir, vîjîieli în urechi, amețeli, dureri de cap, tulburări de vedere, diureză crescută, hipertensiune, palpitații, tremurături în tot corpul.

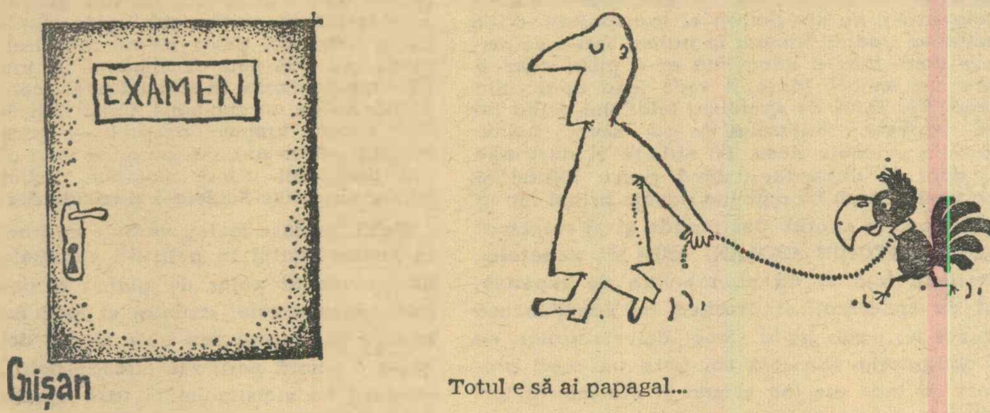
Această scurtă trecere în revistă — plicticoasă la prima vedere — a calităților și defectelor cafelei are un dublu scop: pe de o parte de a ști cînd și cum să o folosim, pe de altă parte de a evita efectele ei neplăcute.

Mi-amintesc de un coleg — de altfel un student foarte bun — care înainte de un examen a ținut-o toată noaptea în cafele (ba a mai spart și cîteva fiole de cafeină) pentru a putea sta treaz și a trece prin toată materia. Așa a făcut, dar a doua zi la examen... a rămas cu o restanță, singura din cei 6 ani de facultate pe care sigur că o va ține minte și el și noi cei din grupă.

E normal ca uneori o cafea „să te trezească", să-ți dea un nou impuls în muncă: îți face capul mai limpede, parcă înveți mai ușor, reții mai mult și mai repede, ideile-ți vin una după alta.

Dar, atenție! O cafea, nu două, șapte, nouă și mai ales nu în seara dinaintea examenului. Ea dă senzația de bine, dar biciuiește foarte mult organismul și toate procesele care lucrează la un nivel superior ajung după un timp la epuizare. Și atunci „prețul pe care-l plătim" este prea mare și sinceri să fim... nu face!

Dr. Gh. BUNGHEZ

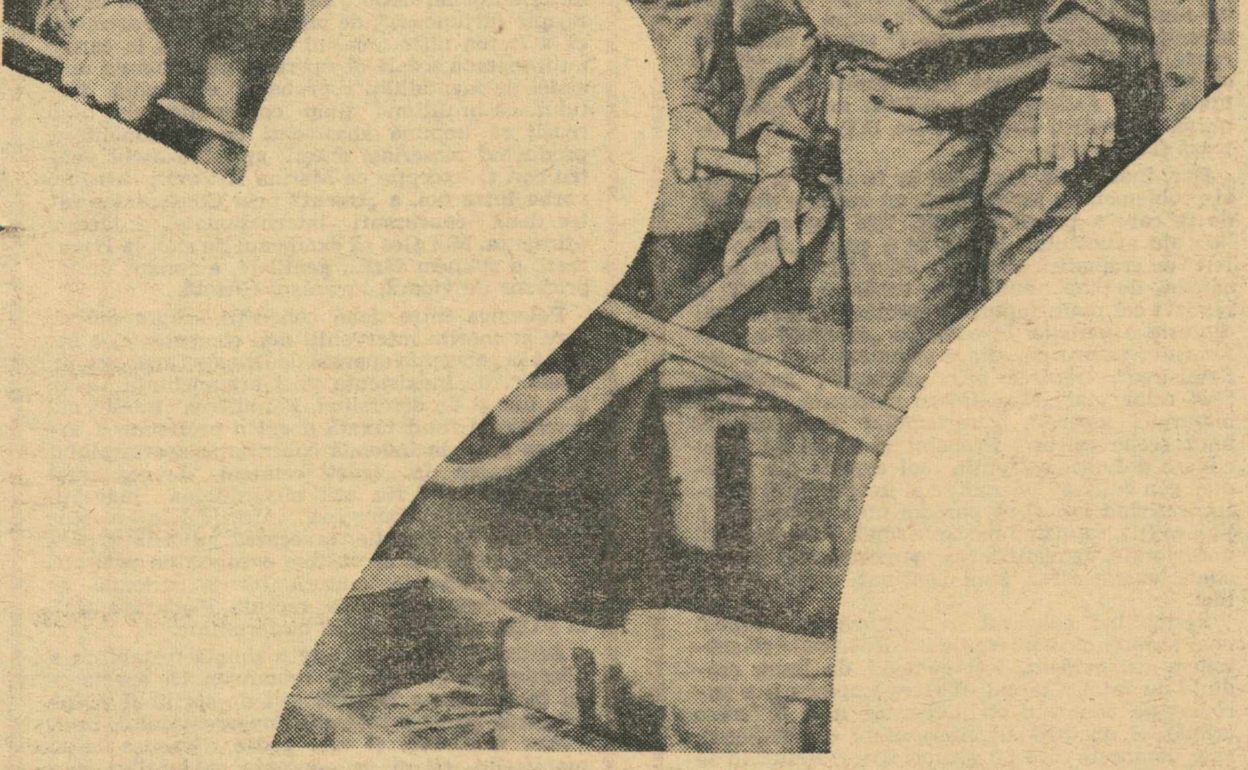
Totul e să ai papagal...

Ne-am deplasat într-unul din cele mai mari centre industriale ale țării — Brașov — pentru ca, din discuțiile cu reprezentanții conducerii Institutului politehnic din localitate, ai întreprinderilor, ai asociației studenților și ai studenților înșiși, să conturăm viitorul cadru al practicii în producție din acest an universitar.

„Ce-a fost a fost, dar cum să uiți?"

„Mai întîi ar trebui să privim retrospectiv cîteva aspecte ale practicii de anul trecut — a spus prof. dr. Ioan Damian, prorector al Institutului politehnic din

CUM SE VA FACE PRACTICA:

PE „STIL VECHI“ SAU PE „STIL NOU“?

ACEASTA E ÎNTREBAREA!

Brașov. Aceasta cu atît mai mult, cu cît am înregistrat o suită de «clișee» în alb-negru care, în practica din acest an, ne vor ajuta să ne ferim de neajunsurile trecute. Deseori însă, unii dintre cei interesați se feresc să le mai amintească. «Ce-a fost a fost», zic ei. «Dar cum să uiți ?» adaugă alții, printre care se numără și conducerea institutului nostru“.

Așa aflăm că unul din cele mai serioase impedimente le-a constituit supraaglomerarea cu practicanți a întreprinderilor, mai cu seamă la uzinele „Tractorul“ și „Steagul roșu“. Datorită numărului mare de studenți, sosiți aici din întreaga țară, îndrumarea efectivă a lor n-a putut fi realizată de cadre de specialitate decît în mică măsură. „E adevărat, fiecare grupă a avut îndrumătorul ei — ni se spune la rectorat — dar acesta era de cele mai multe ori un asistent de altă specialitate, numărul specialiștilor într-o catedră fiind, după cum bine știm, limitat“. Cadre didactice „îndrumătoare“ de grupe au fost, numai din partea Institutului politehnic Brașov, circa 70. În afară de acestea, au existat „îndrumători“ pe secții și pe uzină, în marea lor majoritate ocupîndu-se de... controale sau de apeluri.

„În afară de aceștia, am avut numai în uzina noastră peste 20 de comisii de inspecție venite fie de la [illegible], *fie de la alte ministere, fie de la asociația studenților sau de la diferite institute tehnice* — ne-a spus ing. Augusta Moldovan, șefa cabinetului tehnic al Uzinelor „Tractorul“ și delegată a întreprinderii pentru practica în producție a studenților. *Sinceri să fim, aceste comisii mai mult ne-au deranjat.* Cît privește activitatea cadrelor didactice îndrumătoare de practică, ea se mărginea la cele două apeluri, de dimineață și de prînz. Nu înțeleg de ce ar mai fi nevoie ca pe lîngă acești îndrumători să mai existe în fiecare secție cîte un inginer și un maistru care să dea explicații. Asistenții sau șefii de lucrări n-ar putea face acest lucru ? Doar și ei sînt ingineri, iar scuza, potrivit căreia n-ar fi „de specialitate“, cade de la sine : pentru anii II și III practica se bazează pe generalități, iar cursul general de «mașini-unelte» l-am făcut cu toții...“

Numărul mare de studenți repartizați de Ministerul Învățămîntului pentru practică la Brașov a creat dificultăți și la cazare. De altfel, această realitate, conjugată cu superficialitatea pe care o manifestă conducerea unor întreprinderi cînd e vorba de studenți, a dat naștere la incidente cel puțin bizare. Astfel, deși fusese semnată din vreme o convenție, Uzinele „Progresul“ din Brăila n-au asigurat cazarea timp de două zile unui grup de 45 studenți brașoveni. E adevărat, faptul a devenit un „caz“ și pentru minister, dar studenții, care au fost nevoiți să-și caute „un acoperiș“ pe unde au putut, n-au fost consolați cu aceasta.

„Vrem să mai remarcăm un fapt de anul trecut, de data aceasta cu toate aprecierile noastre la superlativ — a spus ing. Augusta Moldovan. *Este vorba de practica efectivă în producție, introdusă, din păcate, doar cu caracter experimental. Studenții au fost în totalitate entuziasmați, cazurile de indisciplină au dispărut cu desăvîrșire, iar cunoștințele teoretice, aplicate practic în lucrul la mașină, s-au consolidat mai bine și, în același timp, mai ușor. După cîteva zile de lucru efectiv în producție s-a ajuns ca un mare număr de* [illegible] *din diferite centre universitare* [illegible] *norma cu mult, situîndu-se printre fruntașii uzinei. Cred că practica efectivă în producție e absolut necesară.* Dacă nu cunoști mașina la lucru, degeaba o «fotografiezi» pe dinafară. Așa se explică slaba calitate a proiectelor celor care nu cunosc mașina în toată profunzimea ei, «calitate» corespunzătoare, uneori, sfîrșitului secolului al XIX-lea“.

Pe noi, hotărîrea Ministerului Învățămîntului de a nu mai permite studenților să lucreze anul acesta efectiv în producție ne-a șocat, dat fiind că succesele obținute în urma practicii efective de anul trecut erau evidente. Cred că s-ar fi putut renunța la acest lucru numai dacă laboratoarele institutelor politehnice, atelierele lor ar fi fost dotate cu tot utilajul necesar. Măsura ministerului, în condițiile cînd înseși Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului arată că «în procesul de formare a specialiștilor se obțin rezultate educative dintre cele mai bune dacă studenții vin în contact direct cu munca fizică», este în contratimp cu înseși cerințele vieții.

„După cîte știu, în unele țări dezvoltate din punct de vedere industrial, studenții nu numai că sînt obligați să lucreze un timp în fabrică, dar trebuie să și locuiască sub același acoperiș cu muncitorii“, completează ing. Augusta Moldovan

„Este neapărat necesară continuarea practicii efective, retribuită — ne declară și ing. Sorin Ionescu, șeful Comisiei profesionale a U.A.S.R. Considerăm că ministerul trebuie „să se pună pe treabă“ în primul rînd înțelegînd cum se cuvine Directivele C.C. al P.C.R. privind dezvoltarea învățămîntului...“

Studiind modul în care s-a desfășurat practica anul trecut, ne mai atrage atenția încă o dispoziție a Ministerului Învățămîntului, luată pentru reglementarea retribuirii studenților angajați direct în procesul de producție. Astfel, prin adresa nr. 70245 din 08.06.1967, se precizează că „studenții care vor lucra efectiv în producție vor putea fi salarizați de întreprindere în funcție de munca prestată, în care caz nu vor mai primi drepturile de hrană, cazare și regie cantină (de la institut — n.n.)“. *Discutînd cu numeroși studenți, am aflat cu stupefacție că din banii ce li se cuveneau PENTRU MUNCĂ li se reținea echivalentul bursei, deși aceasta era de fapt un drept al lor, acordat prin lege tuturor celor aflați în perioada de practică.* Banii, reținuți de întreprindere, erau virați institutului, care, la rîndul său, îi vira mai departe ministerului. „Ce-a fost a fost — ne amintim, pe bună dreptate, de spusa unuia din interlocutorii noștri — dar cum să uiți ?“

Mesaje mai mult sau mai puțin „cifrate“

Ne mai despart doar cîteva săptămîni de începerea noii perioade de practică. Din instrucțiunile Ministerului Învățămîntului aflăm că s-a renunțat complet la practica prin angajare efectivă în producție, adoptîndu-se formula unei practici diferențiate, în lunile iulie și august, pe ani de studii. Astfel, anii II vor avea o practică de documentare timp de două săptămîni, anii III o practică de inițiere de patru săptămîni, iar anii IV o practică de specialitate tot de patru săptămîni.

„La Brașov există preocupări pentru pregătirea practicii din acest an încă din luna ianuarie“ — am fost informați la rectorat. *Cu toate acestea, încă n-a fost semnat întregul necesar de convenții cu întreprinderile, datorită faptului că abia săptămîna trecută au venit de la Ministerul Învățămîntului listele cu locurile de practică.* Ministerul Învățămîntului așteaptă ca aceste liste să fie vizate de ministerele de resort, care nu-și prea bat capul cu studenții pentru că „nu-s ai lor“, așa încît, la ora cînd apare materialul nostru, doar Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini și Ministerul Metalurgiei au răspuns așteptărilor Brașovului. Ministerul Economiei Forestiere și Consiliul Superior al Agriculturii păstrează discreția. Situația e aceeași pentru toate institutele tehnice de învățămînt superior din țară.

Mesaje se mai schimbă și cu alte instituții și întreprinderi.

Astfel, O.N.T.-ul se luptă pentru obținerea unui cămin studențesc pentru perioada de vară, obligîndu-ne să ne punem 3 întrebări : 1) Care vor fi, în acest caz, condițiile de cazare ale studenților practicanți, știindu-se că tot în jurul acestei perioade se va da și admiterea ? 2) Cînd vor mai fi pregătite aceste cămine pentru deschiderea noului an universitar ? 3) Închirierea de cămine studențești la O.N.T. o fi rămas singurul mijloc al rectoratelor de a-și rotunji bugetul ? Studenții, cel puțin, sînt în întregime dezorientați. „Cum facem anul acesta practica — l-au întrebat cîțiva pe reporterul nostru. După «stil vechi» sau după «stil nou» ?“ Și aceasta se întîmplă în luna IUNIE...

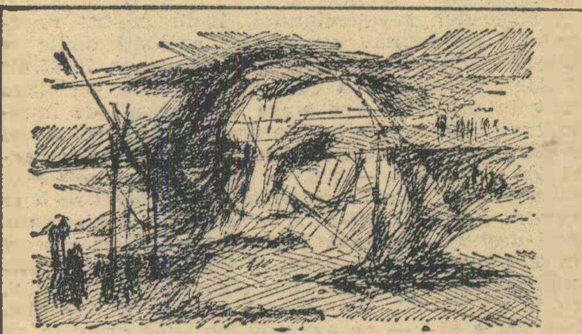
Oare practica e întru totul... practicabilă ?

Inginerii din diverse întreprinderi ale Brașovului sînt de părere, în bloc, că multe din trăsăturile practicii în producție a studenților sînt întru totul corespunzătoare perioadei de acum 15—20 de ani. Programele de practică cuprind servicii inexistente în momentul de față și nu au nimic din noile forme de organizare a muncii. De asemenea, cu toate că conducerile institutelor declară că există preocupări pentru practica studenților, *reprezentanții întreprinderilor susțin că n-au observat „vreo bază“ în coordonarea acestei practici de către institutele politehnice din țară.* În plus, inginerii din întreprinderi își manifestă de pe acum îngrijorarea în legătură cu desfășurarea sa în forma preconizată de minister, știindu-se din experiență că, după „stil vechi“, practica se termina PRACTIC în jurul orei 10. Ce vor face studenții după aceea ? „Vor sta la umbră ori ne vor stingheri — ne răspunde ing. Augusta Moldovan — așa cum au făcut și în anii trecuți, exceptînd anul 1967, cînd, ocupați fiind în procesul muncii, s-au simțit și ei bine, dar și noi“.

Ținînd seama că proiectul de act normativ privind organizarea conținutului și desfășurarea practicii în producție va fi definitivat începînd din anul universitar 1968—1969, considerăm că organele de resort, Ministerul Învățămîntului, vor fi în măsură să analizeze pe baza unui mai larg schimb de păreri toate aspectele pe care le implică această activitate studențească, remediind lipsurile existente și aducînd îmbunătățirile cerute de realitățile cotidiene.

Dragomir HOROMNEA

ARTE ZILE

Omagiu profesorului
C. NICOLAESCU — PLOPŞOR
(desen de Radu Vincenz)

În colecţia „Cele mai frumoase poezii" a apărut, în tălmăcirea maghiară a lui Franyo Zoltan şi cu o prefaţă de emeritul profesor budapestan Ladislau Gáldi, un binevenit şi util volum EMINESCU. Este în fapt un extract din antologia bilingvă publicată în 1961, cu unele retuşuri aduse citorva strofe. Neobositul traducător şi răspînditor al poeziei româneşti, care acorda acum cîteva luni un interviu revistei noastre (Viaţa studenţească din 21 febr. 1968), este, în acest al 47-lea an de tălmăcire eminesciană, mereu la datorie, făcînd prin această nouă ediţie de masă ca sonorităţile „Luceafărului" şi ale „Scrisorilor" să vibreze tot mai departe, tot mai profund.

În curînd, la Iaşi, va vedea lumina tiparului antologia „POEZIA IEŞEANĂ CONTEMPORANĂ", pregătită de asistent-universitar ION POPESCU.

Volumul cuprinde patru secţiuni în care sînt prezenţi poeţii ieşeni, de la Mihai Codreanu, Otilia Cazimir, Demostene Botez, Al. Philippide... pînă la tinerii care publică frecvent în ziare şi reviste, Adrian Copacinschi, Aura Muşat, Corneliu Popel...

Fiecare autor este prezentat printr-o fişă bio-bibliografică şi sînt reţinute cele mai semnificative dintre aprecierile critice. Prefaţa este semnată de VIRGIL CUŢITARU, după care urmează cîte un cuvînt explicativ al autorului, volumul încheindu-se cu un indice alfabetic.

Secţiunile: „Umbre", „Acolo şezum şi plînsem", „Prezenţe" şi „Semnal" includ autorii în ordine strict cronologică, după anul naşterii. Apărînd într-un tiraj destul de mare, această antologie va putea fi consultată de un număr însemnat de cititori.

Emisiunile studenţeşti ale studioului de radio Cluj (Amfiteatru şi Gaudeamus) sînt stereotipe şi dulcege. Ni se pare că în selecţia colaboratorilor funcţionează aici arbitrariul. Ce-ar fi să se facă la Casa de cultură a studenţilor un cerc de specialitate care să impună, prin însăşi funcţionarea sa, criterii de selecţie mai puţin extraartistice?

În tradiţia Casei Ziariştilor de a expune lucrările unor tineri şi talentaţi artişti se înscriu şi cele 15 sculpturi ale Valentinei Boştină.

Într-o piatră care dispreţuieşte şlefuirile minuţioase, într-un lemn brun, sculptoriţa pare că n-a făcut altceva decît să descopere, să sublinieze, să închege linii umane în sculpturi care pronunţă cuvintele: femeie, copil, uneori oprindu-se la silabe şi atunci sculptura se numeşte „Tors". Arta ei nu poate fi etichetată simplu cu numele unei şcoli, al unei tendinţe. Se observă însă un impuls brâncuşian spre esenţă, viaţă, natural. Sculpturile sînt aşezate în poziţii de o rigiditate uşor contrazisă în intenţii calme de expresie. Femei, tinere fete, copii se oferă-n gesturile cele mai simple, fără nuanţe, cu umbre severe şi laconice („La soare", „Confidenţă" etc.).

Arta ei este o artă puternică, vorbind în volume pline, în linii puţine şi de o eleganţă orientală. Cele două tinere din „Fripta" copiază parcă o atitudine solemnă dintr-un vechi ritual oriental. „Copil pe burtă" pare un sfinx în miniatură. Întîlnirea dintre materie şi gîndul plăsmuitor nu s-a sfîrşit printr-o victorie unilaterală, ideea n-a chinuit în distorsiuni expresioniste materia, materia nu s-a refuzat actului creator. Ele s-au întîlnit însă într-un acord, într-o frumoasă armonie.

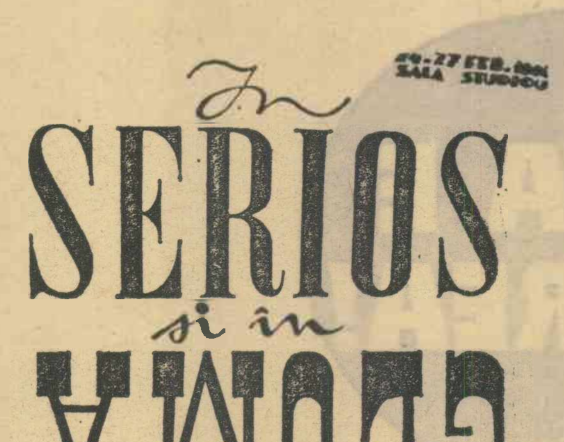
Sandra MIRON

CONVENŢIONALISMUL ÎN RECIDIVĂ

Lectura unor aşa-numite „puncte de vedere" apărute în „Tribuna" sub semnătura criticului ad-hoc Dragoş Tănăsescu — în legătură cu spectacolul „În serios şi în glumă", prezentat la Studioul Conservatorului „Ciprian Porumbescu", spectacol despre care revista noastră şi-a mai exprimat opiniile — ne prilejuieşte o seamă de reflecţii pornind de la calitatea artistică a experimentului în discuţie pînă la problemele generale ale şcolii de operă româneşti. Trebuie precizat de la început că nici noi, nici autorul articolului violent din „Tribuna" nu sîntem mulţumiţi de felul în care este conceput învăţămîntul nostru muzical, mai ales la secţia canto, dar această nemulţumire „comună" are cu totul alte cauze. Nu de dragul calambururilor putem afirma că noi apreciem exact acele încercări intelectuale de a desăvîrşi o autentică artă interpretativă în teatrul liric pe care D.T. le discreditează şi viceversa.

Dar, înainte de a ajunge la fondul principal al problemei, nu putem trece cu vederea obiectul de la care a pornit discuţia. Din unele formulări ale articolului, lăsînd la o parte „disonanţele" de gramatică oferite de stilul lectorului de la catedra de pian... auxiliar — credeam că D.T. a realizat cel puţin faptul că spectacolul de la studio este o parodie. În accepţia „estetică" a profesorului nostru parodia e sinonimă însă cu „zeflemisirea", trecerea prin „tărbacă", „profanarea" celor mai „răscolitoare momente ale dramaturgiei operei", „tragismului profund" al unor scene celebre. Probabil şi elevii de liceu cunosc definiţii cel puţin mai corecte ale parodiei, gen cultivat cu tradiţie şi în literatura noastră, sesizînd faptul că parodia nu e nicidecum o jignire (!?), ea vizînd mecanicismul, automatismul unor *forme*, demistificarea manierismului şi niciodată vulgarizarea unui conţinut profund de idei.

Restabilind adevărul în legătură cu sensul unei noţiuni elementare de teorie, trebuie să subliniem că, evident, toţi oamenii de bună credinţă au înţeles faptul că Hero Lupescu n-a parodiat pe Donizetti (şi nici asta n-ar fi fost o crimă), ci un mod de interpretare convenţional, care domneşte încă pe scenele lirice. Refuzînd să înţeleagă acest simplu fapt, „estetul" nostru se face în mod declarat purtătorul de cuvînt al unei concepţii structural retrograde atît pe plan

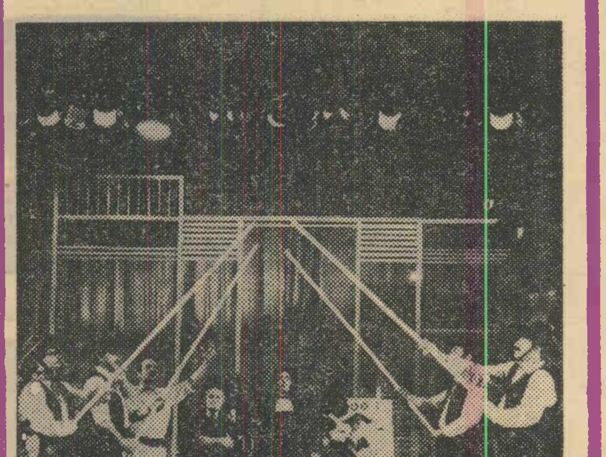

artistic cît şi pe plan educativ, concepţie prin care se impune artiştilor şi studenţilor să adopte poncifurile drept principii, să intre în nişte scheme în care nu talentul interpretativ, analiza personajului sau atitudinea faţă de rol sînt importante, ci gradul mai mare sau mai mic de mulare automată pe schemă, de imitare a unei gesticulaţii consacrate şi desuete. Prin glasul lui D.T. se „revoltă" exact cei vizaţi de parodie, de unde concluzia că ea şi-a atins din plin scopul! În viziunea pe care unii specialişti, din păcate chiar artişti consacraţi, încearcă s-o perpetueze prin metode de cele mai multe ori abuzive, opera e un muzeu în care trebuie să se păstreze cu sfinţenie nu numai fiece optime (numai să fie aşa!) de pe partitură, dar şi stilul melodramatic de interpretare, devenit în contextul teatrului modern — pentru că opera este şi teatru — nu numai pur şi simplu convenţional, dar şi antiartistic.

Să nu ne întrebăm atunci de ce tocmai studenţii, tocmai Studioul Conservatorului puteau să găzduiască un asemenea experiment, să nu punem la îndoială utilitatea extremă, educativă, din punct de vedere al programei de învăţămînt, a acestor încercări de a-i invita pe viitorii artişti să renunţe la şabloane, să gîndească singuri! Cei care se arată disperaţi că n-au putut sesiza intonaţiile juste sau injuste ale interpreţilor uită că, în fond, studenţii pe care îi blamează au dat în repetate rînduri măsura talentului lor în diverse montări anterioare, Eduard Tumageanian în „Flautul fermecat", Cristian Mihăilescu în „O noapte furtunoasă", de pildă. Ei uită, de asemeni, că a forma nişte „maşini de cîntat ca la carte" nu înseamnă şcoală de operă, şi perpetuarea unei astfel de mentalităţi e probabil explicaţia faptului că în ultimul timp conservatoarele n-au reuşit să impună absolvenţi cu personalitate, producînd meseriaşi oneşti, apţi îndeosebi pentru cor. O excepţie ca Marina Krilovici care, fie vorba între noi, a „trecut" prin Conservator între două concursuri internaţionale, întăreşte afirmaţia. Mai ales că examenul de stat, la Bucureşti, o spunem fără... gentileţe, e condus de un profesor de vioară, tovarăşul Geantă.

Polemica între două concepţii asupra operei, care ar merita intervenţii mai competente, e însoţită în concepţia apărată de Dragoş Tănăsescu nu numai... de inexistenţa unei argumentaţii estetice, dar şi de diversiuni. Parodierea inteligentă a manierei fiind taxată drept o profanare a artei, se pune la îndoială contribuţia spectacolului la formarea de „artişti cetăţeni de cea mai înaltă ţinută"! Nu atît absurditatea judecăţii şochează, cît recurgerea în articol la metode incorecte de discuţie, invocarea autorităţii partidului, pentru a se susţine o concepţie prăfuită, metode folosite în cultură într-o perioadă de tristă memorie, pe care recenta Plenară a C.C. al P.C.R. le-a condamnat cu fermitate.

Articolul nostru nu este o simplă restabilire a adevărului. Trebuie să remarcăm că spectacolul în cauză s-a bucurat atît de sprijinul şi înţelegerea pe care rectorul Conservatorului, prof. Victor Giuleanu, şi alte cadre didactice le-au manifestat, cît şi de aderenţa studenţilor şi a publicului, exceptînd pe cei de aceeaşi mentalitate cu Dragoş Tănăsescu, ca şi pe cei care, cu ipocrizie, şi-au părăsit ulterior entuziasmul

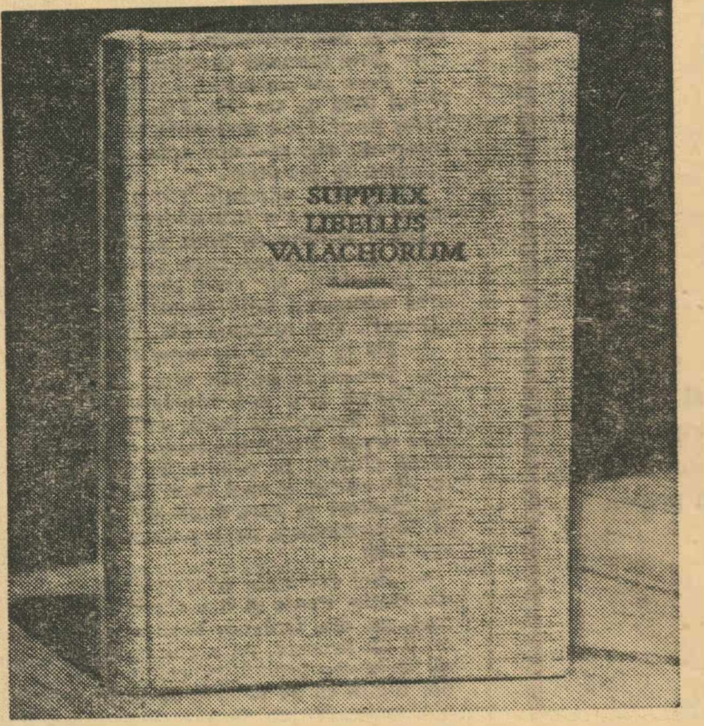
stîrnit la premieră, cînd au rîs cu gura pînă la urechi.

Credem că în primul rînd conducerea Conservatorului va trebui să mediteze asupra situaţiei create (care impietează şi asupra examenului de stat al unor studenţi), în primul rînd prin reprogramarea spectacolului, includerea lui în repertoriul Studioului, pentru a se oferi tuturor posibilitatea de a-şi spune părerea într-o dezbatere de principii, fără prejudecăţi.

La o asemenea dezbatere, la un schimb de opinii în legătură cu problemele complexe ale învăţămîntului muzical — unde ar fi binevenită şi o mai multă solicitudine din partea Ministerului Învăţămîntului — vă invităm prin aceste rînduri.

Eugen PATRICHE

cronica

SUPPLEX LIBELLUS VALACHORUM

Vorbind despre cartea academicianului David Prodan, închinată mult discutatului memoriu al românilor ardeleni, din 1791, trebuie precizat de la început că ne aflăm în fața nu a unei lucrări mai mult sau mai puțin importante pe această temă mereu suscitînd interes, ci a unei adevărate opere fundamentale și exhaustive, de natură să pună în lumină întreaga gîndire socială și națională din Transilvania de pînă la începutul veacului XIX. Privită sub toate unghiurile capabile de revelații, ideile suplicei colective nu sînt analizate numai la data prezentării lor, în acel complex și confuz sfîrșit de secol, ci sînt regîndite pînă în adîncuri de la primele lor rădăcini și dezvoltate pe larg pînă la ultimele semnificații și consecințe. Istoric, renașterea ideii naționale începe prin momentul Mihai Viteazul și, trecînd prin lupta de sfînt și tribun a lui Inochentie Micu, prin revolta religioasă a călugărului Sofronie, prin flacăra și roata lui Horia, ajunge în iluminism complexă, organică și încă naivă. „Supplex Libellus nu constituie deci nici un început și nici un sfîrșit, el constituie doar un important moment dintr-o organică și istorică luptă politică", precizează autorul.

Arhitectura cărții, construită pe o riguroasă argumentație, impecabil logică, urmează acest fir cronologic de motivare după ce lămurise în detalii acțiunea propriu-zisă a suplicei (importanța, cuprinsul, soarta memoriului) și după ce stabilise prin cîteva linii sigure cadrul în care ea se desfășoară: sistemul politic al principatului transilvan. Ajuns în prezentul istoric, în chiar momentul elaborării actului care formează tema principală a cărții, academicianul David Prodan se adîncește într-o precisă analiză a ideilor iluministe și a modului în care s-a petrecut răspîndirea și adaptarea lor în Europa Centrală și de Răsărit.

În acest context, discutarea ideilor memoriului din 1791 se face în plină lumină, fiecare nuanță de gînd putînd fi integrată în sistemul de argumentație dorit. Se relevă astfel, cu toate inconsecvențele de gîndire ale semnatarilor celebrului act, aspectul mixt al luptei ardelenilor, luptă continuă, în același timp socială și națională. Punctul de pornire al răscoalei lui Horia și al memoriului Supplex Libellus este același și numai ulterior se produce o separare de planuri. „Dar, observă cu emoție istoricul, planurile separate, ale libertății sociale și ale libertății naționale, colaborează, pe laturi deosebite, pe căi separate, la același proces de devenire, la opera comună a întregului popor de formare a națiunii române. Ele se interferează, se apropie, se unesc în 1848, în aceeași luptă de îndoită emancipare națională și socială, stabilind o nouă etapă în această devenire. Planuri diferite de luptă în timp și spațiu, și pe o parte și pe cealaltă a Carpaților, se încadrează în același proces general de dezvoltare a poporului român, îndreptat spre crearea statului unic național".

Despre acest studiu — coloană de granit a istoriografiei noastre — s-au scris și se vor scrie analize minuțioase; fiecare dintre aspectele lui merită relevat; ideea de a da într-o românească modernă traducerea memoriului de la 1791 este mai mult decît binevenită; răspunsul, echilibrat și argumentat cu minuțiozitate, la clasica întrebare „Este Supplex Libellus un act revoluționar sau înapoiat?" poate să entuziasmeze; bogăția datelor, noutatea interpretărilor uimesc. Aceste rînduri sînt însă, ținînd cont de spațiul restrîns și de lipsa de specializare strictă a revistei noastre, numai o mărturisire a respectului și admirației pe care le purtăm marelui nostru istoric și cărții sale, reeditate.

Scrisă într-un stil nu numai curgător dar și sugestiv, nu numai exact, dar și emoționant, cartea academicianului D. Prodan face parte dintre acele opere capabile să se adreseze în aceeași măsură și cu egală forță specialistului și intelectualului profan, comparabile cu monumentele menite să dureze spre glorificarea poporului cărora îi sînt închinate.

Ana BLANDIANA

ARTE ZILE

Din nou Teatrul „Bulandra":

nepotul lui Rameau

Dacă spectacolul ar fi filmat și ar rămîne în documente vii (sîntem convinși că merită) am descoperi poate peste cîțiva ani că am fost martorii unui eveniment teatral românesc de rangul întîi. Altfel, riscăm să-l confundăm cu spectacole bune dar nu neobișnuite, aduse în atenția publicului la același nivel de o cronică dramatică fără nuanțe.

„Nepotul lui Rameau" e un eveniment. Spectacole diferite din București și din țară, în anul care a trecut și în cel care vine, vor trebui raportate calitativ la spectacolul Teatrului „Bulandra", la fel cum raportările s-au făcut pînă de curînd la „Troilus și Cresida". David Esrig semnează regia la amîndouă spectacolele. Regia se vede mereu în sensul că fiecare secundă din aceste două ore este gîndită și regîndită în zodia perfecțiunii și *această gîndire se vede.*

„Nepotul lui Rameau" nu e dramă sau comedie, tragi-comedie sau farsă. Spectacolul nu cere un loc în clasificările cunoscute pentru că nu e lucrat după învățături. E o seară ideală de teatru. Teatru pur și simplu, adică idei devenite sensibile în scenă, prin mijloace desăvîrșit scenice.

Opera lui Diderot e scenică. Mi se pare chiar că orice operă literară de esențe e în principiu scenică. Se înțelege, fiecare formă de artă are legi proprii dar, într-un plan fundamental, aceste forme speciale pot fi echivalate cu alte forme. Așa îmi explic de ce „Jacques fatalistul" e proză, teatru și scenariu de film (posibil și realizat). Din același motiv, Simfonia a IX-a de Beethoven a devenit balet (în viziunea lui Béjart). „Nepotul lui Rameau" e teatru și numai teatru, așa cum la lectură era proză perfectă. Spectacolul e un tot în care se evidențiază fiecare element cu egală intensitate și toate în același timp fără deosebire. Dacă ar lipsi oglinzile mișcătoare care parafrazează și traduc grafic și spațial multiplu fiecare idee, spectacolul ar fi doar un recital. Fără Gheorghe Dinică și Marin Moraru decorul și-ar fi consumat inteligența abstract, cu o eficiență medie.

„Dinică pare născut pentru rol", se spune, și de fiecare dată se uită că Dinică a fost născut pentru rolul pe care tocmai l-a jucat. „Marin Moraru e interpretul așteptat pentru comedia grotescă" (altă descoperire a cronicii de teatru). Dar aici Moraru e „domnul filozof", e un domn, torturîndu-se intelectual, elegant și expresiv.

Tudor OCTAVIAN

ultima noapte a copilăriei

Fermecat subit de jocurile de cuvinte, unul din cronicarii noștri numea filmul lui Știopul „ultima noapte a copilăriei cinematografiei românești". Motiv pentru care „România liberă" plasează filmul în punctajul său sub cota valorică a unor producții ca „Zile de vară" și „K. O"! Dacă însăși această „idee" n-ar fi prilej de zîmbete tot ar trebui spus că procedeul de a căuta cu lumînarea „influențe" străine în lucrarea unui regizor care a dovedit că știe să creeze cu capul lui e un mod de a face jocul mediocrităților. Nu e prima dată cînd încercările unor regizori de a scoate filmul nostru din apele liniștite ale banalului, de a-l plasa în contemporaneitate, sînt privite de critică prin lupa „exigentă" a depistării „influențelor". La fel au „pățit" Pintilie sau Săucan și dintr-o atare perspectivă filmul lui Știopul e primit cu indiferență. Or, el ar fi meritat cel puțin două dezbateri serioase, în legătură cu tematica, unde se pot naște unele neclarități, și cu expresia filmică, marea reușită a lui Știopul, care-i impune definitiv numele. Se vede însă că unii critici nu înțeleg că blamarea căutărilor oneste și acceptarea mediocrităților e un mod de a împiedica cu bună știință dezvoltarea filmului românesc.

Nu avem în față filmul unei generații, deși prin unele generalizări discutabile el ar putea fi tratat ca atare. Dincolo de asemenea confuzii nedorite imaginea propusă de Știopul e o plonjare curajoasă în realitate. Copilăria nu mai e aici terenul idilic al lui Năică, nici pretextul falselor probleme de educație din atîtea pelicule cu adolescenți, ci o stare de spirit în care circulă energii și neliniști, opțiuni și refuzuri, răsturnări vertiginoase, adesea inexplicabile, ținînd de temperament ca și de judecată, prejudecăți și întrebări cu care eroii se ciocnesc firesc, într-o căutare de la senzorial pînă la lucid a individualității. Și mai ales a responsabilității. Nu avem aici o maturizare pripită, ci un reflex al dorinței de a descoperi și verifica adevăruri sau certitudini, dorință care e în același timp o formare și o cunoaștere. Presărată cu lucruri pe care cu toții le știm dar ne ferim în mod absurd să le spunem, ultima „noapte" se încheie cu o dimineață, cînd, fără regrete puerile copilăria e purtată în călătoria spre maturitate ca o comoară necesară, ca o emblemă a sănătății sufletești, ca un gaj al forței de a învinge obstacolele. Forță, pentru că tot ce s-a petrecut nu înseamnă mai mult decît respirația aparent obosită și greoaie a sportivilor care-și împlinesc antrenamentul matinal cu pași egali și siguri: ceea ce contează nu e atît respirația cît alergarea.

În film, încercările noastre moderne au mers mai mult pe o linie relativ ușoară, lirică, poematică, unde refuzul gramaticii clasice era o condiție fără obligații; acum avem un film epic (nu putem omite aici contribuția inspirată a muzicii lui H. Maiorovici), cu compoziție din cadre lungi, care e obligat să țină seama de o gramatică, una nouă, pe care Știopul încearcă cinstit s-o definitiveze.

E. P.

primăvara se numără cerbii

De acum știm precis; avem, n-avem treabă, la începutul anotimpului tinereții avem festival. Și nu unul oarecare, ci un festival de muzică ușoară. N-are rost să discutăm utilitatea edițiilor sale anuale. Dar dacă așa am hotărît, atunci unii susțin că ar cam trebui să ne punem pe treabă. Spunem toți că muzica ușoară e o chestiune foarte serioasă. Atunci, zic tot acei „unii", s-o luăm în serios. Rezultatul eșecului din bătălia de la poalele Tîmpei a fost, dacă nu mă înșel, o depunere de arme mai curînd decît o impulsionare către o muncă susținută, organizată și competentă. Noi însă am găsit soluția: nu-i mai programăm un timp pe cei ce ne-au reprezentat în concurs, lumea uită și cu-asta totul e aranjat. Acum au apărut iar afișe cu Dănuț Spătaru, care nu zîmbește, stă încruntat, dar nu din cauza cerbului, ci fiindcă a pierdut Rapidul. Ei și iată că au trecut luni și noi, după ce ne-am plîns cu toții insuccesul, nici măcar asta nu mai facem. Poate, în caz fericit, prin ianuarie-februarie, să ne gîndim la festivalul viitor. Atunci punem într-o căciulă bilete cu numele tuturor „interpreților" noștri, luăm un preșcolar, ca să fie imparțial, să scoată trei din ele și ne alcătuim astfel echipa reprezentativă care va asalta cu arcul, sau mai curînd cu praștia, cerbii cei făcuți din metale nobile. Și n-o să-i ochească, și o să spunem că nu ne-am maturizat încă, o să scriem iar articole de concluzii și iar o să uităm. Perpetuum mobile! De ce să ne chinuim încă de acum să selecționăm mai mulți candidați la cele trei locuri, selecție făcută după criterii pur artistice, de ce să mai dăm o raită și pe la Conservator, unde sînt oameni care cîntă muzică ușoară cunoscînd și denumirea unor boabe negre ce stau misterios pe cinci linii paralele. De ce să le facem un program riguros de studiu cu profesorii noștri (că de ăștia avem, slavă domnului!), să le alcătuim un repertoriu bogat, corespunzător însușirilor lor artistice, de ce să organizăm mai multe concerte cu acești candidați, concerte în urma cărora și publicul să fie solicitat a-și exprima opțiunea? De ce? Asta este metoda celor ce se ocupă cu festivalul „Enescu". Oamenii ăștia, neavînd ce face, selecționează elementele pasibile de a intra în concurs cu aproape doi ani înainte, le supun la tot felul de trialuri, iar apoi cei aleși pleacă în cantonamente cu profesorii și lucrează opt-zece ore pe zi. Și ce dacă au luat o mulțime de medalii de aur? Merçi, cu așa muncă am putea și noi. Dar idealul este „Cu minimum de muncă, minimum de randament!" De ce să ne chinuim, cînd avem metoda „căciulii". Păi, n-am dreptate, tovarăși de la Comitetul de Stat pentru Cultură și Artă? Aștept un răspuns din partea dumneavoastră, ca să fiu liniștit!

Cristian MIHĂILESCU

NOTE ȘI RECENZII

EXAMENE IN AMFITEATRUL PATRIEI

Nesăţios sorbit-am din apa cercetării
Pornite-n zbor cel mai înalt şi drept ;
Rămas-am eu — cu propriii mei ochi
văd largul zării,
Doar inima mi-i mai călită-n piept.

PRIMELE IUBIRI

Mă furişez pe sub nasul portarului care citeşte atent un articol de morală din revista „Femeia" şi încep să număr uşile de pe coridorul căminului I.M.F.

La camera 19 bat încetişor în uşă. Îmi deschide un tînăr somnoros, îmbrăcat sumar în maieu şi slip. După concursul de scuze, facem prezentările şi îl cunosc pe unul dintre cei mai buni studenţi care absolvă în acest an Institutul de medicină şi farmacie din Bucureşti.

Vasile Brînzan se scuză din nou, îmi spune că n-are decît media 9 şi că sînt alţii care ar merita mai mult popularizarea. Pe perete, deasupra patului, fotografia „artistică" a unui puşti zîmbeşte cald. „Lasă modestia, tăticule !" Cristian, cel mai mare dintre cei doi fii ai viitorului doctor Brînzan, are aproape cinci ani. „Tăticu" abia aşteaptă să ajungă acasă la Tîrgu-Jiu. „Valea Jiului are nevoie de medici, de medici buni, pasionaţi. Şi cît m-am silit eu, aşa bun poate că nu sînt, dar pasionat, fără să mă laud, ca puţini alţii".

Doctorului Brînzan îi plac copiii, îi plac mult şi vrea să le construiască o viaţă fericită, îi vrea sănătoşi şi ageri la trup şi la minte. Poate de aceea tema de diplomă şi-a ales-o din domeniul pediatriei, cu toate că nu s-a specializat în pediatrie în timpul facultăţii.

„Acum, la ţară, sînt copii mulţi, din ce în ce mai mulţi, şi nu toate circumscripţiile sînt asigurate cu medici pediatri, de aceea va trebui să fim pregătiţi bine şi pentru asta".

Cei şase ani de facultate dau într-adevăr absolvenţilor o pregătire complexă, multilaterală. Majoritatea studenţilor împărtăşesc teoria unuia dintre cei mai iubiţi profesori din institut, dr. Ion Bruckner, potrivit căreia medicul clinician trebuie să aibă o pregătire completă, să fie un foarte bun diagnostician şi să poată interveni rapid, prompt, în orice situaţie clinică.

Vasile Brînzan are de altfel practică medicală. A absolvit o şcoală sanitară şi a lucrat în oraşul natal, Tîrgu-Jiu. în calitate de cadru sanitar mediu, pe lîngă cardiologul Ilarie Popescu.

„În perioada de practică am învăţat mult, foarte mult, mi-am dat seama că sînt cu adevărat pasionat de meseria pe care mi-am ales-o şi că voi termina facultatea, indiferent cînd şi cum, că voi practica toată viaţa această profesiune atît de umană care e medicina". Mulţi tineri care studiază medicina din alte considerente decît pasiunea, dragostea pentru om, pentru omenire, ar avea de învăţat din cuvintele sincere ale lui Vasile Brînzan. El mi s-a părut surprinzător de tînăr şi de îndrăgostit de viaţă, de muncă, deşi a trecut ceva „peste treizeci" iar la tîmple i-au apărut primele fire albe.

De data asta, însoţit de proaspătul meu cunoscut, îndrăznesc să-l numesc prieten, batem la o uşă de la etajul întîi al căminului, prin care răzbate o discuţie aprinsă. Intrăm, fără să mai aşteptăm aprobarea, şi asistăm la o dezbatere ştiinţifică la înalt nivel, între doi tineri care sînt atît de prinşi în discuţia lor, încît nici nu ne observă.

Subiectul — fireşte — medical. Deşi *Gheorghe Cojocaru* e stomatolog, iar *Marius Dumitriu* la „generală", ambii analizează cu egală pricepere cîteva din problemele ridicate de lucrarea de diplomă a lui Marius.

Marius e foarte nervos şi umblă de colo-colo prin cameră, susţinîndu-şi teoria cu citate în limbi străine, de preferinţă engleza, din bibliografia pe care a studiat-o recent.

Lucrarea lui „*Consideraţiuni asupra studiului talasemiei*" încearcă să găsească o cale de mijloc între cele două teorii care circulă în ştiinţa medicală cu privire la originea şi, implicit, tratamentul acestei boli ereditare din ce în ce mai frecventă la copii.

Îmi amintesc de Marius, l-am văzut undeva, pe un teren de sport. Recunoaşte că joacă din cînd în cînd baschet, nu pentru performanţă, ci doar pentru destindere după lungile ore de studiu în laborator sau în bibliotecă.

Marius îmi mărturiseşte că nici n-a observat cînd a trecut facultatea, prins pînă peste cap de pasiunea lui de a vindeca, de a cerceta în profunzime cauzele care generează boala, metodele de distrugere a acestor cauze.

Marius speră să reuşească la examenul de internat, apoi să-şi dea cu succes doctoratul, să continue cercetarea multiplelor aspecte pe care le-a putut trata doar tangenţial în lucrarea de diplomă. Alte amintiri ? Eh, amintiri se găsesc destule, şi încă unele tare plăcute.

...Era în prima zi de practică la policlinica Vitan. O bătrînică de peste 80 de ani a urcat greu scările policlinicii. Prin cîteva întrebări (învăţase de la profesorul Bruckner să facă o anamneză corectă) Marius a reuşit să pună diagnosticul just înainte de sosirea specialistului policlinicii. Altă dată, tot în practică, a pus cel mai bun diagnostic, mai bun decît cel reuşit de specialistul policlinicii. Acesta din urmă, în loc să fie mulţumit că, graţie studentului, bolnavul era în afară de orice pericol, s-a îngălbenit de invidie şi i-a spus ironic : „Felicitări, maestre !"

De fapt, fără să vrea, spusese poate un mare adevăr. Căci toţi colegii lui Marius văd în el un viitor mare specialist, un maestru al medicinei interne. Colegul cu care se „certa" e şi el un pasionat al meseriei. A ales stomatologia, dar îl interesează în egală măsură toate problemele ce ţin de medicină, căci, consideră el, există o strînsă dependenţă între problemele stomatologiei şi toate celelalte aspecte ale medicinei umane. Dar Gheorghe Cojocaru speră să fie în primul rînd un foarte bun specialist stomatolog. E nemulţumit că în facultate a obţinut doar media 8,50 şi consideră că această medie nu-i reflectă realele cunoştinţe. Ar vrea să-şi susţină afirmaţia o dată cu lucrarea de diplomă. Tema a fost foarte vastă şi, cu toată bunăvoinţa, nu a reuşit s-o trateze decît sumar. A insistat mai mult asupra acelor probleme care sînt mai puţin cuprinse în volumele de specialitate şi marele lui ideal este ca, pe baza experienţei de clinică şi în colaborare cu alţi specialişti, să dezvolte în anii viitori lucrarea sa de diplomă. E prea modest ca să-mi spună, dar colegii îl trădează, visează de mult să facă cercetare ştiinţifică, să studieze problemele neclare ale ştiinţei stomatologilor. Tot colegii îmi şoptesc că Gică vrea să se căsătorească imediat după terminarea facultăţii, „acţiune" căreia îi vor fi închinate primele salarii. Îmi şoptesc şi cu cine, dar mă roagă să păstrez secretul. Îl păstrez.

Cei trei prieteni, trei oameni cu totul şi cu totul obişnuiţi, continuă, întrerupîndu-şi confesiunile : fapte, întîmplări din anii de facultate, întîmplări care au început deja să devină poveşti. Unele mai triste, examene grele, examene-cui, altele mai vesele, farse de tot felul jucate colegilor sau profesorilor. Marius îşi aminteşte de un examen luat cu brio pe bază de... sfatul medicului. „A doua zi aveam examen la Cultură fizică medicală. Am deschis difuzorul tocmai cînd se transmitea emisiunea «Sfatul medicului». Profesorul cu care urma să dăm examen vorbea despre cultura fizică la bătrîni. Nu ştiu ce mi-a venit şi am ascultat cu atenţie. A doua zi, la examen, subiectul de pe bilet era... «Cultura fizică la bătrîni»".

Vom construi drumuri şi automobile

Braşovul adoarme încet, protejat de ceaţa luminoasă a neonului. Într-unul din căminele de pe strada Memorandului cîteva ferestre se încăpăţînează să clipească în noapte. Îndărătul lor se zbuciumă gînduri, idei, se frămîntă oameni, se pregătesc proiecte îndrăzneţe, originale. În sala de televizor doi tineri aplecaţi deasupra planşetelor calculează, trasează fire subţiri pe hîrtia de calc, înfiripă un motor puternic, imaginează o maşină nouă.

— Ei, băieţi, nu faceţi o pauză ?

— Cum să nu, tocmai ne pregăteam să fumăm o „mărăşească".

— Citesc pe feţele voastre că sînteţi absolvenţi.

— E adevărat, dar şi noi citim pe faţa ta că eşti ziarist.

— Ştiţi să citiţi, aşa că puteţi să-mi spuneţi cum vă cheamă.

— Emil Vioreanu şi Dorin Goţia. Amîndoi am terminat Secţia de automobile şi tractoare a Facultăţii de mecanică.

— Ce proiecte aveţi după terminarea studenţiei ?

— La o astfel de întrebare ai merita să-ţi răspundem cu nişte lozinci. Dar probabil că ai vrut să ne încerci.

— Dacă aţi observat şi asta, putem să ne considerăm prieteni şi să discutăm cu toată sinceritatea. Vă las să-mi spuneţi singuri ce credeţi că e mai interesant despre voi. Poate să înceapă Emil, care pare mai tînăr.

— De fapt e invers, Dorin e mai mic decît mine. Dar eu sînt mai nervos şi l-aş întrerupe mereu. Aşa că o să-ţi povestesc ceva despre proiectul meu de diplomă. N-ai un foc ?... Mersi. La proiectul ăsta mă gîndesc de mai bine de doi ani. La prima vedere nu pare ceva formidabil, ba chiar e destul de banal. E vorba de o autocisternă pentru transportat făină. Proiectul meu prezintă mari avantaje din punct de vedere economic. Am adaptat autocamionului un motor „Bucegi", am sporit capacitatea de transport a autocisternei de la 5 la 7 tone. Faţă de transportul în saci, metoda mea e cu 60% mai rentabilă !

— Asta numeşti tu banal ?

— Face pe modestul, spune Dorin. A muncit la proiectul ăsta ca un rob. Fumează cîte trei pachete de ţigări pe zi. La o asemenea temă a trebuit să folosească elemente din aproape toate materiile la care am dat examen în facultate.

— Minus... educaţia fizică, glumeşte „vinovatul". Emil Vioreanu e într-adevăr vizibil slăbit, ostenit.

Dar e mîndru de tema pe care a realizat-o, e mîndru că lucrarea lui are toate şansele să fie aplicată efectiv în producţie. Ar vrea să-şi îmbunătăţească proiectul prin utilizarea unui motor şi mai puternic, un motor „Diesel". Dar acesta e alt „proiect", mai îndepărtat.

— De ce vrei să fii repartizat tocmai la Piteşti ?

— Pentru că de mic visez să construiesc automobile, pentru că asta m-a îndemnat să viu să învăţ tocmai aici, la Braşov, să învăţ atîta încît aproape că nu cunosc oraşul studenţiei mele. Şi pentru că aici voi putea lucra efectiv în producţie, nu o să fac „scriptologie" ca alţi colegi ai mei care plecaseră din facultate plini de idealuri şi care după doi ani de inerţie în cine ştie ce întreprindere de reparaţii s-au plafonat, au murit spiritual.

— Aici dorinţele noastre se aseamănă, intervine Dorin Goţia. Poate şi din cauză că amîndoi sîntem munteni, eu din Orăştie, Emil din Făgăraş. Sîntem obişnuiţi cu urcuşul, cu aerul tare al înălţimilor, ne place să învingem greutăţile, oricît de mari ar fi ele. Amîndoi fugim ca de moarte de birou, căci biroul înseamnă plafonare. Nu ca să stau la o masă şi să semnez fişe de parcurs ori de pontaj am învăţat cinci ani.

Îmi amintesc cu plăcere de practica în producţie la uzinele din Plopeni şi Colibaşi. Aici mi-am dat seama că îmi iubesc cu adevărat meseria, că ţelul meu cel mai drag este să construiesc automobile.

— Crezi că ai putea să proiectezi un automobil românesc ?

— Deocamdată nu ; a concepe în întregime un automobil înseamnă în primul rînd îndrăzneală, iniţiativă, dar presupune obligatoriu şi o imensă doză de experienţă.

— Într-adevăr, îşi dă cu părerea Emil, nu sînt suficiente îndrăzneala, curajul, pentru a concepe şi realiza o operă durabilă. Veniserăm în facultate mult prea tineri, prea îndrăzneţi, eram, ca să zic aşa, un fel de cascadori ai spiritului. Aici am învăţat mult, nu numai meserie, dar şi puţină viaţă. Ştim că mai avem de învăţat, că pregătirea noastră ştiinţifică e incompletă. Ştim că ne vom izbi acolo, în producţie, de inerţia unora, de opacitatea sau reaua voinţă a altora. De aceea părăsim facultatea poate cu mai puţine visuri decît aveam cînd am început-o, dar cu mai multă ştiinţă în a le realiza, cu mai multă pricepere în a lupta pentru ele, cu mai multă certitudine că le vom îndeplini.

Prin liniştea nocturnă se auzi un tîrşîit de papuci, apoi un băiat înalt, suplu, în ţinuta „reglementară" de noapte, intră fără să mai bată la uşă. Cei doi „ingineri" făcură prezentările. Dan Cristian Milca, şi el în curînd absolvent al Facultăţii de silvicultură din Braşov, venise după o ţigară la prietenii lui, „de suferinţă". Căci şi el e torturat în aceste nopţi de propriile proiecte, mai bine zis de un proiect dificil şi îndrăzneţ, construcţia unor drumuri forestiere lîngă Avrig, judeţul Sibiu. Speră să rezolve astfel o parte din problemele ridicate de transportul forestier în partea centrală a Văii Oltului.

— Nici nu vreau să aud de altă repartizare decît pe şantier, în pădure, sub munte. Îmi plac natura, muntele, bradul şi meseria de inginer. O să le îmbin pe toate mergînd pe un şantier de construcţii silvice. Aş renunţa chiar la căsătorie numai să pot merge să „lucru" unde vreau eu, să fac ceva ce-mi place.

— De însurătoare nu scapi, eşti tînăr, frumos şi deştept — îl persiflează colegii.

— Mai ales că, acum, în pragul absolvirii, avem un succes mult mai mare la fete, rîde autocritic Dan.

— Ce amintiri ne-ai putea da din anii de facultate ?

— Ce pot să-ţi răspund ? Restanţe n-am avut, nici iubite care să mă părăsească. Îmi pare rău că în perioadele de practică am învăţat prea puţin, am avut prea puţină tangenţă cu meseria. Va trebui să recuperez în primele luni de şantier şi asta îmi va crea, probabil, mari dificultăţi. Îmi mai pare rău că în facultate n-am putut face sport. Aş fi vrut să joc handbal, eu sînt de la Mediaş, unde-s tradiţii în handbal şi am învăţat de mic, dar aici n-am mai avut unde juca. Poate ar trebui create mai multe condiţii sportului studenţesc braşovean.

Lupta cu inerţia

Dimineaţa, într-un parc tot din Braşov. O fată la fel de timidă, cu ochii feriţi sub cosiţa care s-ar vrea neagră, dar nu-i decît şatenă, stă pe o bancă

în tovărășia unui curs de matematici superioare. Merg la noroc.

— Ești absolventă ?

— ?!

— Ai absolvit cumva facultatea în vara aceasta ?

— Da. Dar de ce ?

Mă prezint și fata se sperie. Nu vrea publicitate. Pînă la urmă, cedează. E în anul III la Matematică, la „pedagogic". Mai are un examen și, deși e ușor, nu se consideră absolventă. Elena Negreanu e mare amatoare de teatru. Firesc, s-a născut în comuna „I. L. Caragiale".

— În anul întîi am încropit un colectiv de colegi cu care am încercat să joc în piesa „Trei plus două". Am făcut și pe regizoarea. Din păcate piesa „a căzut" la prima reprezentare.

— De ce ?

— Colegii nu erau prea conștiincioși. Asta m-a descurajat. Sper să fac mai mult cu elevii în satul unde voi fi repartizată, care va fi, dacă o să reușesc, chiar satul meu natal.

— Regreți studenția ?

— Da. Brașovul e un oraș minunat, cu o intensă viață culturală. Am învățat foarte mult aici și țin să transmit experiența căpătată „puștilor" în fața cărora voi sta la catedră.

— Ce mai ai de gînd să faci acolo unde vei merge ?

— Vreau să întemeiez un cor de copii care să facă tradiție, vreau să îi duc în cît mai multe excursii, să le arăt toată țara. Trebuie să fac ce mi-am pus în gînd. Trebuie să-i învăț pe copii mai bine decît m-au învățat alții pe mine.

Fata timidă și micuță de lîngă mine s-a îndîrjit. Apoi zîmbește rușinată și începe să vorbească mai calm. Dar eu privesc la pumnii aceia mici, strînși deasupra cursului de algebră, și mi se pare neînchipuit de puternică și frumoasă. Sînt sigur că o să facă treabă acolo unde va merge.

Ciau, ragazzi!

Ștefan Gavrilă zis Fănel și-a cîștigat o mare popularitate printre colegii din Facultatea de foraj a I.P.G.G. Nu pentru că ar fi învățat formidabil sau pentru alte virtuți profesionale. A fost, dimpotrivă, un student puțin peste mediocru, dar a fost poate cel mai bun interpret de muzică ușoară pe care l-a avut I.P.G.G.-ul în ultimii ani. A mers la toate festivalurile studențești, dar a obținut prea puțini lauri, căci stilul său de interpretare e foarte comun, deși voce ca a lui, mai rar. Preferă melodiile sentimentale, de aici și marea trecere la fete. Un succes de neuitat a avut cu melodia „Ciau ragazzi", pe care a interpretat-o în mai multe tabere studențești.

— Regreți anii de facultate ?

— Mai mult decît orice. Aș fi fost în stare să rămîn repetent numai ca să prelungesc acești ani minunați. Dar vreau totuși să fiu în primul rînd un bun inginer de foraj.

— Ce amintiri îți sînt mai dragi ?

— Nici nu știu ce să aleg. De fapt, îmi sînt dragi toate, pînă și restanțele. În facultate am iubit prima oară și tot aici m-a îndrăgit întîi o fată. În facultate am cunoscut prima dată prețuirea adevărată a colegilor. Aici am avut și păstrez cei mai mulți prieteni, aici m-am realizat ca artist amator și, o să rîdeți, aici am învățat să fiu disciplinat cu mine însumi, să-mi rînduiesc lucrurile, să-mi calc singur cămașa și pantalonii. Sînt ani pe care mi-i voi aminti întotdeauna nostalgic.

— Unde vrei să muncești ?

— Bineînțeles, la sondă. Sper să pot munci încă de la început pe măsura posibilităților mele. Și voi continua să cînt pentru noii mei colegi, muncitorii, maiștrii, tehnicienii și inginerii lîngă care voi munci.

— Ai ceva să le spui colegilor la despărțire ?

— Desigur. Ciau, ragazzi, ciau !

Marilena

Nu-mi vine să cred că în fata aceasta slăbuță și arsă de soare încap atîta curaj, atîta vis, atîta inițiativă. Nu are nici 24 de ani și e gata să se ia la hartă cu oricine care nu e de acord cu ideile ei, cu concepția ei despre viață, cu atitudinea ei activă față de orice greutate îi apare în cale. Am cunoscut-o în urmă cu aproape șapte ani, la o bibliotecă din parcul Herăstrău, unde învăța de dimineața pînă seara, pentru admitere. Nu se ducea nici măcar să mănînce. Voia neapărat să intre la Arhitectură. Și la Arhitectură se intră foarte greu, se cer multe cunoștințe, multe calități, mult talent. Dar Marilena Constantinescu era de pe atunci bătăioasă, își risipea darnică forța de muncă. A reușit la admitere. Am revăzut-o de cîteva ori în anii facultății, totdeauna obosită, chinuită de gînduri, de idei, de proiecte. În schimb era fericită că își dăruiește energia unei munci care o satisface, că din mîinile ei ies lucruri care vor folosi oamenilor. Acum își pregătește proiectul de diplomă. Un institut de arte plastice.

— Speri să fie pus vreodată în aplicare ?

— Nici nu mă gîndesc, nu îndrăznesc să sper așa ceva. Oricît de bune ar fi proiectele noastre, ale „încă studenților", actualul sistem de proiectări nu îngăduie să fie puse în aplicare. Totuși, am lucrat din toată inima la proiectul meu. Poate pentru că țin foarte mult la artele plastice și dacă n-aș fi dat la Arhitectură, aș fi vrut să pictez.

— Unde ai vrea să fii repartizată ?

— Mă interesează mai puțin locul și mai mult ce voi lucra acolo unde voi fi repartizată. De aceea, voi merge oriunde, cu condiția să mi se dea de lucru bun început să muncesc ceva adevărat, nu niște mărunțișuri, așa cum uneori se mai întîmplă.

— Dar, asta depinde de voi, absolvenții...

— Nu numai de noi. Mai sînt și alții, care, la vîrsta blazării, conștienți sau nu, ne contaminează și pe noi cu propria lor inerție. Dar va trebui să-i învingem, să-i covîrșim cu tinerețea noastră și să-i atragem și pe ei la construirea noilor orașe de sticlă, oțel și beton ale viitorului.

Fata aceasta care va construi orașe, fata aceasta suplă și arsă de soare (căci e o mare amatoare de excursii) mai găsește timp liber să picteze, să deseneze, să scrie, dar, mai ales, să gîndească.

Și în timp ce aștern aceste rînduri, îmi amintesc de puștoaica firavă pe care am cunoscut-o acum aproape șapte ani într-o bibliotecă din parcul Herăstrău și îmi pare rău că nu m-am îndrăgostit de ea atunci...

Ovidiu PĂUN

La fiecare sută de studenți întîlniți pe străzile Clujului, 16 sînt absolvenți. În curînd pentru ei studenția va rămîne o amintire. N-au nimic deosebit față de ceilalți, sînt și ei unii mai veseli, alții sobri, poate chiar triști — nostalgie, gînduri, chemări. Mai bine de două mii de absolvenți sînt la un pas de a trece pragul institutelor spre atîtea căi — cu lume multă ori mai puțină, circulînd în toate sensurile — după mai mult sau mai puțin cunoscutele reguli de circulație ale vieții.

Studenția — nimic excepțional... Și totuși... Totuși poate odată și odată, cînd vom scăpa timpul din mîini și vom face cale-ntoarsă, căzînd în gol, revăzînd invers spirala pe care am urcat pînă unde ne-a fost dat — să-i zicem timp — și anii se vor derula în sens invers, prin fața ochilor noștri — mai lungi sau mai scurți, după trăirea sufletească — cel mai necrezut de repede vor trece anii studenției; anii cei mai plini de acea categorie de amintiri ce se leagă de zîmbet; poate cei mai plini de ceea ce numim poezie...

Absolvenții... I-am recunoscut ; i-ați recunoaște...

— Sînt bucuros ? Da ! Proiectul de diplomă e gata, aprobat.. pot să respir mai liber.. Impresii de absolvent ? Timpul a trecut prea repede ; a trecut cu cea mai frumoasă perioadă din viață — studenția. Cu mari elanuri, cu mari incertitudini, cu „mici satisfacții"... Doresc să rămîn mereu student „măcar cu sufletul" — visînd un ideal pe care poate nu-l voi atinge niciodată, oricum pe acest drum cred să obțin „marile satisfacții". Bineînțeles cu logodnica mea — în curînd soție — sper în fericire (T. Tăutan — Politehnică).

H. B. — Filologie — scria grăbit în fața unei cafele : „Îmi fac unele completări la lucrarea de diplomă. Din studenție simt că mi-au rămas lucruri nerealizate. Și poate n-am fost întotdeauna eu vinovat. Consider că pentru un filolog preponderența în pregătire e studiul individual, așa că nu pot decît să regret multe ore

DE LA RĂSCRUCE DE DRUMURI

pierdute la unele sterile seminarii și cursuri. Profesorii nu i-am cunoscut mai îndeaproape decît la examen. Dacă aș fi întrebat „Profesorul ți-a fost întotdeauna un părinte spiritual ?", aș răspunde : NU !

★

În aer, izul de solemnitate sporește cu fiecare zi. Fără să fie anacronice, acorduri de serenadă străbat de cu seară din amfiteatre. Trubaduri moderni — absolvenții promoției 1967/1968 — pregătesc tradiționalul „Gaudeamus", ce va umple străzile Clujului, după fiecare banchet.

„Cheia" e încă în posesia absolvenților și în curînd va fi înmînată urmașilor. Ștafetele „de schimb" sînt stabilite (se duce însă lipsă și se caută cu înfrigurare expresii celebre pentru condimentarea discursurilor de rigoare).

★

— Din amintirile pe care le duci din Cluj, la care ții mai mult ?

— Mai ales prieteniile ce mă leagă de colegii de la ansamblul folcloric al Casei de cultură. Cinci ani în șir reușite și eșecuri ne-au legat mai mult decît se obișnuiește să se creadă. De pildă, cea mai mare bucurie pe care am avut-o în ultimele zile a fost reîntîlnirea la Festivalul de la București cu doi absolvenți din anii trecuți, veniți anume în Capitală să ne vadă, rămași cu sufletul tot membri ai formației noastre. Sigur, peste alți doi ani, aceleași sentimente mă vor purta și pe mine la un început de mai prin București. (M. Cornea — Farmacie).

★

— Bineînțeles că viața de student am trăit-o cu plăcere, iar azi regret despărțirea de colegi, de prietenii apropiați, de studenție. Și încă o undă de regret mă mai frămîntă : acuta lipsă a cursurilor tipărite. Oare profesorii mei să nu poată suporta responsabilitatea unui curs tipărit ? (M. I. — Filologie).

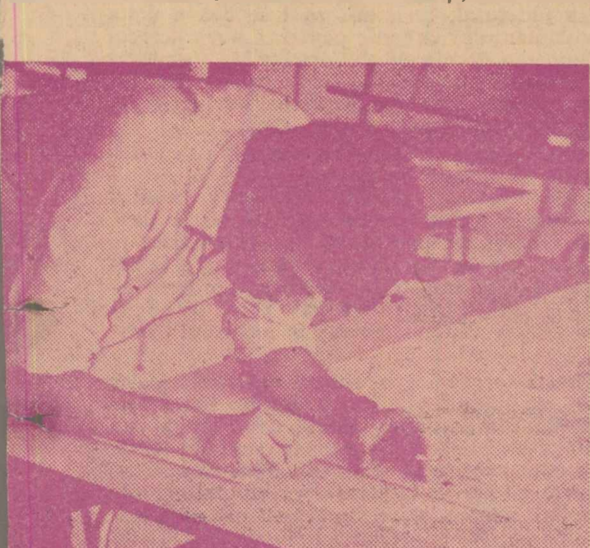
★

— Care-i imaginea cea mai frumoasă pentru mine din anii studenției ? Sînt multe, dar rămîne cred dominantă aceea în care mă revăd puțin timid, într-o dimineață de toamnă, înaintea primului curs universitar, studiind cu coada ochiului figurile noilor mei colegi, încercînd să ghicesc spațiile pe care se vor întîlni liniile noastre în univers... (N. Petrovici — Filozofie).

★

Și așa, cu „Gaudeamus", simbol al trecerii prin timp, retrospectiva marilor chemări spre vis se circumscrie pe un vector — coloana infinită — unde profesori și studenți se întreabă : care ne va fi contribuția la marea treaptă a acestei generații ce aparține României ?

Ion MARCEA, Radu PICIU și Grigore ZANC

EMIL VIOREANU

DORIN GOȚIA

1848 LA CRAIOVA

Astăzi, faptul că Th. Aman şi-a intitulat un cunoscut tablou „Hora Unirii la Craiova“ nu mai surprinde pe nimeni. Numeroase sînt documentele ce atestă că, de-a lungul veacurilor, Cetatea banilor a fost statornică în dragostea sa de patrie, de unitate şi independenţă. Dacă ar fi să amintim de 1739, cînd trimişii Imperiului austriac au fost alungaţi de-aici cu pietre, dacă am aminti că dintre craioveni s-au ridicat unii dintre primii bărbaţi care l-au ajutat pe domnul Tudor, tot n-am epuiza exemplele. Anul 1848 a găsit în Craiova acel centru unde administraţia revoluţionară s-a menţinut şi după ce Bucureştii a fost ocupat de armatele străine.

Astfel, entuziasmul manifestat de craioveni la 1859 apare firesc, mai ales că pictorul care a imortalizat scena nu era străin de lupta revoluţionară din 1848 şi de cea pentru Unire din anii 1858—1859.

Documentele vremii ne înfăţişează Craiova ca pe un oraş cu străzi înguste şi întortochiate, asemănîndu-se în multe privinţe cu oraşele turceşti. Dar aceasta nu spune încă nimic. Unor activităţi comerciale şi meşteşugăreşti li se suprapuneau administraţia, şcolile şi oştirea. În capitala Olteniei s-a înfiinţat astfel, în 1826, Şcoala Centrală, a doua şcoală secundară din Ţara Românească după Sf. Sava (1818). Cei care vor să înveţe devin tot mai mulţi, sporind numărul şcolilor ce iau fiinţă la Craiova, printre ele şi o şcoală normală. Mentorul învăţămîntului craiovean, Ioan Maiorescu, pe care-l găsim în 1847 revizorul şcolilor din oraşele Olteniei — după ce mai întîi fusese profesor suplinitor la Şcoala din Cerneţi, pentru ca în 1836 să fie numit profesor şi inspector la Şcoala Centrală — nu uita să vorbească elevilor săi despre originea romanică a poporului român, despre persecuţiile îndurate de fraţii lor de peste munţi.

Dragostea de libertate, credinţa într-un viitor luminos — sămînţă aruncată de Ioan Maiorescu — vor da, nu peste mult timp, roade şi oltenii vor fi în primele rînduri ale evenimentelor ce s-au succedat cu repeziciune şi care au avut drept corolar actul independenţei României (1877).

De numele lui Ioan Maiorescu se leagă nenumărate alte evenimente din afara şcolii. Relaţiile sale cu Gh. Bariţiu îl fac un propagandist de seamă al „Gazetei de Transilvania“, gazetă care, trebuie să recunoaştem, a contribuit din plin la deşteptarea conştiinţei naţionale a oltenilor.

Craiovenii erau la curent cu tot ce se întîmpla în frămîntata Europă a anului 1848. Toate evenimentele interne şi influenţele din afară conlucraseră astfel în a crea acea stare de spirit revoluţionară ce nu aştepta decît scînteia pentru a declanşa explozia. Şi scînteia s-a produs nu întîmplător la graniţa dintre Muntenia şi Oltenia, la Izlaz, în 11 iunie 1848.

După citirea Proclamaţiei şi formarea guvernului provizoriu, revoluţionarii se îndreaptă nu spre Bucureşti, cum ar fi fost de aşteptat, ci spre Craiova. O primire triumfală se face guvernului provizoriu la Caracal, unde administrator era Gh. Magheru, membru al „Frăţiei“. Îndreptîndu-se spre Craiova, la 12 iunie revoluţionarii îşi aşează tabăra la Coşoveni, într-un sat la 10 km depărtare de oraş.

Evenimentele care se succed cu repeziciune surprind pe administratorul de Dolj, Iancu Bibescu — fratele domnitorului — cel care ameninţă pe orăşeni că dacă „va mai auzi că va vorbi cineva politică, îl trimite în fiare la Bucureşti“. Acesta încearcă, fără succes, să atragă populaţia Craiovei de partea sa. Febrila activitate a lui Ioan Maiorescu cîştigă şi acea parte a tîrgului care ascultase pînă atunci de I. Bibescu, iar N. Carada, tatăl viitorului om politic de mai tîrziu Eugeniu Carada, „hotărî pe fruntaşii Craiovei să se pronunţe în favorul celor ce veneau de la Izlaz“.

Intrarea guvernului provizoriu în Craiova este însoţită de o adevărată manifestaţie de simpatie a populaţiei oraşului. Se organiză în pripă o gardă naţională pentru a asigura ordinea în oraş şi o delegaţie, în frunte cu Scarlat Turnavitu, de asemenea profesor la Şcoala Centrală, „fu investită cu însărcinarea d-a merge să salute guvernul în numele poporului acestui oraş“. În ziua de 13 iunie, cu prilejul stabilirii sediului guvernului provizoriu în localul Şcolii Centrale, memoria vremii înregistrează : Ioan Maiorescu, „suit pentru această solemnă ocazie revoluţionară într-un pom“, citi craiovenilor, adunaţi în faţa Şcolii Centrale, Proclamaţia şi Constituţia de la Izlaz, primite cu mare entuziasm. Evenimentul se consuma în locul unde, cu nouă ani mai tîrziu, poate chiar aceiaşi oameni vor juca Hora Unirii imortalizată de pictorul craiovean.

În aceeaşi zi, sub presiunile boierilor reacţionari, guvernul dă un decret, afişat în toată Oltenia, care „sfătuia pe ţărani să fie liniştiţi şi să-şi muncească ogorul ca şi pînă atunci“. Această măsură însemna prima acţiune concesivă a lui Eliade şi a avut urmări nefaste pentru revoluţie, deoarece a îndepărtat masele de ţărani de guvernul provizoriu. A doua greşeală a guvernului a constituit-o numirea în funcţia de administrator de Dolj a lui Dimitrie Filişanu, boier scăpătat, reacţionar periculos, care va ţine o legătură permanentă cu „Coblentzul oltenesc“ de la Mehadia, cum îl numeşte N. Iorga şi care va aduce mari prejudicii politicii noului guvern în acest judeţ, împiedicînd formarea unui corp de voluntari şi sprijinind acţiunile reacţionarilor rămaşi la Craiova.

Timp de pierdut nu era pentru guvernul provizoriu. La 14 iunie, seara, soseşte la Craiova Emanoil Kinezu, care aduce ştiri de la Bucureşti cu privire la formarea unui nou guvern revoluţionar şi cere guvernului de la Izlaz să plece imediat în Capitală. Se discută în noaptea de 14 spre 15 dacă trebuie să se plece cu sau fără armată, dar „reacţia“ din Craiova nu doarme. Ea lansează zvonul că revoluţionarii vor să dea foc oraşului şi încearcă chiar arestarea guvernului provizoriu. Intervenţia energică a lui Gh. Magheru şi a populaţiei Craiovei împiedică cursul nedorit al evenimentelor. Căci aţîţătorii, după ce au fost „greu bătuţi“, de-abia au fost salvaţi de soldaţi, care „i-au transportat aproape fără suflare la reşedinţa guvernului“.

În sfîrşit, în după-amiaza zilei de 15 iunie, guvernul provizoriu părăseşte Craiova, lăsînd-o fără apărare. Se trece în schimb la organizarea gărzii naţionale care întîmpină mari dificultăţi, orăşenii temîndu-se de represalii în cazul în care ar fi căzut guvernul provizoriu. Pînă la urmă garda a luat totuşi fiinţă,

avînd în frunte pe Iosif Karminski (un polonez stabilit de mai mulţi ani la Craiova). Organizarea clubului revoluţionar s-a bucurat de mai mult succes. Profesorul Gh. Mihăescu (directorul Şcolii Normale), Nae Pleşoianu, Gr. Marghiloman, C. Zaman, P. Cernătescu (care mai tîrziu va participa la Comuna din Paris şi va ajunge profesor la Universitatea din Bucureşti), George Andreescu (viitor general şi ministru de război, reformatorul armatei române, şi-a luat mai tîrziu numele de George Adrian), Gavril Fişer, Alter Behmes şi Th. Aman (în vîrstă de numai 16 ani) — toţi membri ai clubului — desfăşoară aici o frumoasă activitate pentru cauza revoluţiei.

În scopul de a atrage un număr cît mai mare de ţărani la cauza revoluţiei, guvernul provizoriu trimite o circulară către directorii şcolilor normale pentru a strînge „toţi candidaţii şcoalelor de sate prin ajutorul administraţiei locale“ pentru a-i instrui şi a le „tălmăci proclamaţia liberatoare... şi a îi lumina astfel încît să poată şi ei desluşi pe fraţii lor pe la sate“, menţionîndu-se în continuare a nu se „pierde din vedere a le desluşi că drepturile ce prin noua constituţie se făgăduieşte tot locuitorului român, le va dobîndi după deschiderea adunării naţionale“. Pe baza adresei primite, Gh. Mihăescu, directorul Şcolii Normale din Craiova, cere la 14 iulie 1848 lui D. Filişanu, administratorul judeţului, „a porunci domnilor subt-administratori, că fără întîrziere să trimită la şcoala din Craiova pe toţi învăţătorii satelor“. Deoarece nu se mai menţionează nicăieri venirea candidaţilor de învăţători de la sate la Craiova, probabil că D. Filişanu a sabotat şi această acţiune.

La 16 iulie soseşte la Craiova Gh. Magheru, pe care guvernul provizoriu îl însărcinase să inspecteze judeţele din Oltenia. Delegaţii negustori care-l întîmpină, pe lîngă mulţumirile aduse, arată că ei sînt „întru totul alături de revoluţie“. Reacţiunea însă îi pregătise o altfel de primire, jurîndu-se că „o să umple cu pae pe dl. Magheru“. O proclamaţie anonimă avertizează însă pe reacţionari că dacă nu se potolesc li se vor dărîma casele, la fel ca lui Căpitan Costache din Bucureşti, şi în locul generalului Magheru „o să vă umplem noi cu pae“.

Statornică sprijinitoare a revoluţiei, populaţia Craiovei a cerut cu hotărîre înlăturarea lui D. Filişanu, administratorul reacţionar al Doljului. După o serie de evenimente locale legate de acest fapt, la Craiova soseşte, sîmbătă 7 august 1848, prof. Aaron Florian, cel pe care guvernul provizoriu îl numise încă din iulie în acest post. Perioada cît el a fost administrator de Dolj a fost cea mai rodnică din istoria revoluţiei la Craiova. Prima lui măsură a fost schimbarea magistratului oraşului, a funcţionarilor şi subprefecţilor. Cît de necesară a fost o asemenea măsură se vede şi din faptul că noua administraţie a descoperit, la scurtă vreme, un complot al reacţionarilor. Aceştia îl însărcinaseră pe I. Vlădoianu (fost comandant al garnizoanei oraşului Craiova sub vechiul regim) să meargă cu o petiţie la Soliman Paşa şi să ceară restabilirea Regulamentului Organic. De asemenea, sub imboldul lui Aaron Florian, se editează la Craiova „Naţionalul“ — gazetă politică, literară şi economică — sub conducerea lui T. Strîmbeanu şi P. Cernătescu, la care au colaborat toţi intelectualii oraşului, printre care şi Eugeniu Carada, în vîrstă de numai 13 ani — primul număr apărînd la 24 august 1848.

„«Naţionalul» va fi vrăjmaşul de moarte al tuturor maşinaţiunilor ce se vor face pe faţă sau pe dos... se va adresa tuturor cetăţenilor, din care cauză va folosi o limbă mai populară, ca să înţeleagă toţi că nu este durere ca durerea «Naţionalului»...“ se spunea în articolul program. Dar „Naţionalul“ s-a ocupat serios şi de problema ţărănească, cerînd cu insistenţă îmbunătăţirea soartei lucrătorilor ogoarelor, pentru că „dacă vor fi ei bogaţi se vor îmbogăţi meşteşugarii, neguţătorii, artiştii, proprietarii şi toţi cetăţenii“.

Revoluţionarii craioveni, conştienţi de importanţa atragerii maselor populare la cauza revoluţiei, organizează întruniri la care participă un mare număr de ţărani. Li se desluşesc acestora prevederile Constituţiei şi li se dau asigurări că vor fi împroprietăriţi. La 8 septembrie 1848, 5000 de ţărani participă la o astfel de întrunire în Tîrgul de afară. Gheorghe Magheru, care se afla în tabăra de la Rîureni, dă în aceeaşi zi o circulară către toţi administratorii judeţelor Olteniei prin care se proclama „emanciparea definitivă şi completă a ţăranului, adecă dezrobirea lui de clacă, iobăgie şi c.l.“. O astfel de măsură. în cazul în care generalul Magheru ar fi încercat o rezistenţă în Oltenia, îi asigura sprijinul larg al ţărănimii. Din păcate însă, Magheru n-a avut îndrăzneala de a rezista.

În seara zilei de 8 septembrie populaţia Craiovei a aflat de arderea Regulamentului Organic şi Arhondologiei la Bucureşti (6 septembrie). În număr mare s-a dus la administraţia judeţului, cerîndu-i să i se dea a doua copie a Regulamentului Organic pentru a avea aceeaşi soartă. Consumarea evenimentului are loc la 10 septembrie într-o manifestaţie cu adevărat grandioasă. În vîlvătăile focului cad pe rînd Regulamentul Organic, diplomele de titluri militare şi politice. Dar...

Avea să fie ultima manifestaţie de masă din Craiova sub regimul revoluţionar. Orice precipitare a evenimentelor la Bucureşti are ecou şi la Craiova. În condiţiile cînd trupele turceşti şi ţariste pătrund în ţară, chiar şi unii din cei ce sprijiniseră revoluţia trec de partea reacţiunii. La 22 septembrie D. Filişanu este reinstalat în postul de administrator de Dolj. Reprezentantul ţarului la Bucureşti ţine să-l felicite pe el, pe boieri şi neguţători „pentru supunerea lor la guvernul provilnic“.

La 27 septembrie are loc o ultimă zvîcnire a celor cărora le-au fost la suflet ideile revoluţiei. Două sute de locuitori din comunele învecinate Craiovei (aveau în frunte un fost comisar de propagandă, un preot şi doi soldaţi) „înarmaţi cu puşti, suliţe, topoare, coase şi cu stindarde“ au plecat de la vetrele lor cu gîndul să ia cu asalt oraşul pentru a „restatornici pe cel mai dinainte administrator, profesorul Aron“. Sfîrşitul acestei anemice, dar semnificative acţiuni este subînţeles.

Cad apoi victimă represaliilor reacţiunii conducătorii clubului revoluţionar. multe feţe bisericeşti care slujiseră revoluţia, sînt îndepărtaţi la 15 octombrie 1848 profesorii transilvăneni din Craiova, iar la 1 noiembrie 1848 se ordonă închiderea şcolilor din Craiova, care fuseseră focare ale revoluţiei.

Prigonirea revoluţionarilor încetează o dată cu părăsirea oraşului de către trupele ruseşti, în martie 1850, trupele otomane fiind plecate mai de mult (octombrie 1849). Şi astfel se încheie o pagină zbuciumată din istoria Craiovei.

Radu-Dan VLAD

magazin istoric pentru dacia

CELEBRUL VULCANOLOG CONTEMPORAN HAROUN TAZIEFF NE AVERTIZEAZĂ:

EVRIKA!

VULCANII SE POT TREZI

Haroun Tazieff: doi ochi de culoare deschisă, o față sculptată cu dalta într-un butuc de vie. Un corp suplu pe care bătrînețea nu-l va atinge niciodată, dacă bătrînețe înseamnă anchilozare și imobilizare. La 53 de ani, Tazieff continuă să facă acrobații în craterele vulcanilor. Nu există plasă care să te poată prinde dacă ai făcut un pas greșit atunci cînd traversezi o scurgere de lavă. Cînd vezi filmul lui, „RENDEZ-VOUS CU DIAVOLUL", ca spectator îți reții răsuflarea de emoție. Oare Tazieff a fost puțin răutăcios și a vrut să ne tulbure liniștea? A găsit el, oare, imoral să împărtășim plăcerea lui în fața celor mai extravagante spectacole ale naturii, fără a avea, barem un pic, și sentimentul pericolului? Într-un studiu recent, publicat de UNESCO, Tazieff ne declară că sîntem inconștienți de pericolul care ne amenință. Sau care amenință în orice caz pe locuitorii orașelor construite în apropierea vreunui vulcan. Ne închipuim că numai nebunia unui război nuclear ar putea pricinui moartea a sute, mii, milioane de oameni. Tazieff afirmă că greșim.

În vechea sa casă din insula Saint-Louis, unde își făcea pregătirile pentru o nouă expediție, un ziarist francez a transcris cuvintele lui destinate a ne pune în gardă:

Umanitatea a avut pînă acum un noroc extraordinar. Catastrofele de la Pompei sau din Martinica nu sînt nimic pe lîngă cele care o așteaptă. Moartea a 30—40 de mii de oameni din cauza unui vulcan era deja destul de impresionantă. Dar cît de mici erau orașele de atunci în comparație cu cele moderne, pe care o erupție vulcanică le amenință mai de aproape sau mai de departe, orașe cum sînt Neapole, Roma, Portland și Seattle, Mexico, Bandoung, Oakland, Catania, Clermont-Ferrand!

Vulcanii socotiți în mod oficial stinși, aflați în apropierea acestor orașe, nu sînt morți decît pentru ochii care nu știu să vadă sau nu vor să vadă. Memoria oamenilor e scurtă. Catastrofele politice sau naturale după ce au trecut sînt uitate și nu influențează, în general, comportarea lor, neînvățîndu-i, în definitiv, mare lucru. Dacă un vulcan doarme timp de un secol, nimeni sau aproape nimeni nu se mai gîndește la el. Cu atît mai mult dacă e inactiv de o mie de ani sau chiar mai mult. Or, vulcanii sînt animale geologice, unitatea lor de timp nu este anul, nici măcar secolul, ci mai degrabă mileniul sau chiar zecile de milenii. Un somn de o mie de ani, pentru ei, este puțin lucru, pe cînd pentru omul care trăiește în umbra lor înseamnă o eternitate de uitare. Acesta este cazul vulcanilor din Masivul Central, în Franța, din Latium, de la cascada Range din Oregon și al celor din California. Și încă nu trebuie uitat că aceștia din urmă au mai avut erupții, dacă nu foarte puternice, în orice caz destul de numeroase în tot cursul veacului trecut și chiar în 1916, ca în cazul craterului Lassen...

În cursul istoriei vulcanilor — care e lungă de cîteva milioane de ani — acalmii de zeci, chiar de sute de secole au fost foarte frecvente. Dar nimic nu ne asigură că acalmia actuală înseamnă sfîrșitul activității acestor vulcani și nu — pur și simplu — o odihnă. Evident, durata acestor acalmii ne lasă multe speranțe: vor putea trece secole, poate zeci de secole pînă cînd Clermont-Ferrand, Roma sau Seattle să fie distruse. Dar cine știe, poate că se va întîmpla și mai repede...

Cele mai violente două erupții care s-au produs în secolul al XX-lea au fost provocate de vulcani în aparență stinși; ele au avut loc în Katmai, în peninsula americană Alaska, în zilele de 6, 7 și 8 iunie 1912, și la Bezîmianîi, în peninsula sovietică Kamciatka, în 30 martie 1956. Vulcanii din vecinătatea localității Katmai erau foarte puțin cunoscuți, dar în schimb lanțul vulcanic în care se găsește Bezîmianîi se credea a fi perfect cunoscut: unul din observatoarele vulcanologice cele mai reputate, Klioucevskoi, se află la o distanță de numai 50 km. Cu toate acestea, în pofida studiilor serioase al căror obiect erau puternicii vulcani activi din vecinătate, nimeni nu dădea importanță acestui con stins, a cărui denumire înseamnă în limba rusă „Fără nume", denumire care nu făcea decît să atragă atenția asupra lipsei sale de importanță.

Explozia din 30 martie 1956 decapită muntele, proiectînd bucăți de rocă pînă la 40.000 metri altitudine, distrugînd pădurile care se întindeau la poale, rupînd trunchiurile copacilor ca pe niște chibrituri, pe o distanță de cca 20 km. Dacă nu au fost victime, aceasta s-a datorat numai faptului că și aici, ca și în Alaska, cu 44 de ani mai devreme, regiunea era aproape un deșert. Dar ce se va întîmpla în 6 luni, 6 ani sau 60 de ani, cînd o catastrofă de o mărime asemănătoare se va produce în Java, sau în Japonia? De altfel o asemenea catastrofă, de proporții mult mai reduse din fericire, a avut loc acum vreo 15 ani, în Noua Guinee, cînd un munte, care nici nu era bănuit a fi de natură vulcanică, a erupt: muntele Lamington, din extremitatea orientală a insulei, era considerat ca un munte obișnuit pînă în ziua cînd, la 16 februarie 1951, o mică coloană de vapori a început să se ridice din vîrful său. A doua zi s-au produs ușoare cutremure de pămînt în regiunea de la poalele lui. Emanația de gaze și cutremurele s-au întețit în cele două zile următoare și a fost aruncată și puțină cenușă. În 20 ianuarie erupția devenise spectaculoasă și coloana de cenușă se ridica la 10.000 metri altitudine, iar zgomote înfundate se auzeau pînă la zeci de kilometri. Duminică 21 ianuarie se auzi un răget continuu și la ora 10.40 muntele erupse. In cîteva minute o formidabilă coloană de gaze se înălță în vîrtej, încărcată cu cenușă, lapili și blocuri întregi, atinse o înălțime de 15.000 metri și se desfăcu asemeni unei ciuperci monstruoase, pe cînd un nor arzător se întindea cu aceeași viteză la nivelul solului. Regiunea a fost distrusă pe o suprafață de 240 kilometri pătrați, numărul morților fiind de 3 000.

Dar reactivizarea vulcanilor stinși nu este singurul pericol. Există unul și mai îngrozitor: ploile de foc...

Erupțiile vulcanice ordinare nu sînt într-adevăr singurele manifestări exterioare ale energiei care vrea să se elibereze din străfundul Pămîntului. Cîteodată scoarța planetei se crapă în lung și de acolo izbucnesc torente de gaze, de vapori de apă și de nisip incandescent. Aceste materii avînd o temperatură extrem de ridicată se întind pe spații imense: acestea sînt „ploile de foc", ignimbritele. Marile erupții ignimbritice sînt rare.

Una singură — recunoaște Tazieff — s-a produs în timpul vîrstei geologice istorice a planetei. Ea a fost relativ mică — relativ, fiindcă a acoperit totuși o suprafață care se întindea pe 30 km lungime și o lățime de 5—8 km cu o depunere avînd o grosime medie de 100 m., ceea ce dacă s-ar fi întîmplat la Paris ar fi îngropat orașul sub 10 metri de depuneri. Această erupție s-a produs în Alaska, în Valea celor Zece Mii de Fumuri. Dar istoria geologică a planetei noastre este plină de aceste ploi de foc cu efecte în mod efectiv enorme. Mii, chiar zeci de mii de kilometri pătrați s-au trezit acoperiți de acești nori sufocanți de gaze și nisipuri incandescente. Asemenea ploi de foc au avut loc în Noua Zeelandă, în Statele Unite, în Italia, Japonia, U.R.S.S., Kenya, Tchad, Sumatra, America centrală, Etiopia, America de Sud, Iran și Turcia.

Toate aceste ploi de foc au țîșnit într-un timp foarte scurt, aproape fulgerător, printr-o crăpătură produsă de presiunea magmei suprasaturate de gaz, care a erupt și s-a întins (cam cum face laptele dînd în foc). Vitezele cu care se propagau erau aproape sigur superioare a 100, chiar 300 km pe oră. Și însăși natura materiei care se întindea, o suspensie de gaze, lavă, fragmente vitrificate, roci incandescente, îi dădea o fluiditate ce-i permitea să se reverse pe suprafețe imense, distrugînd imediat orice urmă de viață.

Numele de „Valea celor Zece Mii de Fumuri" i-a fost conferit de Robert Griggs, care în urma unor lungi eforturi, cinci ani după erupție, a ajuns în 1917, împreună cu echipa sa, în vîrful Katmai și a descoperit extraordinara întindere de nisipuri de culoare roșcată și aurie, din care izbucneau nenumărate jeturi de vapori sub presiune, mii de fumuri datorate în parte rîurilor și pîrîurilor care fuseseră prinse ca într-o capcană de stratul gros de nisipuri încinse din scurgerile ploilor de foc și în parte gazelor magmatice încă prizoniere.

Împreună cu prietenii mei, geologii Marinelli, Bordet și Mittempergher, am ajuns în această vale de basm, la 50 de ani după erupție, în 6 iunie 1962: nu se mai ridicau decît trei sau patru emanații indolente de vapori în susul văii, înspre Novarupta, micul vulcan ale cărui explozii marcaseră sfîrșitul catastrofei.

Am contemplat multă vreme acest deșert sălbatic, întindere plată pe care o încercuie munții, și dincolo de încîntarea pe care o trezește atîta austeră frumusețe, dincolo de considerațiile geologice, de discuțiile noastre asupra mobilurilor care generează ignimbritele, nu ne puteam abține să nu gîndim că o asemenea erupție ar putea să se producă, curînd, nu într-o regiune de deșert, ca Alaska sau Tibesti-ul saharian, ci într-o regiune suprapopulată de pe glob: există ignimbrite recente în tot Latiumul și California, în Japonia și Indonezia...

La acest lucru mă gîndesc cînd amintesc posibilitatea izbucnirii unor catastrofe vulcanice care s-ar solda cu un milion sau chiar milioane de morți. O asemenea catastrofă potențială se prezintă ca un enorm depozit de explozibil subteran, care amenință și regiuni care se cred la adăpostul pericolului vulcanic.

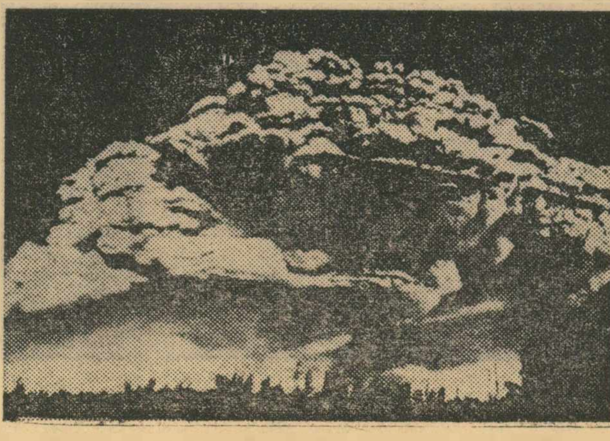
Evident, guvernele țărilor „dezvoltate" sau în curs de dezvoltare nu se preocupă de acest aspect al problemei. Întîi, din lipsă de informații, apoi, din lipsă de prevedere. Deseori în cazul expertizelor vulcanologice autoritățile ne prezintă dosare pline cu proiecte atît de zăpăcitoare, care arată nu numai o ignorare totală a ceea ce este o erupție, dar mai prezintă și propuneri asupra modului de „temperare" sau întrerupere a erupțiilor, sau chiar de frînare și întrebuințare ca surse de energie în scopuri industriale. Reușim de multe ori cu greutate să convingem guvernanți și miniștri de vanitatea unor asemenea planuri.

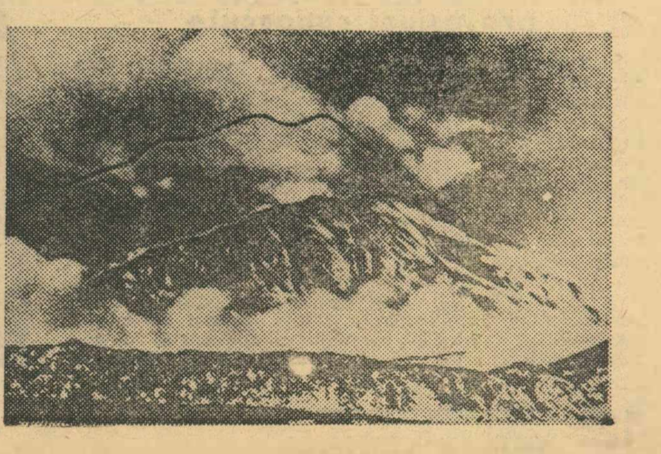
În cursul unei recente misiuni într-o țară în care exista o erupție care dura deja de un an, ne-am dat seama de la prima noastră vizită la vulcan că există un pericol cert pentru regiunile locuite care se întindeau la poale: la începutul sezonului ploilor, torente de noroi, aceste teribile „lahar", care fac atîtea victime în fiecare an, se vor răspîndi măturînd băile. Pentru a putea proteja populația ar fi trebuit lucrări serioase de îndiguire sau chiar de schimbare a cursului acestor formidabile scurgeri de noroi care vin cu o viteză de 50—60 km pe oră. Cum nu se făcuseră nici un fel de lucrări, nu mai rămînea decît să organizăm supravegherea părților înalte ale munților, unde iau naștere aceste laharuri, și să pregătim populația pentru o evacuare cît de calmă și ordonată, care putea fi necesară în orice moment. Am propus deci un plan autorităților, și mi-am dat seama că nu era primit cu plăcere. După 15 zile, prietenul meu Ivan Elskens, chimistul expediției, descoperi motivul psihologic al acestor atitudini. Oricare ar fi măsurile pe care le-ar lua un guvern pentru a evita o catastrofă naturală sau nu, el va fi în orice caz expus criticii opoziției. Este deci inutil să te expui criticilor, mai ales că, oricîte eforturi ai depune, succesul nu va putea fi total. Previziunea erupțiilor vulcanice nu este astăzi mai sigură decît prevederile meteorologice, dar mi se pare tot atît de absurd de a nu încerca să le prevezi, cum mi s-ar părea absurd să nu încerci să prevezi timpul. Catastrofele naturale neputînd fi imputate guvernelor, acestea nu găsesc de cuviință să riște cheltuieli a căror eficiență este problematică.

Acesta este, cred, motivul pentru care contribuția oficială la cercetările vulcanologice este atît de mică, în afară de Japonia. Prezicerea cutremurelor de pămînt, mai nesigură decît a erupțiilor vulcanice, este de altfel și ea descurajată. Autoritățile se grăbesc să uite cît de repede posibil dramele. Cu toată distrugerea suferită de San Francisco în 1906, a trebuit ca, în țara cea mai bogată din lume, să intervină catastrofa de la Anchorage, din 1964, pentru ca echipamentul seismologic necesar teritoriului pentru prevenirea viitoarelor eventuale cataclisme să fie făcut.

Va fi probabil necesar să se întîmple o altă catastrofă ca aceea de la Krakatau, din Martinica, sau Pompei pentru ca să se ia hotărîrea de a se înființa observatoare care să poată prevedea trezirea vreunui vulcan stins sau deschiderea vreunei gigantice crăpături de unde să izbucnească ploile de foc.

(Din „Constellation")

DISOCIERI

VESTUL STUDENȚESC

Studenții Europei occidentale s-au aruncat, începînd din iarna acestui an, în arena aspră a luptei politice, cu o impetuozitate rar întîlnită, deși nimeni nu poate spune că anii precedenți nu au fost frecvent scuturați, în unele țări, de mitinguri, demonstrații sau greve universitare.

Mișcarea studențească din vest a învins accidentul local, conflictul particular, transformîndu-se într-o vastă ofensivă a unei noi generații intelectuale, care, izbind în porțile dogmatice ale unei administrații și stil de învățămînt anacronic, înțelege să-și impună propriul mod de a se organiza. Mult mai profund și mai larg decît un simplu asalt pentru reformă, protestul studenților se definește în anul 1968 ca un profund proces de reactivare a celor mai progresiste mobiluri ale sale, însemnînd în ultimă instanță dorința unui tineret de **a exista** în perimetrul unor coordonate de viață demne.

Baricade în trepte

Madrid, ianuarie 1968. 4 000 de studenți demonstrează pe străzi împotriva hotărîrii guvernului de a închide pînă la 1 martie porțile Facultății de științe politice și economice. Studenții Facultății de litere li se asociază. Ziarele locale care conțin date asupra manifestărilor sînt arse în semn de protest față de interpretarea falsă a evenimentelor.

Atena, ianuarie 1968. În cadrul campaniei pentru libertate și democrație, studenții constituie o nouă organizație, care trece la acțiune difuzînd manifeste cu un limpede conținut antidictatorial.

Paris, ianuarie 1968. Greva mediciniștilor. Se protestează împotriva proiectului de reformă propus guvernului de către ministrul pentru problemele sociale Jean Jeanneney. Manifestanții cer o accesibilitate largă la procesul de învățămînt.

Porto, ianuarie 1968. Tapley Bennet, ambasadorul american acreditat la Lisabona, părăsește orașul fără a fi putut rosti discursul de rigoare la universitate. În schimb, studenții scandează „Pace în Vietnam".

Frankfurt pe Main, ianuarie 1968. 1 000 de studenți se adună pentru a dezaproba actualul sistem organizatoric al învățămîntului vest-german, rigid și neconform cu necesitățile de studiu ale protestanților.

Roma, februarie 1968. O serie de facultăți sînt ocupate de studenți. La Florența, Trento și Napoli se manifestează de asemenea. Organizațiile democratice studențești, precum și grupările federațiilor de tineret ale partidelor comunist, socialist, democrat-creștin și social al unității proletare se unesc în frontul fierbinte al „Zilei naționale pentru democratizarea universităților".

Din nou Spania, martie. La Madrid, Saragosa, Barcelona și Pamplona rîndurile studenților împing pe străzi unitățile polițienești de intervenție. Centrul orașului Barcelona este controlat de greviști. O serie de personalități ale corpului didactic universitar sînt eliberate din funcții pentru curajul de a fi pactizat cu studenții. Rectorul universității din Madrid, Prieto Gastro, demisionează ca urmare a imixtiunii poliției în viața universitară.

Cambridge, martie. Denis Healey, ministrul britanic al apărării, este primit de studenți cu salutul „Nu vrem submarine atomice", „Americanii să plece din Vietnam", „De ce reduceți fondurile pentru învățămînt și nu amputați din cele pentru înarmare ?".

Din nou R .F. a Germaniei. Atentatul la viața lui Rudi Dutschke, unul din liderii mișcării studențești din Berlinul occidental, provoacă violente demonstrații de protest.

★

Cele cîteva evenimente consemnate care punctează ciocnirile dintre tineretul universitar la o extremitate și ansamblul de „legi ale culturii" de programare, stabilire și asigurare a continuității de stil, a metodelor de învățămînt la cealaltă, relevă o serie întreagă din elementele definitorii ale actualei perturbații sociale vest-europene. Mișcarea care încinge Europa vestică nu este o simplă contaminare infantilă și spectaculoasă de la o cetate universitară la alta.

De la „evantaiul" unor noi profesiuni la siguranța unor profesiuni cunoscute

În Spania și Portugalia, baricada protestelor este perpendiculară pe direcția „culturii" polițienești, obscurității și teroarei fasciste, împotriva conservatorismului pietrificat și a anchilozei intelectuale. Tinerii sînt nemulțumiți nu numai de „menținerea universității la periferia societății", cum relata „Frankfurter Rundschau", ci și de perspectiva obscură a intelectualilor într-un stat care deschide direcții de afirmare aproape numai avocaților. Faptul că posturile în administrații pot fi ocupate lejer de persoane fără studii superioare determină ca sub umbra severă a tradiției adevărații intelectuali să se vadă obligați ca în plin secol XX să asiste cum porțile culturii, învățămîntului și administrației rămîn strînse în lacăte medievale. Același ziar semnala că epicentrul nemulțumirilor este determinat de anomalii sociale care depășesc cu mult perimetrul strict al amfiteatrelor, remarcînd că „intelectualii s-au aflat mereu în umbra forțelor dominante — biserica și armata. De politică erau responsabili nobilimea și armata, de cultură — teologii". Contradicția se manifestă în aceeași manieră și în Portugalia, fapt care determină ca o înaltă oficialitate portugheză să declare într-un interviu oferit agenției „Reuter" că în această țară „cazanul este în fierbere".

Dacă în Peninsula Iberică, în ultimul timp, frontul universităților s-a deschis pe toată întinderea sa împotriva dictaturii și a rezistenței păturii conducătoare la o infiltrație intelectuală progresistă, în Italia ansamblul atacului tineretului universitar vizează în special angrenajul metodologic al învățămîntului. Se protestează împotriva crizei catastrofale de cadre didactice. La 500 000 de studenți există 10 000 de universitari, iar din ei numai 2 800 sînt purtători oficiali ai titlului. Nu există localuri suficiente, utilaj didactic, burse (o bursă la 100 de studenți). Tineretul italian prezintă hotărîrea de a participa activ la actul de cultură care se consumă în universități, în sensul adaptării sistemului de învățămînt la necesitățile cu adevărat obiective, moderne și substanțiale ale unei generații responsabile de propriul său drum. Fluxul tehnologic al facultăților, o dată intrat sub unghiul critic al noii generații, își dovedește, în afara rigidității și inconsistenței, legăturile sale de altă natură — subterane, dar durabile — cu întregul fenomen al suprastructurii. Educația, prinsă sub tirul concentric al protestelor, devine astfel, dincolo de obiectivele sale curente, un „punct de vedere" cultural și politic, aparținînd unui grup care promovează autoritarismul scolastic și care prin efectele sale frînează încă de pe băncile amfiteatrelor dezvoltarea profesională și ideologică normală a unui întreg tineret.

Raymond Cartier preciza în cadrul unui articol apărut în „Paris Match" că și Franța se află astăzi în „fața unei mari crize a educației". După metoda expresivă a punerii pe două coloane, Raymond Cartier arată că în 1810 Franța înregistrase în licee 9 100 de elevi, în timp ce în 1968 numărul lor atinge 3 milioane și jumătate, cu specificarea că „organizarea și dotarea sînt în esență aceleași". Mai concludente sînt cîteva procente care demonstrează gradul de penetrație în învățămîntul superior a tinerilor proveniți din diferite pături sociale : din ansamblul locuitorilor Franței, salariații agricoli reprezintă 4,3 la sută, din ei 0,6 la sută ajung studenți, iar din cei 40 la sută muncitori, 9 la sută pătrund în facultăți. Aceste realități neplăcute explică însă în parte actuala situație. Ceea ce ne interesează este să vedem cum au ajuns studenții provenind din cele mai diferite pături sociale în situația de a-și **impune** doleanțele. În acest sens, capătă o anumită semnificație faptul că mișcarea studenților a izbucnit la facultatea de științe umaniste, adică exact unde tinerii studiază organismul statal și unde pot observa, cu luciditatea omului de știință, discrepanța dintre aparență și fond, dintre societate și teoria ei. Pe drept cuvînt, Philippe Tesson scria în „Combat" : „Generației tinere i s-au blocat toate resorturile care ar putea anima comportări generoase, nu s-a substituit nimic valorilor abandonate, desuete, nimicite de realități și, în acest vid, a fost lăsată doar caricatura unor principii...". Cum să ne mire că, într-un astfel de climat, un tineret avid de a se afirma pe un teren familiar, a cărei consistență palpabilă sub călcîie să-i dea certitudinea unui viitor demn, își revendică unul din cele mai simple drepturi : dreptul de a exista ? Avînd la bază fundamente îndreptățite, între care se află reforma învățămîntului, asigurarea locurilor de muncă, ofensiva studenților francezi pentru drepturile lor legitime a reușit acum să se delimiteze de ieșirile anarhice ale unor manifestanți. Ca și mișcarea grevistă, lupta studenților îmbracă un caracter organizat, luînd atitudine față de excese necontrolate, îndreptîndu-se ferm împotriva unei metodologii sociale impuse de o realitate administrativă și economică dezarticulată.

La o oarecare distanță de Sorbona, la Frankfurt pe Main, tot niște studenți au denumit facultățile lor drept „fabrici prost raționalizate pentru producerea de idioți calificați" și aceasta în contextul unui număr redus de locuri la o serie de discipline, a crizei de cursuri universitare, a spațiului redus de învățămînt. Deși situația impune cu evidență luarea unor măsuri, multe oficialități se mențin într-o dulce neutralitate, sistemul de învățămînt continuînd să se consume în stilul tihnit al burgului medieval, în timp ce tendințele exprese de reformă sînt ocolite cu desăvîrșire. Adresa protestelor studențești însă cuprinde, dincolo de compoziția învățămîntului, o gamă largă de puncte nevralgice ale politicii interne și internaționale a guvernului : dreptul la muncă, organizarea legislației excepționale, poziția față de războiul din Vietnam, recunoașterea R.D.G. Toate aceste obiective de luptă au fost limpede incluse în rezoluția celui de-al XX-lea Congres al U.D.S. ținut la München. Peste 300 000 de membri din 108 institute de învățămînt superior și-au afirmat astfel poziția.

Unirea ca necesitate

Afirmam la început că motivația, obiectivul și capacitatea ideologică a grupărilor studențești protestatare, care conferă în această perioadă vestului Europei aspectul unei răsturnări de lume, sînt variate indiferent dacă, în majoritatea centrelor universitare, avem de-a face cu un tablou sensibil același : universități ocupate, asediu polițienesc, lozinci scandate, ieșire în stradă, bastoane de cauciuc, gaze lacrimogene, arestări. Indiferent de amendamentele ordinei, de declararea „stării excepționale", studenții își înăspresc fermitatea trecînd la organizarea luptei cu o mai mare hotărîre. Ceea ce se reține din panorama acestor înfruntări este că întreaga studențime tinde să-și creeze o unitate de acțiune dictată de conștiința intereselor comune și întreținută de represiunile polițienești. Dominante ale ideologiei tinerilor revoltați, perfect delimitate într-un timp, prezintă în cadrul acestei acțiuni revendicative și politice foarte adînci o substanțială tendință de convergență. Nu avem de-aface cu un simplu numitor comun al nemulțumirii, ci cu necesitatea obiectivă a stabilirii unui front comun, în afara căruia acțiunea de protest ar fi serios periclitată. Elementele unității se clarifică în temperatura luptei, deși cauzele acestei lupte au fost inițial diferite. Cu alte cuvinte, tineretul nu este în acest an al baricadelor incandescente contaminat, ci radicalizat.

„Der Spiegel", adresîndu-se unuia din purtătorii de cuvînt ai tinerei generații, liderului Uniunii studențești din R.F.G., Christoph Ehmann aprecia : „Surprinde faptul că programul adoptat de Congresul U.D.S. are multe asemănări cu S.D.S. (Uniunea studenților socialiști), S.H.B. (Uniunea studenților din umanistică) și L.S.B. (Uniunea studenților liberali)". Ehmann a răspuns : „Nimic nu este mai simplu. În problemele fundamentale, optica și poziția întregii studențimi au devenit identice sau aproape identice".

Putem afirma că tineretul universitar apare astăzi ca un tineret care optează. Societatea contemporană a informației, lucidității și producției pentru om îl solicită cu asemenea amploare, încît nu dispoziția lui de a intra într-un conflict cu generațiile mature îl caracterizează, ci maxima receptivitate față de lumea care îl înconjoară. Tineretul devine astfel nu un recipient, sumar și pasiv, al unui mesaj cultural oarecare, ci elementul care preia acest mesaj, acționînd. Adică filtrînd, corijînd și, mai mult, propunînd.

Manifestațiile, grevele și lozincile sub care defilează astăzi studenții Europei occidentale sînt deci rezultatul hotărîrii unei forțe inestimabile, care înțelege să-și semneze destinul cu propria mînă. În fond, niciodată marile evenimente ale omenirii nu s-au consumat departe de porțile, indiferent cît de solemne, ale universităților...

Radu BUDEANU

Mesagerii opiniei studenţeşti

Cu cîtva timp în urmă vă prezentam în această pagină profilul unor reviste ale studenţilor din Praga, Sofia, Varşovia sau Montreal. Desigur, o privire panoramică asupra publicaţiilor studenţeşti din lume e dificilă, mai ales din cauza numărului lor mare. STUDENT MIRROR, un buletin de presă internaţional editat în Berlinul occidental, amintea într-un număr recent de aproape 500 ziare şi reviste studenţeşti importante, existînd în lume.

Recentul seminar al presei studenţeşti de la Bratislava, la care am participat, a oferit o inedită imagine asupra modului divers de a concepe un organ de presă destinat studenţilor.

Beneficiind de convorbirile purtate cu unii reprezentanţi ai unor publicaţii din Tübingen, Amsterdam, Bratislava, Ljubljana etc., vă propunem o nouă cunoştinţă cu cîteva reviste studenţeşti europene.

„NOTIZEN" NU-ŞI ONOREAZĂ NUMELE ?

Nikolaus WENTURIS şi Richard KIESSLER, redactori ai revistei NOTIZEN editată la Universitatea din TÜBINGEN (R. F. a Germaniei) mi-au împărtăşit îndeosebi greutăţile ivite în faţa unei publicaţii studenţeşti; fluctuaţia din redacţii, mijloacele financiare reduse, numărul limitat de cititori micşorează puterea de influenţă a revistei, spune N. Wenturis. NOTIZEN e finanţată de studenţii din Tübingen prin cotizaţii obligatorii, la care se adaugă 7000 de mărci din bugetul trimestrial al organizaţiei studenţeşti „ASTA". Revista apare lunar într-un tiraj de 6 000 exemplare. costul total al tirajului pe trei luni depăşind 12 000 mărci, greu de acoperit din bugetul existent. O cale „salvatoare" a fost găsită prin acordarea de spaţiu reclamelor, chiar dacă forma grafică a revistei suferă din cauza lor. Această situaţie nu permite ca NOTIZEN să aibă mai mult de doi sau patru redactori.

Din iarna lui 1967—68, NOTIZEN şi-a accentuat critica faţă de problemele reformei sistemului de educaţie în landul Baden-Würtenberg. Practic, presa studenţească vest-germană oglindeşte diferenţele de opinii, de la apolitism afişat la extremism, existente în mişcarea studenţească. Sînt însă şi obiective comune, ca opoziţia extraparlamentară, lupta împotriva legislaţiei excepţionale.

Revista s-a constituit ca „judecător" în polemica între Universitate şi diverse grupuri politice studenţeşti în legătură cu problema independenţei ştiinţei, încercînd să adopte, ca întotdeauna, o poziţie pe cît se poate obiectivă. Ea se orientează în general spre analize, spre comentarea fenomenelor refuzînd să se rezume la însumarea de ştiri. Astfel, numărul din mai, al 82-lea din istoria revistei, începe o discuţie asupra situaţiei studenţilor spanioli şi alta despre „S.D.S. şi parlamentarismul". Preferinţa pentru dezbaterea amplă, documentată, fiind specificul revistei, desigur numai paradoxal ea poartă numele de „Notizen". Un paradox plăcut, poate.

UN TITLU DE 2 SAU 39 LITERE, LA ALEGERE

În Olanda concepţia asupra presei studenţeşti porneşte de la ideea oferirii unui suport opiniilor studenţilor despre problemele lor specifice, responsabilitatea profesională, anticiparea dezvăluirii unor deficienţe sociale, în esenţă fiind vorba de crearea unui dialog student-societate, ne spune MARLIES E. I. OOM, reprezentanta revistelor LARINX şi P.C. din Amsterdam.

Revista studenţească naţională din Olanda, în ciuda faptului că suferă din cauza schimbărilor din redacţie, an de an, fiind deci obligată să-şi modifice optica în funcţie de comitetul editorial, are cinci obiective definitorii, echivalînd cu cinci domenii de interes major: probleme interne, externe, pregătirea congreselor, educaţie (cultură, sport, ştiinţă), distracţie. Pe primul plan al problematicii studenţeşti figurează democratizarea învăţămîntului.

Accidental mai apar, după multe greutăţi materiale, ziare lunare ale celor trei organizaţii studenţeşti care depind de N.S.R., orientate în special asupra condiţiilor studiului şi extinderea şcolarităţii. Amsterdamul are un săptămînal cu caracter local, deosebit de îndrăgit: AMSTERDAMS STUDENTENWEEKBLAD PROPRIA CURES sau P.C. pe scurt, fondat în 1890 (!) şi în a cărui redacţie lucrează numai 6 oameni. E drept din cele 8 pagini, trei sînt literalmente ocupate de reclame şi anunţuri studenţeşti. Neputînd să ofere prea mult spaţiu comentariului de idei, P.C. rămîne un ghid util, conţinînd recomandări culturale, sportive, ştiinţifice sau de club, informaţii politice şi profesionale.

ECHO SAU EKO ?

La Bratislava, redacţia revistei studenţilor slovaci ECHO se află pe „Malinovskeho ulica" colţ cu strada... Bucureşti. Intrînd în sediul redacţiei m-a întîmpinat, surprinzător, o firmă purtînd titlul EKO! Nu era însă vorba de-o neînţelegere... lingvistică. Fără prea multe diferenţe în pronunţia titlului şi ECHO şi EKO există, prima ca organ al comitetului studenţilor slovaci al CSZM, a doua, litografiată, ca revistă a Şcolii de studii economice din Bratislava.

Peter ZEMAN, redactor şef la ECHO mi-a vorbit îndelung despre concepţia publicaţiei, sprijinită pe necesitatea reprezentării şi interpretării intereselor studenţimii, pe critica resorturilor universitare anchilozate, în spiritul democraţiei socialiste. Studenţii slovaci n-au dispus mult timp de-o publicaţie bine concepută. După ce „Borba" şi-a încetat în 1950 activitatea, în urma unei decizii administrative pripite, n-au mai avut decît publicaţii locale, de multe ori neinteresante, ca „Naşa Universita", „Do Pravo", „Spektrum", la Bratislava, Zilina sau Presov. Şi Echo, înfiinţat în 1964 a suferit din cauza unei pasivităţi nedorite, astăzi depăşite cu desăvîrşire. Din sumarul fiecărui număr nu lipsesc comentarii asupra condiţiilor de studii, căutărilor noi din procesul instructiv, discuţii cu caracter sociologic, economic, politic. Ca o caracteristică, se poate desprinde din ultimele numere prezenţa tot mai mare a interviurilor, dialogurilor dinamice, schimburilor de opinii la „masa rotundă". Din cele 8 pagini ale numărului pe mai, de pildă, aproape jumătate sînt rezervate acestui fel de dezbatere.

Cu o circulaţie mai restrînsă şi mijloace publicistice mai modeste, EKO, ne-a explicat VIERA STEFANCOVA, e totuşi o revistă care abordează orice domeniu interesant pentru studenţi. Răspunzînd şi dorinţei viitorilor economişti de a citi articole de specialitate, redacţia nu uită să ofere materiale tinzînd spre completarea formaţiei intelectuale ale acestora, din sfera culturii şi artei îndeosebi.

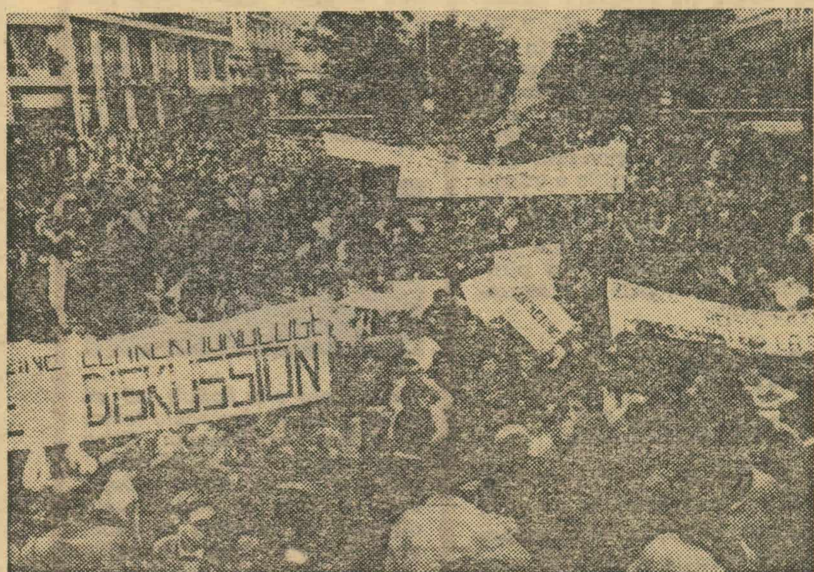
„TRIBUNA" — CEA MAI „NOSTIMĂ" REVISTĂ DIN LJUBLJANA

IZTOK GEISTER, redactor al revistei „Tribuna", care apare la Ljubljana, în R.S.F. Iugoslavia, mi-a comunicat cîteva interesante amănunte despre preocupările publicistice ale periodicului studenţilor sloveni.

„Tribuna", o revistă de 24 pagini, avînd în redacţie numai 10 ziarişti şi un mare număr de colaboratori studenţi — în fiecare an de la altă facultate — a trecut recent de la o apariţie săptămînală la una din patru în patru zile. Cu cinci ani în urmă, „Tribuna" nu era decît o însumare de articole teoretice aride, cu sferă restrînsă de probleme, la care se adăugau arbitrar cîteva materiale distractive. Paradoxal, evoluţia ei a depins mult de soarta altor reviste slovene, în special de cele culturale. Sprijinită de entuziasmul unor tineri intelectuali, studenţi, „Tribuna" a devenit un veritabil moment în viaţa culturală şi publică, prin importanţa vitală a tematicii abordate. Nivelul teoretic al revistei s-a păstrat şi cea mai bună dovadă o constituie faptul că cititorii „Tribunei" nu sînt numai cei 5000 studenţi, dar ea este cerută de un număr şi mai mare de intelectuali. În contextul revistelor naţionale, „Tribuna" are şi un alt specific: ea este cea mai strîns legată de problematica mişcării internaţionale a tineretului şi studenţilor. Revista îşi face un punct de onoare din faptul că a pus de la început problema războiului din Vietnam ca o problemă morală.

Pe plan artistic, numele „Tribunei" e azi sinonim cu cel de „artă concretă". Porecla revistei, din această cauză este „cea mai nostimă publicaţie".

E. PATRICHE

VIENA. Imagine de la recentele manifestaţii ale tineretului studios pentru democratizarea învăţămîntului.

Oaspeţi din Finlanda în redacţie

Aflaţi într-o scurtă vizită în ţara noastră, TUOMO TIRKKONEN şi JYRKI VESIKANSA, vicepreşedinţi ai Uniunii Naţionale a Studenţilor Finlandezi, au fost oaspeţii redacţiei noastre. Într-o agreabilă conversaţie, reprezentanţii studenţimii finlandeze ne-au împărtăşit interesante aspecte despre modul de organizare şi de lucru al Uniunii, despre sistemul presei studenţeşti din ţara de lîngă Cercul Polar. Uniunea Naţională a Studenţilor din Finlanda este concepută ca un organism reprezentativ, în care cei 45.000 de studenţi, înglobaţi în 17 organizaţii locale, au delegaţi pe plan naţional (în procent de unul la mie). La primul din cele două congrese statutare Uniunea îşi alege Comitetul executiv, format din preşedinte, 4 vicepreşedinţi însărcinaţi cu probleme administrative, educative, sociale şi internaţionale şi un secretariat general.

Dispunînd de posibilităţi de propagandă prin presă, radio (emisiuni săptămînale pe programul naţional!) televiziune, Uniunea militează pentru democraţie universitară, sprijinind punctul de vedere al studenţilor în legătură cu sistemul de examinări, libertatea academică, metodele pedagogice (unde se impune reducerea numărului de prelegeri în favoarea seminariilor şi discuţiilor libere) etc. Aspectele sociale, construcţia de cămine din ajutorul financiar al guvernului, problemele costului şcolarizării, ajutorul studenţesc, sînt, de asemenea, pe primul plan al atenţiei.

Uniunea nu dispune de un organ de presă propriu, deşi de multe ori s-a vehiculat ideea înfiinţării unui ziar cu caracter profesional, educativ în special. În Finlanda există numai reviste universitare, editate de organizaţii studenţeşti locale, la Helsinki, Turku, Tampere, Oulu sau Jyväskyla. Dintre acestea, YLLIOPILASLEHTI, formal organul universitar al capitalei, fondat în 1913, este practic difuzat în toată ţara. Contactele între Uniune şi aceste publicaţii locale nu sînt facilitate de anumite similitudini reflectînd şi anumite diferenţe de opinii între organizaţiile din diverse universităţi.

Uniunea studenţilor finlandezi, membră a U.I.S., a reuşit în ultimii ani să-şi lărgească colaborarea şi contactele atît cu alte organizaţii europene cît şi cu unele din ţările în curs de dezvoltare, din America Latină sau Africa. Dacă posibilităţile de cooperare dintre studenţii ţărilor scandinave sînt facilitate de anumite similitudini şi apropieri... geografice, nu e mai puţin adevărat că Uniunea finlandeză, bazîndu-şi politica internaţională pe principiile generale ale Cartei O.N.U., a izbutit, în ciuda unor deosebiri de vederi, să aibă bune relaţii cu reprezentanţii studenţilor din ţările socialiste, cu sindicatele studenţeşti din Franţa, Belgia sau R. F. a Germaniei etc.

În acest sens, vizita în ţara noastră a oaspeţilor finlandezi, convorbirile avute cu conducători ai organizaţiilor noastre de tineret şi studenţi au creat noi posibilităţi de strîngere a legăturilor între studenţimea celor două ţări.

etc

Oamenii „pipăie" Soarele

Savanţii şi tehnicienii observatorului astronomic de la Universitatea Göttingen (Republica Federală a Germaniei) au construit în regie proprie unul din cele mai mari telescoape cu oglindă parabolică şi cu program teleghidat pentru observarea Soarelui. Complicatul aparat permite o „pipăire" programată a Soarelui. Numai în Statele Unite mai există la ora actuală un proiect asemănător. Telescopul electronic cu oglindă parabolică a fost instalat la Institutul pentru cercetarea Soarelui din Orselina, lîngă Locarno, de către Asociaţia germană pentru cercetări ştiinţifice. El stă în continuare la dispoziţia fizicienilor observatorului astronomic din Göttingen pentru cercetările lor spaţiale.

Şi... o ţigaretă fără pericol?

Se ştie că multe produse cancerigene sînt cu atît mai periculoase cu cît temperatura la care lucrează este mai ridicată. Şi în ţigara obişnuită (cu filtru sau fără), se ajunge la temperaturi foarte mari şi noi o simţim pe pielea noastră cînd... ne ardem.

Fumatul cu ajutorul pipei dezvoltă temperaturi mult mai mici şi acesta este poate

unul din motivele pentru care fumătorii cu pipa fac mai rar cancer.

Recent în S.U.A. s-a dat în fabricaţie o ţigaretă... „aerisită", care prezintă o scobitură unde aerul intră cu uşurinţă, scăzînd semnificativ temperatura de ardere.

Este această ţigară fără pericol? S-ar putea, dar pînă la un răspuns afirmativ mai trebuie verificări.

Flash

Primul avion din mase plastice

Primul avion de călători prezentat publicului la cea de a şaptea expoziţie germană de aeronautică de la Hanovra şi construit în întregime din mase plastice întărite cu fibre de sticlă — în afară de motor şi de trenul de aterizaj — întruneşte eleganţa formei, rentabilitatea şi progresul tehnic. Pasărea din plastic, care poate adăposti patru persoane, are o amprize de 10,85 metri, lungimea de 7,65 metri, un motor de 200 HP, o viteză maximă de 360 km pe oră, o viteză de croazieră de 300 km pe oră, precum şi o rază de acţiune de 1400 kilometri. Avionul a fost produs de un grup de firme germane şi poartă scurta denumire tehnică de LFU 205.

Byron repus în drepturi

Recent, conducătorii catedralei Westminster din Londra s-au declarat de acord cu instalarea în „Colţul poeţilor" a unei plăci în memoria lui George Gordon Byron. După moartea sa în Grecia, în 1824, autorităţile au refuzat aducerea la Westminster a rămăşiţelor pămînteşti ale marelui romantic, invocînd „imoralitatea" şi „ateismul" său. Dintre numeroasele propuneri făcute pentru repunerea memoriei lui Byron în drepturile fireşti, penultima a fost respinsă în 1924.

Epitaful care va fi săpat în marmura plăcii memoriale este: „Implora pace", text latin pe care îl alesese însuşi poetul.

Piramidele construite din lene

Dr. Kurt Mendelssohn de la colegiul Wolfson din Oxford a emis de curînd o interesantă ipoteză asupra motivelor care au determinat construirea piramidelor din Egipt. El aminteşte că în anul 2700 î.e.n. dinastia a III-a a unit Egiptul de Sus şi cel de Jos într-o formaţiune statală cu o conducere centrală puternică. Din acel moment războaiele nu mai preocupau triburile egiptene, într-o perioadă în care irigaţiile asigurau cantităţi suficiente de alimente pentru populaţia mereu crescîndă. Pe de altă parte, deoarece în fiecare an Nilul inunda mare parte a teritoriilor lor, locuitorii erau condamnaţi la... lene, neputînd lucra pămînturile. Ca urmare, guvernul central avea la dispoziţie o uriaşă forţă de muncă timp de 3 luni pe an; oamenilor li se procura astfel o ocupaţie permanentă la construirea piramidelor, unde puteau fi supravegheaţi.

Cheia fermecată

În curînd urmează să vină de hac spărgătorilor de case de bani şi hoţilor de buzunare noile broaşte magnetice pentru mobile, case de bani şi uşi de orice fel, aduse pe piaţă de o firmă a unei fabrici din apropiere de Köln. Ele vor rezista pînă şi celor mai brutale încercări de spargere.

În cheia alcătuită din cheie propriu-zisă, magnet şi teacă se află un corp magnetic cu un sistem complicat de polarizare. Broasca conţine şi ea în cilindrul interior un magnet de cuplaj care este însă magnetizat pentru respingerea magnetului din cheie şi care, în stare de repaus, aderă la o plăcuţă de oţel de 0,03 milimetri. La introducerea cheii, plăcuţa aderentă se „magnetizează" cu ajutorul cheii, astfel încît magnetul de cuplat este respins de plăcuţă şi se fixează într-o deschizătură a cilindrului de cuplaj. Prin această cuplare, broasca se deschide.

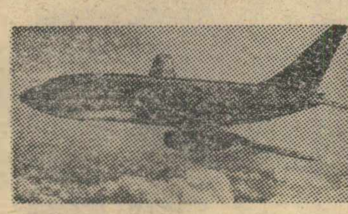
La ce te „gîndeşti", Ikarus?

După cum s-a mai anunţat, la 14 iunie a.c., asteroidul Ikarus, avînd un diametru de 1,6 km şi descoperit în 1949 de astronomul german Walter Baade (şi nu în 1950, cum susţine almanahul „Ştiinţă şi tehnică", ediţia 1968), va trece cu o viteză de 100.000 km/oră la circa 6,9 milioane de kilometri de bătrîna noastră Terră. În ciuda distanţei care ni se pare de-a dreptul fantastică şi destul de... sigură, unii savanţi se mai tem încă de o eventuală pătrundere a asteroidului în cîmpul de atracţie al Pămîntului. În acest caz, „proiectilul cosmic" ar deschide, în corpul planetei, un crater de circa 2000 km pătraţi, iar puterea şocului ar avea efectul exploziei concomitente a cîtorva mii de bombe cu hidrogen.

Numărîndu-se printre specialiştii neliniştiţi de apropierea lui Ikarus, astronomul american Robert Richardson a propus ca acesta să fie atacat cu bombe atomice lansate de pe o navă cosmică, obţinîndu-se, astfel, pulverizarea lui. La rîndul său, profesorul Herman Oberth crede că Ikarus ar putea transporta în cosmos diverse capsule cu astronauţi, economisindu-se, în felul acesta, forţa motrice a rachetelor.

„Capcana" văzduhului

Intr-o regiune de deasupra Mării Caraibilor au dispărut fără urmă, în ultimii ani, un număr apreciabil de avioane militare şi civile. In ciuda tuturor investigaţiilor, uneori continuate săptămîni în şir, n-a fost descoperită nici una din epavele avioanelor dispărute. Interesant este, în această enigmă, că aparatele s-au pierdut exact în acelaşi careu al hărţii, după ce legătura prin radio cu pămîntul se întrerupea brusc, fără a mai putea fi reluată. Nu toate avioanele care zboară prin această regiune cad, însă, în „Capcana diavolului", cum a fost supranumită ea de piloţi. Se pare că „diavolul" işi face apariţia după bunul său plac, aşa că o escadrilă de avioane de vînă-

toare, care s-a hotărît să se sacrifice ori să descopere taina, a scăpat nevătămată. Cîtva timp după aceea, „diavolul" şi-a luat, însă, tainul. După unii, se crede că misterioasele dispariţii de avioane ar trebui puse în legătură cu dispariţiile repetate ale submarinelor diferitelor ţări şi cu... o posibilă atitudine a unor posibile forme raţionale de viaţă. Că acestea sondează lumea noastră cu ajutorul aşa-ziselor „farfurii zburătoare", fiind de provenienţă extraterestră, ori că ar „trăi" pe aceeaşi planetă cu noi, de pildă în mediul acvatic, sînt alte supoziţii, poate nu întru totul absurde...

Umor cu linguriţa

— E adevărat că prietena ta s-ar fi căsătorit zilele trecute?

— Da.

— Ce ghinion!

— Într-adevăr.

— Dar cu cine s-a măritat, frate?

— Păi... credeam că ştii: cu mine...

★

Donald: — Scumpo, am visat azi noapte că te-am cerut în căsătorie. Ce-o fi însemnînd?

Dorothy: — Înseamnă că eşti cu mult mai drăguţ şi mai inteligent cînd dormi decît atunci cînd eşti treaz.

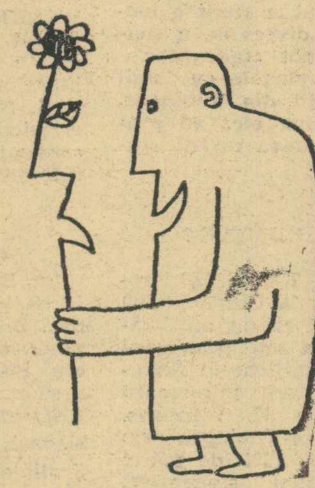
★

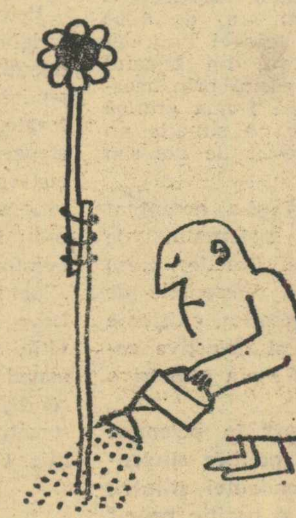
Criticul de artă: Picturile dumneavoastră vor fi văzute în muzee şi în galerii de artă mult timp după ce Rafael, Rembrandt şi Rubens vor fi fost uitaţi...

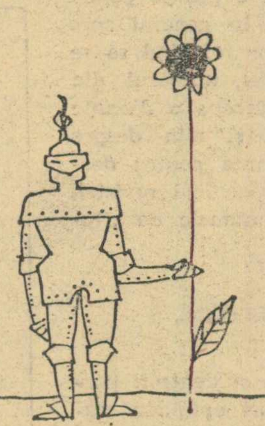
Tînărul artist: Într-adevăr domnule?

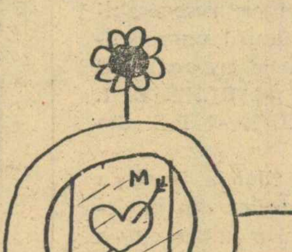
Criticul: Da, însă nu şi înainte de aceasta.

5 caricaturi de I. DOGAR-MARINESCU

Misterioasa boală a maimuţelor verzi

Maimuţele au fost recent „vedete" într-un simpozion organizat la Lyon de Organizaţia Mondială a Sănătăţii. In ciuda preţului lor foarte ridicat (o gorilă costă peste 50.000 de franci, un cimpanzeu 10 000 de franci, iar un Rhesus cam 300 de franci), maimuţele au un rol foarte important în cercetările medicale, în special pentru „banca de organe". Numai că există o serie de riscuri şi în particular a fost prezentată o boală transmisă de maimuţele verzi (cerco-

pithecus aethiops) importate din Uganda. Majoritatea victimelor erau tehnicienii care făcuseră ablaţia rinichilor acestor animale pentru a obţine ţesuturi necesare culturilor de celule. Cercetarea agentului cauzal misterios a durat vreme îndelungată, pînă s-a constatat că e vorba de un virus care nu fusese identificat pînă în prezent. O dată găsit agentul patogen s-au luat şi măsurile necesare de combatere.

Dizgraţia mini-jup-ului

Creatoarea de modă care a dăruit lumii mini-jup-ul l-a trădat. De curînd, Mary Quant a prezentat colecţia ei de modele pentru toamnă şi iarnă: jumătate dintre mostrele expuse s-au lungit pînă sub genunchi. Culorile predominante — negru şi alb. În bună parte modelele sînt inspirate din costumele toreadorilor şi din echipamentul pescarilor de pe coastele Spaniei, ţară în care Quant a făcut de curînd o călătorie de studii.

Mini-jupei i-a sunat ceasul! Numai de l-ar auzi şi unele din colegele noastre!

Bahică!

1	2	3	4	5	6	7	8	9
2			■					
3		■					■	
4			■					
5						■		
6	■				■			
7				■				
8			■					
9	■						■	

ORIZONTAL: 1) Bătuţi de valeţi! 2) A iubi (pop) — 12 luni! 3) Pronume — Scrib! 4) X — Ageri 5) Ieri (pop)! — Coniac, două stele! 6) Cramă naturală — Tulburel (fig.) 7) Efect sonor din triplu sec — Doare! 8) Flori de chimion pentru lichior! — Suprafaţă 9) Uşă de biserică (inclusiv în privinţa băuturii).

VERTICAL: 1) Aclamaţie! 2) Uni! — Rom, trei sferturi! 3) Alte stele de coniac! — Individ! 4) Orăşel în Somalia 5) Amăgire — Începe cu vinul! 6) Un soi de Trabant —! 7) Amîndoi — Unt! 8) Puţin rachiu! — Ca-n filme 9) Sfinţi!

Dumitru BUJDOIU

O ipoteză asupra căreia vă invităm să vă pronunţaţi

„CONURILE LUNARE SÎNT EFECTUL CIOCNIRILOR LUNEI CU... FARFURIILE ZBURĂTOARE!"

Primim din partea unui cititor al revistei noastre o interesantă scrisoare, în care se emite o nouă ipoteză cu privire la misterioasele „farfurii zburătoare". Desigur, este greu de afirmat dacă cititorul nostru are sau nu dreptate, însă claritatea şi coerenţa consideraţiilor sale îndreptăţesc publicarea scrisorii. Redacţia aşteaptă în continuare orice alte păreri privitoare la problema discutată.

Pentru a explica fenomenul ce stă la baza misterioaselor farfurii zburătoare voi pleca de la cîteva experienţe extrem de elementare, dar din care voi trage o concluzie importantă.

Să pornim de la cunoscuta noastră joacă de copii cu balcanele de săpun.

Să luăm un vas cu o soluţie de apă cu săpun. Luăm apoi un tub de hîrtie sau un simplu pai, îl înmuiem în soluţie şi apoi suflăm foarte uşor aer prin tub. Să urmărim împreună ce se petrece. Cantitatea de soluţie apă-săpun din tub, sub presiunea coloanei de aer din tub. capătă o formă concavă şi apare la extremitatea tubului o mică calotă sferică ce se măreşte treptat pe măsură ce suflăm aerul : calota devine o emisferă, apoi treptat. treptat se apropie de o sferă, agăţată de capătul tubului. Dacă suflăm brusc sau dăm o deplasare bruscă tubului, sfera se desprinde, pluteste ca un balon şi se **roteşte** continuu. Mă voi opri aici şi voi lua o nouă experienţă tot atît de simplă şi banală şi anume :

Priviţi un fumător experimentat, care din joacă scoate fumul din gură sub formă de inele. Pentru a da acea formă de inele fumului, care îl putem asocia cu un gaz, fumătorul trebuie să dea o anumită formă buzelor şi să insufle aerul într-un anumit fel. Dacă priviţi cu atenţie şi de data aceasta, veţi constata, lucru curios, că şi în cazul acestor inele substanţa — respectiv fumul — este într-o continuă mişcare de **rotaţie.**

Deci, ce trebuie remarcat este că soluţia de apă cu săpun este un lichid, iar fumul un gaz, deci ambele sînt nişte fluide. Dar se ştie că în condiţii normale orice fluid nu are formă proprie, ci el ia forma vaselor în care se pune. Şi, totuşi, observăm din aceste elementare experienţe că în anumite condiţii şi fluidele pot căpăta o formă proprie independentă de vasul în care sînt aşezate. Din experienţele de mai sus se remarcă că fluidele pot căpăta o formă de sine stătătoare atunci şi numai atunci cînd particulele de fluid, care în mod obişnuit sînt supuse mişcării browniene, adică au traiectorii rectilinii, capătă în mişcarea lor o traiectorie curbă închisă care, conform principiului drumului minim, nu poate fi decît un cerc în cazul condiţiilor geometriei euclidiene. Oare în cazul nostru, dacă am vărsa vasul cu soluţie, s-ar forma baloane ? Desigur că nu. Sau dacă am expira pur şi simplu fumul din gură se produc inele ? Acelaşi răspuns negativ. Dar intervenind într-un anumit mod asupra fluidelor, încît să curbăm treptat traiectoriile de mişcare ale particulelor pînă la închiderea lor, dăm unor cantităţi discrete de fluid formă proprie care, prin autoîntreţinerea mişcării de rotaţie, îşi menţin existenţa.

Să reţinem această observaţie şi să trecem la observarea constituţiei substanţei masei solare.

Soarele nu este altceva decît o masă fluidă incandescentă, care ca orice corp ceresc are cele două forme ale mişcării de rotaţie : mişcarea de rotaţie în jurul axei sale şi o mişcare de rotaţie cu întregul sistem. Dar masa fluidă incandescentă a Soarelui este supusă la atîtea explozii solare manifestate prin acele protuberanţe sau umflături, respectiv calote, care, datorită unei forţe de atracţie mică la nivelul diametrului solar, datorită mişcării de rotaţie a Soarelui se desprind de masă devenind corpuri de sine stătătoare avînd iniţial în momentul desprinderii forme perfect sferice. Dar cine nu ştie că dacă o piatră legată cu o sfoară este rotită şi, la un moment dat, piatra scapă din legătură, ea va continua să se mişte de data aceasta după dreapta tangentă la traiectorie în punctul unde s-a desprins ? Deci milioanele de protuberanţe sau baloane de materie solară o dată desprinse de masa solară sînt proiectate în diferitele direcţii date de tangentele la Soare, asimilat cu o sferă. Să urmărim deci cum aceste baloane de materie solară se transformă în farfurii zburătoare.

Pentru ca baloanele de materie solară să fie corpuri de sine stătătoare, trebuie ca particulele lor componente să-şi autoîntreţină acea mişcare de rotaţie continuă.

Altfel materia solară s-ar disipa sau difuza în spaţiu, luînd formă nedefinită, ca orice fluid. Că această mişcare există s-a constatat la absolut toate farfuriile zburătoare. Toţi cei ce au observat farfurii zburătoare au afirmat unul şi acelaşi lucru, că „ciudatele corpuri" au o extraordinară viteză de rotaţie în jurul axei lor. Şi vă asigur că dacă nu şi-ar păstra această mişcare ar dispare farfuriile ca prin farmec. Dar am spus că din Soare se desprind baloane şi nu farfurii ; cum se ajunge totuşi la forma de farfurie ? De fapt, mai bine li s-ar spune **discuri,** pentru că baloanele din materie solară fiind proiectate după direcţia tangentei la Soare capătă, pe lîngă mişcarea proprie de rotaţie în jurul axei lor, şi o mişcare de translaţie.

În această nouă formă de mişcare are loc asupra substanţei o modificare a formei ei, deoarece interacţiunea forţelor datorate celor două mişcări stabileşte un alt echilibru decît acela cînd balonul ar avea doar mişcare de rotaţie. Ca să vă convingeţi luaţi un pahar cu apă şi rotiţi-l. Veţi observa o distribuţie conică a lichidului în pahar. O astfel de distribuţie are loc şi asupra balonului solar, care capătă, datorită mişcării de translaţie şi de rotaţie, o formă de disc cu o distribuţie conică în partea superioară cu concavitatea în partea inferioară, ceea ce dă impresia celui ce-l priveşte de jos că este un fel de hublou, iar în partea de sus un fel de chepeng. Dar priviţi distribuţia lichidului în paharul care se roteşte şi veţi vedea acelaşi hublou, dar privit de sus. Totuşi trebuie să remarcăm că natura ne arată prin aceste discuri zburătoare că vitezele colosale în spaţiul cosmic nu pot fi atinse cu rachetele noastre, care-şi păstrează încă forma aerodinamică necesară deplasării într-un mediu destul de dens ca aerul, ci forma ideală este tocmai această formă de disc conic care să posede cele două forme de mişcări : de translaţie, dar şi de rotaţie în jurul axei.

Dar să revin la explicarea în continuare a apariţiei farfuriilor zburătoare pe Pămînt. Din masa solară se desprind milioane de astfel de corpuri, însă pe Pămînt nu ajung decît cele ale căror traiectorii tangenţiale la Soare în punctul de desprindere vor fi tangente cu ale Pămîntului ; altfel, aceste discuri trec departe de Pămînt, constituind farfurii zburătoare pentru celelalte planete ale sistemului solar.

Să vedem ce se întîmplă cu aceste corpuri o dată ce au ajuns în apropierea Pămîntului. Acesta, datorită forţei de atracţie gravitaţională, este înconjurat de atmosferă — din ce în ce mai densă pe măsura apropierii de suprafaţa lui. Înainte de a explica observaţiile căpitanului Thomas Mantell, al cărui avion F-51 cu ajutorul căruia urmărise un astfel de obiect zburător a explodat în văzduh, vă voi aminti o nouă şi tot atît de simplă experienţă. Luaţi o piatră, dar cît mai teşită posibil, şi aruncaţi-o pe suprafaţa unui lac. Ce observaţi ? Un lucru curios. Piatra nu cade într-un singur loc şi nu se afundă, ci izbeşte o dată suprafaţa apei, sare din nou în sus, îşi continuă drumul prin aer, coboară din nou şi atinge suprafaţa apei şi salturile se repetă pînă cînd întreaga energie cinetică a pietrei se transformă în energie potenţială şi piatra sare pe celălalt mal sau se afundă. În cazul nostru, căpitanul Thomas Mantell comunică faptul că obiectul are tocmai o asemenea mişcare caracteristică : se opreşte deasupra unei localităţi avînd o mişcare de rotaţie în jurul axei sale şi apoi se deplasează cu o viteză enormă într-o mişcare de translaţie, după care iar coboară şi apoi urcă vertiginos. Ceilalţi care au observat acest lucru remarcă acelaşi fapt, după care afirmă că obiectul dispare brusc. Oare nu este clar că o dată ce discul de materie solară atinge tangenţial suprafaţa atmosferei terestre. straturile de aer la partea superioară fiind foarte rarefiate îi permit acestuia o pătrundere destul de avansată (aşa cum şi piatra teşită de altfel de pe suprafaţa unui lac pătrunde cît de cît în lichid) ca la o anumită înălţime de suprafaţa Pămîntului discul să-şi frîneze complet mişcarea de translaţie, rămînînd pur şi simplu la înălţimea respectivă deasupra unui punct (localităţi de pe Pămînt) de unde poate fi observat ? Dar după acest moment de încetinire la zero a vitezei lineare, discul (ca şi piatra) urcă din nou cu viteză destul de mare, dispărînd, dar îi trebuie un timp oarecare pînă cînd viteza lineară din mişcarea de translaţie să crească la valori din nou destul de mari, ceea ce permite observatorilor de pe Pămînt să continue încă să-l observe cum „pleacă". Pămîntul fiind rotund, discul după mişcarea de urcare are o probabilitate foarte mică să mai atingă şi într-un alt punct suprafaţa atmosferei (aşa cum se întîmplă cu piatra aruncată pe suprafaţa unui lac, fiindcă lacul are o suprafaţă plană) şi continuă mişcarea după o nouă direcţie care este tangentă la Pămînt în punctul în care discul atinge suprafaţa acestuia. Vă întrebaţi desigur care este totuşi soarta acestor corpuri. Ele există atîta timp cît nu întîlnesc un obstacol.

În momentul întîlnirii cu un obstacol, traiectoria circulară a particulelor de materie este întreruptă şi acea cantitate discretă de materie care căpătase o efemeră existenţă, de sine stătătoare, sub forma unei farfurii zburătoare, se disipă în particulele componente în tot spaţiul care îi stă la dispoziţie, dar în acel moment ea degajă întreaga sa energie. Efectul distructiv al acestor farfurii zburătoare este vizibil pe Lună. Luna fiind lipsită de atmosferă (care pe noi ne protejează, constituind o pernă amortizoare), este ciupită pe toată suprafaţa ei. Conurile lunare nu sînt decît efectul ciocnirii Lunei cu... farfuriile zburătoare, deoarece substanţa componentă a farfuriilor zburătoare posedă o energie termică şi luminoasă enormă.

Faptul că avioanele şi rachetele **nu sînt distruse** de aceste corpuri cred că se datoreşte faptului că la suprafaţă energia corpului este mult mai mică decît în interior şi e un mare noroc că materialul aparatelor noastre (pe bază de aluminiu) este diamagnetic şi nu feromagnetic. Iar la rachete este chiar explicabilă însoţirea rachetelor de asemenea corpuri tocmai datorită atracţiei de natură electromagnetică dintre cele două corpuri. Faptul că aceste corpuri urmăresc racheta şi nu racheta corpurile se datorează masei mult mai mari a rachetelor faţă de cea a corpurilor. deşi ca volum acestea depăşesc rachetele. Dacă masa rachetelor ar fi mai mică decît cea a corpurilor, rachetele ar fi pur şi simplu absorbite de aceste farfurii şi distruse.

Ing. Ion MIRIŢĂ

Participare masivă la „Cupa Primăverii"

11.000 de studenţi din 23 de institute din ţară au luat parte la întrecerile prin corespondenţă pentru „Cupa Primăverii".

Demne de laudă sînt eforturile depuse de Comisiile sportive de la Universitatea Craiova (1368 de participanţi), Institutul politehnic Bucureşti (1 200) şi Institutul politehnic Cluj (780).

Reprobabilă atitudinea inertă, indolenţa organizatorică a comisiilor sportive de la Universitatea Timişoara, Institutul de mine Petroşani, I.M.F. Tîrgu-Mureş şi Institutul pedagogic Oradea care nu au înscris echipe în „Cupa Primăverii". Institutul agronomic din Bucureşti a participat formal, cu un număr mic de studenţi (160), iar Institutul politehnic Timişoara a fost descalificat pentru încălcarea regulamentului competiţiei. Cerem ca „activitatea" comisiilor sportive vizate să constituie cît de curînd obiectul analizei critice a comitetelor U.T.C. de care depind.

Dăm mai jos clasamentele comunicate de Comisia Sportivă a Comitetului Executiv al U.A.S.R.

PE ECHIPE

Băieţi

1. Institutul politehnic Bucureşti
2. Universitatea Craiova
3. Institutul politehnic Iaşi
4. A.S.E. Bucureşti
5. Institutul de construcţii Bucureşti
6. Institutul politehnic Galaţi

Fete :

1. Universitatea Craiova
2. Institutul politehnic Bucureşti
3. Institutul pedagogic-Galaţi
4. I.M.F. Bucureşti
5. A.S.E. Bucureşti
6. Institutul de construcţii Bucureşti

Echipele Institutului politehnic Bucureşti (50 locuri) la băieţi şi Universităţii Craiova (30 locuri) la fete au cîştigat excursia de 8 zile în Delta Dunării şi cupele oferite de C.E. al U.A.S.R.

(La excursie vor lua parte şi şefii comisiilor sportive din cele două institute).

Clasamentul individual.

Băieţi

1. Ritivoi Constantin — Institutul de arte plastice Bucureşti — 1 781 p.

2. Motoroi Marin — Institutul pedagogic Constanţa — 1 705 p.

3. Dănăilă Mircea — Institutul pedagogic Galaţi — 1 635 p.

Fete.

1. Borţoi Georgeta — Institutul politehnic Bucureşti — 1978 p.

2. Achimescu Rodica — Universitatea Craiova — 1 672 p.

3. Drăgoi Georgeta — I.P.G.G. Bucureşti — 1 635 p.

Premiile „Vieţii studenţeşti" — cîte un ceas de mînă — au fost cîştigate de Ritivoi Constantin şi Borţoi Georgeta. Felicitări, şi succes în ediţiile viitoare ale „ Cupei Primăverii" care, sperăm, va deveni o tradiţie a sportului de masă universitar !

Cinci minute cu Zeană Stere

De cîteva săptămîni fotbaliştii de la „Politehnica" Timişoara au un nou antrenor în persoana inginerului Zeană Stere, pe care l-am rugat să ne împărtăşească pe scurt cîteva impresii de început, precum şi intenţiile sale în legătură cu realizările echipei în viitorul campionat. Redăm mai jos declaraţiile noului antrenor.

„Am preluat conducerea tehnică a echipei în condiţii cît se poate de vitrege, în momentul în care — teoretic — campionatul fusese jucat şi ne era de acum indiferent dacă vom ocupa locul trei sau locul zece, întrucît pierdusem orice şansă de promovare. Majoritatea jucătorilor erau dezechilibraţi psihic, manifestau o indolenţă supărătoare, o inerţie care tindea logic spre descompunerea echipei.

De aceea, încă din primele zile, de la primele antrenamente, am căutat să stabilesc cu exactitate cauzele traumatismelor psihice ale fiecărui jucător în parte şi să pornesc la munca extrem de anevoioasă şi de lungă durată a restabilirii moral-volitive a jucătorilor şi a echipei în întregul ei.

Trebuie să redăm „teamului" timişorean încrederea în propriile lui forţe, dorinţa de victorie, de reintrare în plutonul fruntaş al fotbalului nostru.

Sub aspect pur tehnic am constatat că jucătorii dispun de un bagaj limitat de cunoştinţe tactice, că au un registru tehnic redus şi o pregătire fizică insuficientă.

Voi consacra cea mai mare parte a perioadei de pregătire eliminării acestor deficienţe. Am să încerc ca în cadrul procesului instructiv-educativ să îmbin utilul cu plăcutul, prin antrenamente scurte dar intense, prin introducerea unei concepţii de joc bazate pe continua mişcare a jucătorilor fără minge.

Sînt adeptul unei apărări stricte, fără a exagera totuşi defensiva — din care să ieşim cu un atac combinativ, cu pase scurte, de măcinare a nervilor adversarilor şi, mai ales, cu multe, multe şuturi la poartă.

Principiul meu : o înaintare poate fi cu adevărat bună doar atunci cînd se sprijină pe o apărare organizată şi pe o linie mediană sigură. De aici intenţia mea de a realiza un echilibru permanent şi activ între compartimentele echipei.

Deocamdată nu am nevoie de inovaţii. Singurul meu scop este ca, folosind jucătorii pe care-i am la dispoziţie, să readuc în prima divizie formaţia studenţilor timişoreni. Pentru aceasta am însă nevoie de sprijinul mai activ al conducerii clubului „Politehnica", de sprijinul integral al tuturor sportivilor, în primul rînd prin corectarea regimului de viaţă destul de neregulat pe care îl agreează unii dintre ei. De altfel, viaţa nesportivă a unor jucători a impus echipei acel stil de joc bătrînesc care nu trebuie să caracterizeze o formaţie studenţească.

Dacă „Poli" mai practică încă un joc la întîmplare, la îngrămădeală, aceasta se datorează numeroaselor intervenţii inoportune şi, mai ales, necalificate, pe care unii simpatizanţi se consideră chemaţi să le efectueze. Renunţarea la aceste intervenţii şi instaurarea, pentru perioada pregătitoare şi viitorul campionat, a unui climat sănătos, de muncă şi înţelegere, de colaborare între jucători, antrenor şi conducerea clubului este singurul mod prin care vom putea reda suporterilor timişoreni satisfacţii reale.

Interviu consemnat de Elisei TARŢA

Politehnica Timişoara în plină acţiune la rugbi

CRONICA MICROBISTULUI

Trei într-o săptămînă

Pentru mine — cronicar sportiv la un hebdomadar studenţesc — cele şapte zile care au trecut de la ultimul dialog purtat cu cititorii au fost marcate de trei evenimente :

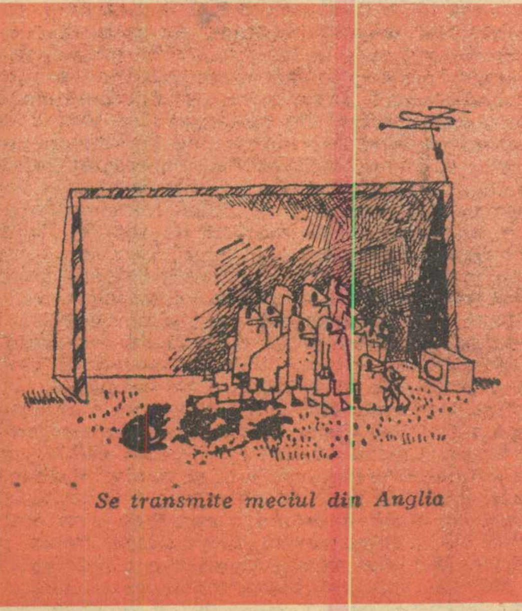
1. Promovarea unor formaţii universitare în prima divizie a ţării. Este vorba de fotbaliştii ieşeni, voleibalistele de la Universitatea Timişoara şi baschetbaliştii de la Politehnica Braşov, care — dominindu-şi net adversarii — s-au impus cu autoritate şi, ceea ce este mai important, prin jocuri de un ridicat nivel tehnic — spectacular. Să ne referim numai la Politehnica Iaşi — care, la drept vorbind, nici nu ştiu dacă trebuie felicitată pentru că şi-a recucerit un loc pierdut cu un an înainte din pricina propriei indolenţe : în această primăvară echipa nu numai că şi-a surclasat multe colege de serie, dar a şi reuşit să elimine din Cupa României trei dintre teamurile de prima mînă din „A". În aceeaşi ordine de idei consemnăm cu satisfacţie şi reuşita Politehnicii Galaţi, care s-a calificat pentru baraj. În zilele cînd va intra în focul iadului vom fi alături de ea şi-i vom ţine pumnii strînşi.

Mai importantă decît lauda mi se pare a fi însă, în momentul de faţă, grija pentru viitorul şi şansele acestor noi reprezentante în prima divizie. Dorim — şi noi şi suporterii — ca promovarea să nu ofere favoritelor noastre doar un tranzit, ci un punct terminus în tentativele lor de a intra în „bîrlogul lupilor". Ceea ce, subliniem cu toată seriozitatea, nu va fi posibil decît dacă respectivii antrenori şi jucători vor înţelege că greul abia a început. De altfel, revista noastră îşi propune să analizeze, în numerele sale viitoare, proiectele pe care aceste formaţii şi celelalte cu mai vechi stagii în „A" le au pentru lunile de vară — socotite de obicei vacanţă numai de cluburile studenţeşti.

2. Al doilea eveniment la care mă refeream mai sus l-a constituit partida de pregătire a naţionalei noastre. Sîmbătă, cîteva mii de spectatori obosiţi ne uitam neputincioşi cum 13 dintre dragii noştri fotbalişti, şi mai obosiţi ca noi, se jucau de-a na-ţi-o ţie dă-mi-o mie. Nu ne-a supărat prea mult faptul că o echipă cenuşie ne-a înscris două goluri, nici că Dobrin sau Barbu aveau în ziua aceea chef de orice, numai de fotbal nu. Ne-a supărat însă mai cu seamă lipsa unei idei clare în numele căreia antrenorii aveau datoria să alcătuiască formaţia reprezentativă. Ce caută în primii unsprezece Gherghelі — acest fost jucător de fotbal — şi ce caută pe extreme Sasu şi Kallo — ambii lipsiţi de orice har tehnic ? Iată întrebări la care nu ştiu cum pot răspunde selecţionerii. Glumind, în tribună, cu amicul Adrian Păunescu, eram gata chiar să ofer o idee : să alcătuim un team naţional numai din jucătorii al căror nume începe cu litera D. Adică : Datcu — Deselnicu, Dan, Dumitru Nicolae, Deleanu — Dumitru, Dinu — Dumitriu II, Dobrin, Dumitrache, Dumitriu III. Nu ştiu dar, oricum, antrenorii ar avea conştiinţa împăcată că au ţinut seama de un criteriu.

3. Închei cu evenimentul de ultimă oră. Voi fi de faţă la marile confruntări europene pe care Italia le găzduieşte în această săptămînă. La ora cînd citiţi aceste rînduri sper ca avionul să mă fi lăsat în noua reşedinţă a lui H. H. De aici, din Roma, drumurile micului pluton de ziarişti sportivi români se despart : Eftimie Ionescu, Gh. Nicolaescu şi Ion Chirilă iau calea Florenţei, atraşi de spectacolul pe care-l promit Bobby Charlton şi „Domnul milimetru". Cristian Mantu, Vasile Căbulea şi Fănuş Neagu ne-au zis: Vedi Napoli... Fiecare cu preferinţele sale, dar aş îndrăzni să spun că această opţiune — pentru un presupus joc al artei în sine sau pentru un meci al angajării pe viaţă şi pe moarte — trădează de fapt temperamentul fiecăruia dintre noi. Să vedem cine va avea de cîştigat...

G. MITROI

Se transmite meciul din Anglia

Redacţia : Str. Brezoianu 13, tel. 14.02.15. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „CASA SCÎNTEII"